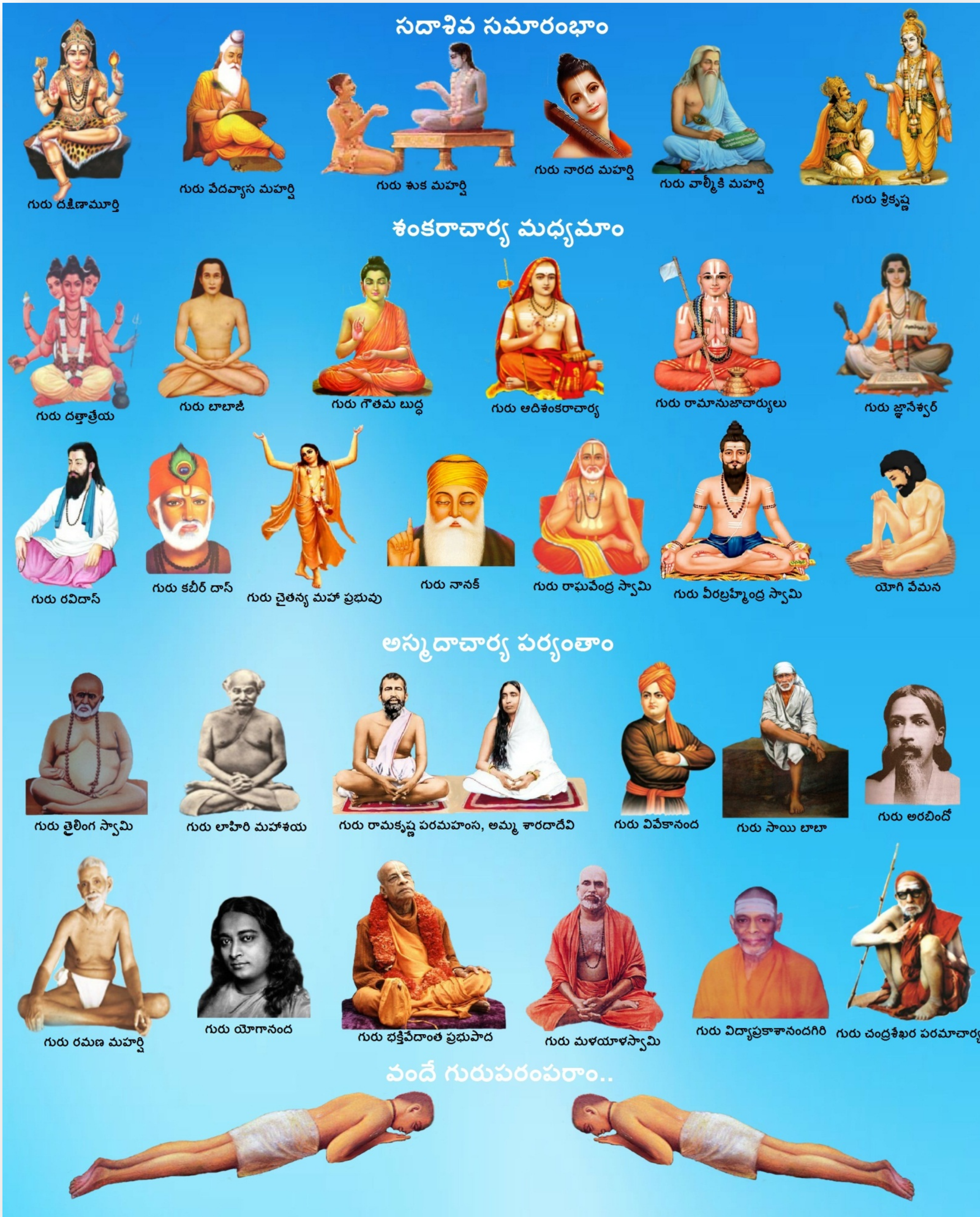

జ్ఞాన యోగం
పద్య
శుద్ధ నిర్గుణతత్వ కందార్ధ దరువులు

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

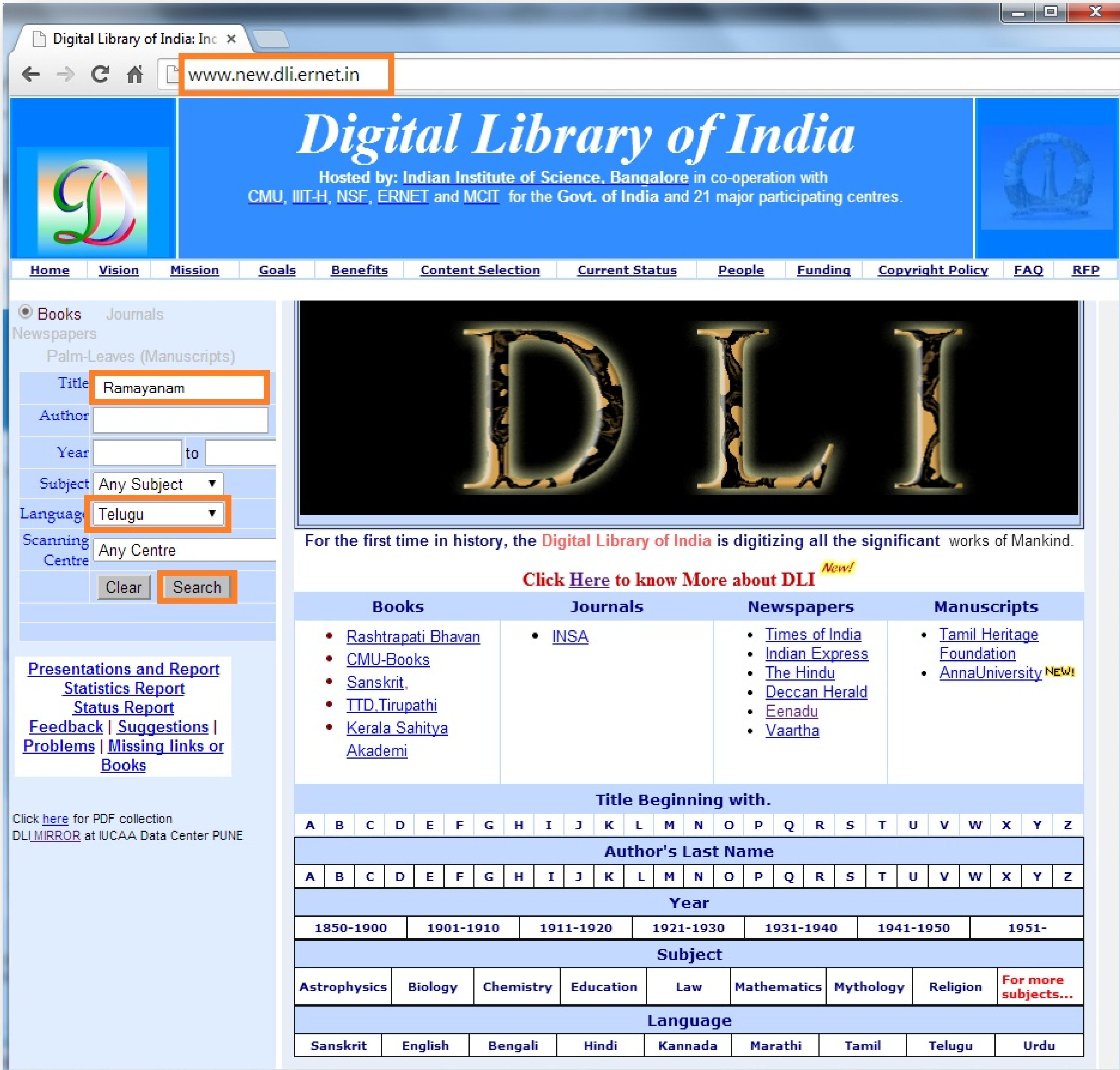
ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120029723

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయి నాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఓం

శ్రీగురుభ్యోనమః

ప్రబోధచూడామణియను

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

సిద్ధనిర్వాణతత్వ

కందార్థద్వయ్యాలు

తురాతురోపాది ద్వయనోపరహిత

పరమతత్వకందములు

శ్రీమద్భాగవత

కృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే

చియింపబడి

డలివారి ప్రేరేపణవలన

నందరాజయోగిగారిచే

టికూర్పు 1000 ప్రతులు

పెరల్ ప్రెస్సునందు ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియే

మహాకాళివీధి, సికింద్రాబాద్ - దక్కన్.

వెల 5—0—0

—(శ్రీకృష్ణ నిజగురు పరబ్రహ్మణే నమః)—

ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వము వేదవేదాంత
సారాతీతము సకలసుకవిజన మనోరంజిత విలాసము
జననమరణ ప్రవాహమును సులభోపాయముగా దాటించదగిన
ప్రబోధ చూడామణియును
శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

శుద్ధ నిర్గుణతత్వ కందార్థ దర్వ్యాలు.

క్షరాక్షరోపాధిద్వయ దోషరహిత

పరమతత్వ కందములు

శ్రీ గోలకొండ యనంబరగు హైదరాబాద్-దక్కన్
రాజధానియందు, భరద్వాజసగోత్రి పయఃపారావార రాకా
సుధాకరుండగు

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే

రచియింపఁబడిన నిజప్రతి.

సకల నిగమాగమాంత రహస్యసారవిదులగు
శ్రీమత్పరశురామ సీతారామ స్వాములవారిచే
పరిష్కరింపఁబడి

అచలర్షి దయానంద రాజయోగి గారిచే

పరిచ్ఛేదములుగా విభజింపఁబడి
భక్తమండలివారి ప్రేరేపణచే

మొదటి కూర్పు 1000 ప్రతులు.

పెరల్ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి, ప్రకటింపం
బడియె, సికింద్రాబాద్.

 1952 వెల **5-0-0**

ఓం

ప్రబోధ చూడామణియను

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థ దర్వ్యల ప్రకర్ణానుక్రమణిక.

కందార్థ దర్వుల పాదానుక్రమణిక

—(౦)—

ప్రబోధ చూడామణియను
క్షురాత్మురోపాది ద్వయవోమరహిత పరమతత్వ కందముల
ప్రకర్ణానుక్రమణిక

—(౦)—

పరతత్వకందముల పాదానుక్రమణిక

శ్రీ శివరామదీక్షిత అచలగురు పీఠాధిప

గ్రంథకర్త:

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులు

కం॥ భాగవతవంశభవుడను । భాగవతోత్తములపాద పద్మంబులకున్
సాగిలి మ్రొక్కెడువాడను। బాగుగనను జనులు కృష్ణభట్లందురిలన్॥

కం॥ ధారుణ్యాత్రేయసగోత్రుడు । వీరేయనిజనులుబాగడ వెలసినవారల్
నారాయణజానకేశను । వారిరువురుగన్నయట్టి వాడనుసుమీ॥

కం॥ చిల్లర బోధల నన్నిటి । నొల్లరునిజబోధదెలసి యొప్పెటిపెద్దల్
పొల్లనియందుకె నేనవి । వల్లకయీబోధయందె వర్తిల్లితిజుమీ ॥

కం॥ శ్రీమత్సీతారామ । స్వామికృపన్ జెప్పనయ్యె సదసద్విహితం
బేమిపదార్థమొదానిని । యీమహికందార్థములుగా నివివిన
రయ్యా॥ ఓజనులార యిటుగనరయ్యా । వేమారు నే మిమ్ము
వేడేదింతియసుమ్మి । నామీద కృపజేసి ననుజదువుమనిమీర ।
లివివినరయ్యా । వోజనులార యిటుగనరయ్యా ॥

ఓం

శ్రీ సద్గురవేనమః

అచలర్షి సాంప్రదాయక

పరంపరాధ్యానం

ఓంనమో బ్రహ్మాదిభ్యో। బ్రహ్మవిద్య సాంప్రదాయ కర్తృభ్యో వంశఋషిభ్యో మహాభ్యో నమోగురుభ్యః॥ సర్వోప ప్లవరహిత ప్రజ్ఞానఘన ప్రత్యగర్థో బ్రహ్మైవాహమస్మి అహం పదార్థ రహితః॥

(శ్రీమహావిష్ణు సాంప్రదాయం)

శ్లో॥ శ్రీబ్రహ్మవిద్మా । గురువిష్ణుసూర్యం
శ్రీయాజ్ఞవల్క్యం । జనకంశుకంచ
సాందీపమీశం । కృష్ణంచ అర్జునం
వందేగురున్మే । గురుపాదుకాంతం ॥

శ్రీ శివరామదీక్షిత గురు పీఠాధికార సాంప్రదాయధ్యానం

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినం నిత్యం ॥ బోధకారణమవ్యయం
భావాతీత మహంవందే । సుఖజ్ఞానైక నిర్మలం ॥

శ్లో॥ వందారు జనమందారం । వందేహం తన్నిరంతరం
రామడుగు వంశజంశుద్ధం । శివరామాఖ్యదీక్షితం

శ్లో॥ యస్యబోధో దయాత్సర్వం । బ్రహ్మైవేత్యవగమ్యతే
శివరామేవిదిఖ్యాతం ॥ తద్దైవతముపాస్మహే ॥

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంతారం । కారుణ్యామృతసాగరం
కంబాలూర్యప్పరావాభిధానం ॥ వందేద్య మద్గురుం ॥

శ్లో॥ శ్రీమత్పరశుగామాన్వ । యాబ్ధిచంద్ర మనోరమం
నిత్యానందమహం వందే । సీతారామగురుంపరం ॥

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికంమహాగుణనిధిం । పూర్ణప్రభాభాసురం ।
నిర్ద్వంద్వంనిరపేక్షకామమమలం । నిస్సంగ మాద్యంవిభుం
నిత్యానందమయం । నిరీహమతులం । నిర్ముక్త కర్మా
ధికం । శ్రీకృష్ణాఖ్య గురుంభజేహమనిశం । శ్రీచిత్త
సంతోషణం ॥

శ్లో॥ నిత్యంసాంద్రకృపారసంవిదిత । భావాభావమత్యున్నతం
ద్వంద్వాతీతమమత్పరం పరమ । కల్యాణాత్మ తత్వంవిదుం
బ్రహ్మానంద మయంసుబోధ నిలయం ॥ స్వానందభావం
సదా । శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ । శ్రీకృష్ణ
చంద్రంభజే ॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్ర కలశాంబుధి పూర్ణచంద్రం
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృత పానభృంగం
శ్రీపీలుఖాన వంశాంబుధి పారిజాతం
శ్రీలక్ష్మణార్యమనిశం స్వగురుంభజామి ॥

శ్లో॥ అచలపూర్ణకేవ । లాత్మ సత్స్వరూపదీపకం
పీలుఖాన లక్ష్మణాఖ్య । దేశికేంద్రకారణం
బృహద్వసిష్ఠ సద్విచార । సాధుమార్గవర్తనం
సచ్చిదానంద వెంకటేశ । సద్గురుం భజామ్యహం ॥

శ్లో॥ వెంకటేశ్వరపాదారవిందామృతరసాయనం । పిబన్మత్త
మనోభృంగం । హనుమంతం గురుంభజే ॥

శ్లో॥ వేదశాస్త్రనిధిఖ్యాతం । పూర్ణబోధోప దేశికం
సుగుణాకరం దయానందం ॥ రాజయార్య గురుంభజే ॥

శ్లో॥ అద్వైత రహితసిద్ధాంత । భ్రాంతి రహితోప దేశిక
పాన్నాలరాజయోగీంద్ర । సద్గురో తే నమోనమః ॥

శ్లో॥ ద్వయాత్మదోషరహిత కేవలాత్మ । సత్స్వరూపకం
భూమానంద హనుమయార్య । పాదకమలసేవకం

పూర్ణబోధ సద్విచార । రాజయోగవర్తనం
దయానంద రాజయార్య । సద్గురుం భజామ్యహం ॥

శ్లో॥ అస్మద్గురు సమారంభాం । కృష్ణసాంఖ్యమధ్యమాం
శ్రీమహావిష్ణు పర్యంతాం । వందేగురుపరంపరాం ॥

గమనిక.

ఇది వేదవేదాంత శిద్ధాంత విచారణ కథగాదు. జనన మరణ వ్యథమానుటకై ఆగమ నిగమోప నిషత్సాగర మథితార్థము పాండిత్య తర్క వితర్క అభిమాన రహితులకు రత్నములు యితరులకు రాళ్లు అందముగ గనులు మెచ్చెదరు. చంద్రుడు ఉదయంబందిన సింధువు చెలరేగునుగాని చెరువులు, భావులు, కుంటలు, నదులు చెలరేగవు.

ఇట్లు
గ్రంథకర్త.

ఓం
అచల పరిపూర్ణ
నిజగురు పూజా విధానం.
శ్రీకృష్ణగురు పరబ్రహ్మణేనమః
శ్రీమత్ఫిల్లానా లక్ష్మణరావుగారు శ్రీకృష్ణదేశిక
ప్రభువరులకు చేసిన

* శ్రీనిజగురుపూజావిధానం *

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణీకం మహాగుణనిధిం పూర్ణప్రభాభాసురం
నిర్ద్వంద్వం నిరపేక్షకామమమలం నిస్సంగమాద్యంవిభుం॥౧
నిత్యానందమయంనిరీహమతులం నిర్ముక్తకర్మాదికం
శ్రీకృష్ణాఖ్య గురుంభజేహమనిశం శ్రీచిత్త సంతోషణం॥

శ్లో॥ నిత్యంసాంద్రకృపారసంవిదిత భావాభావ మత్యున్నతం
ద్వంద్వాతీతమతత్పరంపరమకల్యాణాత్మతత్వంవిదుం
బ్రహ్మానందమయంసుబోధనిలయం స్వానందభావంసదా
శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ శ్రీకృష్ణచంద్రంభజే॥౨॥

శ్లో॥ హృత్పుండరీక మధ్యస్థం। సకలామ్నాయసంస్తుతం
ధ్యాయామ్యహం సదాభక్త్యా। సకలాభీష్టదాయక ॥౧॥
శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ స్వగురుపరమగురు పరమేష్ఠిగురు
సద్గురు జగద్గురు నిజగురు పరబ్రహ్మణేనమః ॥ ధ్యాయామి॥౧॥
ధ్యానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ ఆగచ్ఛానంత దేవేశ। భోగమోక్షప్రదాయక। నాకేశ
ముఖలోకేశ। వందితాంఘ్రిద్వయాంబుజ ॥ ౨॥
శ్రీమ ॥ ఆవాహనం సమర్పయామి.

శ్లో॥ రత్నసింహాసనందేవ। సంగృహాణ మయార్పితం
చంద్రమండల సంకాశ। సంస్మితాననపంకజ ॥ 3॥
శ్రీమ॥ అనేకమణిమయరత్నఖచిత సింహాసనం॥ స.

శ్లో॥ పాద్యంగ్రుహాణభోస్స్వామిన్ । మయానీతం శుభప్రిదం
కృష్ణవేణీజలంభక్త్యా । తీర్థపాదజగద్గురో ॥ ౪॥
శ్రీమ ॥ పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి.

శ్లో॥ అర్ఘ్యందాస్యామ్యహంభక్త్యా । తవపాణీతలేవిభో
గోదావరీజలం హేమ । కలశస్థం సువాశితం ॥ ౫॥
శ్రీమ ॥ హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

శ్లో॥ ఆచమ్యతాం మయాదత్తం । హేగురో యమునాజలం
త్వదర్థం కృపయాభావ । భవబాధనికృత్తన ॥ ౬॥
శ్రీమ ॥ ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.

శ్లో॥ శర్కరాదధిమధ్వాజ్య । క్షీరమిశ్ర మిదంవిభో
పంచామృతం మయాదత్తం । స్నానంకురు జగత్పతే ॥౭॥
శ్రీమ ॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ తప్తకాంచనకుంభస్థం । కించిదుష్ణం సువాసితం
మయానీతంజహ్నుకన్యా । జలస్నానంకురుప్రభో ॥ ౮॥
శ్రీమ ॥ శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.

శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మం మయాదత్తం । త్వదర్థం స్వర్ణతంతున
నిర్మితం నిర్మలంస్వామిన్ । నిత్యకల్యాణపావన ॥ ౯॥
శ్రీమ ॥ అలంకరణార్థం వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

శ్లో॥ కార్పాసతంతునాశుభ్రం । రచితం తేర్పితంమయ
సంగృహాణ మిదంయజ్ఞ । సూత్రంపాత్రం దయానిధే॥౧౦॥
శ్రీమ ॥ యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి.

శ్లో॥ కిరీటం కుండలంరత్న । కంకణాది నితేమయ
సంగృహ్యతాం భూషణాని । అర్పితాని నిరంజన॥ ౧౧॥
శ్రీమ ॥ సర్వాభరణభూషణాన్ సమర్పయామి.

శ్లో॥ మలయాచలసంభూతం । కర్పూర కలితంవిభో
విలేపనంత్వదర్థంభో । గృహ్యతామర్పితంమయా ॥ ౧౨॥
శ్రీమ ॥ గంధం చిమర్పయామి.

శ్లో॥ తండులాన్ ధవళాకారాన్ । హరిద్రాచూర్ణమిశ్రితాం
గృహ్యతా మక్షతాన్ దేవ । మయాదత్తా న్మనోహరాన్॥ * * * * ౧౩.

శ్రీమ * అక్షతాం సమర్పయామి.

శ్లో॥ పుష్పాణ్యనేకానిసుపల్లవాని । సుగంధయుక్తాని మనోహరాణి । త్వంగృహ్యతాం దేవమయార్పితాని।జలాశయస్థానిజపాదికాని ॥ * * * ౧౪.

శ్రీమ ॥ పుష్పం సమర్పయామి.

—(అథ అంగపూజా.)—

౧. తీర్థపాదాయనమః ॥ పాదౌపూజయామి
౨. నిగమమంజీరాయనమః ॥ గుల్భౌపూజయామి
౩. స్మరతూణీరజంఘాయనమః ॥ జంఘౌపూజయామి
౪. ముక్తికాంత శేవితాయనమః ॥ జానునీంపూజయామి
౫. రత్నస్తంభోరుయుగళాయనమః ॥ ఊరూపూజయామి
౬. పులినతలజఘనాయనమః ॥ జఘనౌపూజయామి
౭. మణికాంచికలాపశోభితాయనమః ॥ కటింపూజయామి
౮. విశ్వోదరాయనమః ॥ ఉదరంపూజయామి
౯. దయార్ద్రహృదయాయనమః ॥ హృదయంపూజయామి
౧౦. విశాలవక్షాయనమః ॥ వక్షస్థలంపూజయామి
౧౧. కంబుగ్రీవాయనమః ॥ కంఠంపూజయామి
౧౨. వరదానధురీణాయనమః ॥ హస్తౌపూజయామి
౧౩. ఉన్నతస్కంధాయనమః ॥ భుజౌపూజయామి
౧౪. స్మితవక్త్రాయనమః ॥ వక్త్రంపూజయామి
౧౫. చంపకనాసాయనమః ॥ నాశికంపూజయామి
౧౬. పల్లవాధరాయనమః ॥ అధరంపూజయామి
౧౭. పుండ్రేక్షుకార్ముకభృవేనమః ॥ భ్రూయుగ్మం పూజయామి.

౧౮. కరుణాకటాక్షవీక్షణాయనమః ॥ నేత్రౌపూజయామి

౧౯. కృష్ణకర్ణాయనమః ॥ కర్ణౌపూజయామి

౨౦. రాకాసుధాంశువదనాయనమః ॥ ముఖం పూజయామి

౨౧. సులలాటాయనమః ॥ లలాటంపూజయామి

౨౨. నీలకుంచితమూర్ధ్నజాయనమః । కేశాన్పూజయామి

౨౩. సువృత్తశిరస్కాయనమః । శిరఃపూజయామి

౨౪. సర్వాత్మనేనమః । సర్వాంగానిపూజయామి

—(అథపత్రపూజా.)—

౧. అచింత్యాయనమః । బిల్వపత్రంసమర్పయామి

౨. బృందారకవందితాయనమః । తులసీదళం సమర్పయామి

౩. భువనరక్షణతత్పరాయనమః । వకుళపుష్పంసమర్పయామి

౪. భూరివిభవాయనమః । పున్నాగపుష్పం సమర్పయామి

౫. జగజ్జననకారణాయనమః । కేతకీపత్రం సమర్పయామి

౬. చరాచరగురవేనమః । చామంతికాపుష్పంసమర్పయామి

౭. సుప్రభావాయనమః । చంపకపుష్పంసమర్పయామి

౮. సుప్రసన్నాయనమః । పాటలీపుష్పంసమర్పయామి

౯. అపవర్గప్రదాయనమః । శతపత్రపుష్పం సమర్పయామి

౧౦. అనంతాయనమః । జాజిపుష్పంసమర్పయామి

౧౧. మోహానవర్జితాయనమః । కరవీరపుష్పంసమర్పయామి

౧౨. ముకుందాయ నమః । రసాల పుష్పం సమర్పయామి

౧౩. ప్రకృతిపురుషవిలక్షణాయనమః । మాలతీపుష్పం సమర్పయామి

౧౪. నిత్యాయైనమః । కల్హారపుష్పంసమర్పయామి

౧౫. అజ్ఞేయచక్రనిలయాయనమః। అతసీపుష్పంసమర్పయామి

౧౬. నాదబిందుకళాతీతాయనమః । పారిజాతపుష్పం సమర్పయామి

౧౭. భూతాత్మనే నమః। అశోకపుష్పంసమర్పయామి
౧౮. మండలత్రయాతీతాయనమః। నీలోత్పలపుష్పం సమర్పయామి
౧౯. అనంతాయనమః। అతసీపుష్పంసమర్పయామి

—(అథ అష్టోత్తరశతనామాని.)—

౧. సద్గురవేనమః * *
౨. పూర్ణాయనమః * *
౩. సర్వాధారాయనమః * *
౪. స్వచ్ఛాయనమః * *
౫. శుద్ధాయనమః * *
౬. నిర్మలాయనమః * *
౭. విశ్వోదరాయనమః * *
౮. నిరాలంబాయనమః * *
౯. రమ్యాయనమః * *
౧౦. నిర్లేపాయనమః * *
౧౧. నిర్వాసనాయనమః * *
౧౨. నిర్గంధాయనమః. * *
౧౩. స్వప్రకాశాయనమః * *
౧౪. నిత్యతృప్తాయనమః * *
౧౫. అనంతాయనమః * *
౧౬. అద్వితీయాయనమః * *
౧౭. వేదవాచామవేద్యాయనమః * *
౧౮. పరంజ్యోతిషేనమః * *
౧౯. ప్రణవాతీతాయనమః * *
౨౦. అచలాయనమః * *
౨౧. అపరిమితాయనమః * *
౨౨. అప్రమేయాయనమః * *

౨౩. అవ్యయాయనమః * *
౨౪. అచ్యుతాయనమః * *
౨౫. అహంకారవివర్జితాయనమః * *
౨౬. విశ్వాత్మనేనమః * *
౨౭. ప్రపంచాతీతాయనమః * *
౨౮. మాననీయాయనమః * *
౨౯. క్షరాక్షరవిలక్షణాయనమః * *
౩౦. దృగ్దృశ్యాతీతాయనమః * *
౩౧. ద్వైతాద్వైతవినిర్ముక్తాయనమః *
౩౨. అఖండాయనమః * *
౩౩. ఖండాఖండవిరహితాయనమః * *
౩౪. ఆదిమధ్యాంతశూన్యాయనమః *
౩౫. నిరంజనాయనమః * *
౩౬. నిర్వికల్పాయనమః * *
౩౭. నిరాకారాయనమః * *
౩౮. నిరాఖ్యాతాయనమః * *
౩౯. పరమానందస్వరూపాయనమః *
౪౦. సగుణనిర్గుణాతీతాయనమః * *
౪౧. సర్వసాక్షిణేనమః * *
౪౨. సాక్ష్యతీతాయనమః * *
౪౩. త్రిగుణాతీతాయనమః * *
౪౪. సర్వభూతాంతరస్థాయనమః * *
౪౫. సుఖదుఃఖవిరహితాయనమః * *
౪౬. జన్మజరామరణవర్జితాయనమః *
౪౭. క్షేత్రజ్ఞాయనమః * *
౪౮. సర్వోపనిషత్సారాయనమః * *
౪౯. నిష్కళంకాయనమః * *
౫౦. నిరాభాసాయనమః। * *

౫౧. స్వప్రకాశాయనమః * *

౫౨. సృష్టిస్థిత్యంతకారణాయనమః * *

౫౩. కర్తృత్వరహితాయనమః * *

౫౪. సచ్చిదానందాతీతాయనమః * *

౫౫. అపరోక్షాయనమః * *

౫౬. సకలమంత్రస్వరూపాయనమః * *

౫౭. ఆకాశతనవేనమః * *

౫౮. నిరాధారాయనమః * *

౫౯. నిస్తేజవేనమః * *

౬౦. అవికారాయనమః * *

౬౧. అమలాయనమః * *

౬౨. పరతత్వాయనమః * *

౬౩. పరంధామ్నేనమః * *

౬౪. అజాయనమః * *

౬౫. అగమ్యాయనమః * *

౬౬. షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నాయనమః *

౬౭. సనాతనాయనమః * *

౬౮. త్రిమూర్త్యాత్మనేనమః * *

౬౯. అనాద్యంతాయనమః * *

౭౦. సర్వోపాధివినిర్ముక్తాయనమః * *

౭౧. భక్తాభీష్టఫలప్రదాయనమః * *

౭౨. భవరోగభేషజాయనమః * *

౭౩. సహస్రార చక్రమధ్యస్థాయనమః *

౭౪. సనకాదిమునివందితాయనమః * *

౭౫. కామక్రోధాది శత్రునికృంతనాయనమః*

౭౬. కరుణారసార్ద్రహృదయాయనమః *

౭౭. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరస్తుతాయనమః *

౭౮. బ్రహ్మాండజనకాయనమః * *

౭౯. పరమపావనాయనమః * *

౮౦. దీనజనానుగ్రహాయనమః * *

౮౧. దివ్యపురుషాయనమః * *

౮౨. ప్రపన్నపారిజాతాయనమః* * *

౮౩. పురాణపురుషాయనమః * *

౮౪. నిరుపద్రవాయనమః * *

౮౫. నిత్యకల్యాణాయనమః * *

౮౬. సర్వోపనిషత్పంజరకీరాయనమః *

౮౭. శబ్దాతీతాయనమః * *

౮౮. జగన్నాథాయనమః * *

౮౯. జగద్గురవేనమః * *

౯౦. విష్ణవేనమః * *

౯౧. సర్వతోభద్రాయనమః * *

౯౨. నిగమార్థ ప్రతిపాదకాయనమః *

౯౩. నిస్సంగాయనమః * *

౯౪. సహజానందాయనమః * *

౯౫. చిన్మయాయనమః * *

౯౬. శ్రీమతేనమః * *

౯౭. సహజామనస్కాయనమః * *

౯౮ సాయుజ్యప్రదాయనమః * *

౯౯. పంచబ్రహ్మమయాయనమః * *

౧౦౦. అజడాయనమః * *

౧౦౧. జడాజడవిలక్షణాయనమః * *

౧౦౨. భావాభావమధ్యస్థాయనమః * *

౧౦౩. అమనస్కాయనమః * *

౧౦౪. అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకాయనమః

౧౦౫. సర్వాదయేనమః * *

౧౦౬. పరాత్పరాయనమః * *

౧౦౭. లక్ష్యాతీతాయ నమః * *

౧౦౮. మనోవాగగోచరాయ నమః * *

నానావిధ పరిమళ పత్రపుష్పాణి సమర్పయామి.

శ్లో॥ చందనాగరుకర్పూర । శర్కరాజ్యసమన్వితం । ధూపో
యం గృహ్యతాం స్వామిన్ । త్వమిదం తేమయార్పితం
శ్రీమ॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥

శ్లో॥ వహ్నినా యోజితం సాజ్యం । దీపం వర్తిత్రయాన్వితం
గృహాణజ్ఞానతిమిర । హరజ్ఞానప్రవర్ధనం॥ ౧౬॥
శ్రీమ॥ దీపం దర్శయామి॥

శ్లో॥ శాల్యన్నం షడ్రసోపేతం । పంచభక్ష్యాది సంయుతం
నైవేద్యం దేవదధ్యాజ్య । సమ్మిశ్రం ప్రతిగృహ్యతాం॥
శ్రీమ॥ మహానైవేద్యం సమర్పయామి॥ ౧౭॥

శ్లో॥ పానీయం శీతలం స్వచ్ఛం । మధ్యే మధ్యే మయార్పితం
సుగంధయుక్తమధురం । పిబత్వం పురుషోత్తమ॥ ౧౮॥
శ్రీమ॥ మధ్యే మధ్యే ఉదక పానీయం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ సుపక్వాన్యనేకాని । రంభామ్రజంబూ సఖర్జూరనారంగ
ద్రాక్షాదికానిత్వమేతాని సంగృహ్య తాం స్వప్రకాశ ఫలాని
ప్రదేయాని సర్వాణి తేజ్య॥ ౧౯
శ్రీమ॥ ఫలోపహార నైవేద్యం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ తాంబూలం గృహ్యతాం పూగి । ఫల కర్పూర సంయుతం
నాగవల్లిదళోద్యంతం । గురోతుభ్యం మయార్పితం ॥౨౦॥
శ్రీమ ॥ తాంబూలం సమర్పయామి ॥

శ్లో॥ సువర్ణోదరగర్భస్త్వం । స్వర్ణబీజం మయార్పితం
అనంతపుణ్యదం స్వామిన్ తేగృహాణాత్వమచ్యుతం॥౨౧॥
శ్రీమ॥ సువర్ణపుష్పదక్షిణాం సమర్పయామి

శ్లో॥ నీరాజనం మయాదత్తం । రాజరాజేశపూజితం
గృహాణజగదుత్పత్తి । హేతుభూతాఘనాశన ॥౨౨॥
శ్రీమ॥ మంగళనీరాజనం సమర్పయామి

శ్లో॥ సుకేతకీపాటలపారిజాత । చాంపేయకంజాతరసాలమల్లికా
చామంతికాసంయుతమంత్రపుష్పం । గృహ్ణామివిష్ణో శివ
శంకరాచ్యుత॥ ౨౩

శ్రీమ॥ దివ్యసువర్ణమంత్రపుష్పంసమర్పయామి.

శ్లో॥ జన్మాంతర కృతాన్యాని । యానిపాపానిమేప్రభో
నశ్యంతు తేతానితాని । ప్రదక్షిణపదేపదే॥ ౨౪॥

శ్రీమ॥ ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారాన్సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యస్య స్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజా క్రియాదిషు
న్యూనంసంపూర్ణతాంయాంతి। సద్యోవందేతమచ్యుతం

శ్లో॥ మంత్రహీనంక్రియాహీనం । భక్తిహీనంజనార్దన
యత్పూజితంమయాదేవ । పరిపూర్ణంతదస్తుమే॥ ౨౬॥

శ్లో॥ అజ్ఞాన మూలహరణం । జన్మకర్మనివారణం
జ్ఞానవైరాగ్య సిధ్యర్థం । గురుపాదోదకంపిబేత్॥ ౨౭॥

శ్లో॥ గురుపాదోద్ధితం తీర్థం । పీత్వాత్రిపుటినాశనం
సర్వద్వంద్వవినాశంచ । విద్యతేనపునర్భవం॥ ౨౮॥

శ్లో॥ గచ్ఛాద్యపునరాగచ్ఛ । మామకాభీష్టసిద్ధయె
గురోర్యఃకృపయావీక్ష్య। పూజాస్వీకురుమత్కృతం॥౨౯॥

శ్లో॥ భాగవతఃకృష్ణభూసురరచితమిదం । దేశికస్యపూజార్థం
పూజా విధానశమతులం । వక్త్రశ్రోత్ర్య ద్వయోశ్చ
మోక్షకరం॥ ౩౦॥

ఇతిశ్రీమద్భాగవతకృష్ణవిరచితగురుపూజావిధానంసమాప్తః.

యీప్రకారము నిజగురు స్వాములవారిని పూజించి శ్రీమత్పిల్లానా లక్ష్మణరావు నిటలతటిఘటితాంజలియై నిలచియుండగా నిజగురునాథుండు కరుణాకటాక్షవీక్షణములచే వీక్షించి అచల. పరిపూర్ణప్రబోధ బోధించిన విధానము యెట్లనగా॥

మంగళహారతి.

౧. గురునకు మంగళమనరమ్మా । మ । ద్గురుమూర్తిని గను గొనరమ్మా ॥ప॥ తరుణులార యీతనికి భక్తితో మురయుచు మ్రొక్కిన మోక్షము చేకురు ॥గు॥

౨. కురపురుషుండనరాదమ్మా । అ । కురపురుషుండనగాదమ్మా । కురపురుషాకుర పురుషుల కావలి । పురుషోత్తముడన బరగినమాయీ ॥గు॥

౩. క్షేత్రజ్ఞుండనరాదమ్మా । యీ । క్షేత్రమతండనగాదమ్మా క్షేత్రజ్ఞుని తత్ క్షేత్రంబునుయే । మాత్రముదగులక పాత్రుడైనయీ ॥గు॥

౪. స్మరణరూపుడనరాదమ్మా । వి । స్మరణరూపుడన రాదమ్మా । స్మరణలేక విస్మరణ గాకత । త్స్మరణవిస్మరణ లెరుక లేనియీ ॥గు॥

౫. దేహియనుటకనరాదమ్మా । యీ । దేహమతండన గాదమ్మా । అహంభావన కంటుసొంటులగు । దేహిదేహముల తెరువుభోనియీ ॥గు॥

౬. పిండరూపుడనరాదమ్మా । బ్ర । హ్మాండరూపు డనరాదమ్మా । పిండాండ బ్రహ్మాండ భాండముల । నిండియుండియువి రెండుగానియీ ॥గు॥

౭. జ్ఞానియనుట కనరాదమ్మా । అ । జ్ఞానియనుట కదిలేదమ్మా । జ్ఞానాజ్ఞానములోన నొక్కటియు । తానుగాక శూన్యానికి మీరిన ॥గు॥

౮. యోగియనుటకనరాదమ్మా । మరి । భోగియనుట కనగాదమ్మా । యోగిభోగి వుద్యోగములంటని ॥ భాగవతాన్వయ భవకృష్ణుండనే ॥గు॥

౯. మేలుకీడులనరాదమ్మా । యే । మేలుకీడులదిగాదమ్మా । కాలకూటమున కన్నమిక్కిలగు । జాలమాంబవెత కుణములో బాపిన ॥గు॥

శ్రీసీతారామాయనమః

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదరువులు

ప్రబోధ చూడామణి.

సభా విజ్ఞాపన.

—(గ్రంథప్రభావము)—

౧. జనులార జననమరణము । లనుదొలగఁద్రోయు జాలు లక్షణయుతమై । వినువారికి కనువారికి । తనలావెరిగించుకొని ॥ తప్పాకవింటే । అప్పుడేవార లెప్పుడుగంటే । కను కావినబుద్ధైతె వినుడీ చదివెదమీకె । కనుగొనమనసైతె కనుడీ పుస్తకమంత । తప్పాకవింటే । అప్పుడెవార లెప్పుడు గంటే ॥

—(గ్రంథశ్రవణాధికారులు)—

౨. వినవలెనని కనవలెనని । మనసందున కోర్కె గల్గు । మనుజులె వినుడీ । వినజేసెద కనజేసెద । ఘనమగు యీబోధవిన ॥ కననొల్లనట్టి । మనుజులు చనుదొచ్చినత్రోవ బట్టీ । తినుమంటే పులివల్ల దనిలోకులనవింటే । గనుకానె విన వాలె ననన్నోరాడదు విన । కననొల్లనట్టీ । మనుజులు చను దొచ్చినత్రోవబట్టీ ॥

—(గ్రంథకర్త నిస్వార్థము)—

౩. ననుమిము నేగని పుస్తక । మునుజేసితి దీన్నిమీరు ముదమున వినుడం । చనుటయు మిమునను మీరలు । కను గొని వినుసించుమనుట । కలయిట్లీమాటా । బోధను మేల్క గనలేదెచ్చోటా । ఘనులారయిటువంటి కలలో ముచ్చట లాడి । గొనకోని మీరు మేల్కని । మేల్కల్పుడినన్ను । కలయిట్టిమాటా । బోధనుమేల్క గనలేదెచ్చోటా ॥

—(గ్రంథ ఫలము.)—

౧. ఒరులొరులు నేనునేనని । యొరులను తననెన్న డెరుగ । కున్నబయలులో । నరుదెంచి తననుతాగని । పరులనుగని లెన్ననేను ॥ పరులాని యనుచూ । యెరిగేయెరుకే । బయలుండగనుచూ ॥ నిరతాము తానెందు నిలువాకుండుట కూనై । విరచి స్తిదీన్నెరుకా వినెనా నిల్వదునేను । పరులాని యనుచూ । యెరిగేయెరుకే బయలుండగనుచూ ॥

—(సృష్టికారణం)—

౨. యెరుకను కలలోపలనే । నరుదెంచితి మీరలట్ల । యరుదెంచితిరీ । యెరుకజన నేనుమీరలు । యెరుకతోజనువార మనుచు । యెరిగేటి కొరకూ । గ్రంథముజేస్తి నెరిగీ యీవరకూ । గురుబోధంచునుమేల్కొ । నరులార చేకొంటే । యెరుకానె కలజోలి నెరిగున్న నిల్వదం । చెరిగేటి కొరకూ । గ్రంథముజేస్తి । నెరిగీయీవరకూ॥

—(అచలబోధ సాంప్రదాయక గురుస్తోత్రము)—

౩. శ్రీమించు నచలబోధను । యేమహనీయుండు-జేసి యెగజల్లెనోయీ । భూమిన్ సుజనులకొరకా । రాముడు గన్వయజశివ । రామాదీక్షితుల్ । తలచియప్పారావ్ । గుణతతుల్ । ప్రేమాతో బాగడీనెభూమనిజరుపరశు । రామా సీతారామ స్వామికిమ్రొక్కి । శివరామ దీక్షితుల్ । తలచియప్పారావ్ గుణతతుల్ ॥

—(గ్రంథస్త విషయము.)—

౪. శ్రీమత్సీతారామ । స్వామికృపన్ జెప్పనయ్యొ । సదసద్రహితం । బేమి పదార్థమొ దానిని । యీవమహి కందార్థములుగా ॥ నివివినరయ్యా । ఓ జనులారా యిటు గనరయ్యా । వేమారునేనిమ్మా వేడెదంతియసుమ్మి । నామీద కృపజేసి । ననుజదువుమనిమీర । లివివినరయ్యా । వోజనులారా యిటుగనరయ్యా ॥

—(గ్రంథకర్త గురుపరంపరాభి వర్ణనము.)—

౮. శివరామ దీక్షితుల । శిష్యవరుండప్పయ్యమంత్రి । యతని శిషువుడీ । భువిపరశురామవంశో । ద్భవసీతా రాము లతని ॥ భక్తుడసుమ్మీ । తదోభ్భథ ప్రయుక్తుడసుమ్మీ । స్థవనీయులగుమీరు । త్వాహాముతో యీగాథ । వినుండినే కందార్థములచే వినుపింతు । భక్తుడసుమ్మీ । తదోభ్భథప్ర యుక్తుడసుమ్మీ ॥

—(సుకవిప్రశంస)—

౯. మనసిచ్చి వినుడి యికనొక । మనవిది నాపాలి గురుని మదిలోపలనే । నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను । పనిబూనుక జేస్తిఇట్టి । పద్యాములన్ని । తప్పొప్పులేర్పడదిద్దుండన్నీ । ఘనమతిమంతులు గనుకానె ప్రార్థిస్తి । ననుమీకటాక్షేక్షణ ములవీక్షింపూచు । పద్యాములన్నీ । తప్పొప్పులేర్పడదిద్దుండన్నీ ॥

౧౦. వినిమీరివిపెద్దుంకని । పనిబడి ప్రార్థించనేల । పరుసము నినుమి । ట్లనునే స్వర్ణముజైమని । తనకై తా నొనుసన్ని । ధానమందుంటే । తెల్పుడియను ॥ మానామిం దుంటే । మనవి జేసునే పాలిమ్మని జగతల్లికి । తనకై తాని చ్చాను దయజేసితా । సన్నిధానామందుంటే । తెల్పుడియను మానామిందుంటే ॥

౧౧. అప్పకవీయ్యాద్యాంధ్రము । లొప్పగు మాఘాది కావ్య । మొగిజదివికృతిక । తప్పని కవులకుసముముగ । తప్పులు లేకుండ జెప్ప తరమాన కృతినీ । ఊహానుజేస్తి మరినేనీకృతినీ । గొప్పాపక్షులతోటి కొదువాపక్షులునాటె । కుప్పార వీధిని కూడ్యాడెటందూకు । తరమాన కృతినీ । ఊహానుజేస్తి మరి నేనీకృతినీ ॥

౧౨. ఛందంబెరుగక పద్యము ॥ లెందుకుజేసెదనటంచు మెందరనిననే । సందేహింపక చేసితి । నిందులతప్పంటెమీర ॥ లివిదిద్దేరనుచూ । నే జదివితే । చెవియొగ్గి వినుచూ । అంద

ముగా చిత్తమంచెట్లు తలపోసి । కందార్థములనుమీ । ముందార బెట్టితి । యిపిదిద్దరనుచూ । నే జదివితే చెవియొగ్గివినుచూ ॥

౧౩. పునరుక్తి గలిగియుండిన । వినికోపము శాయవలదు । వేడుకొనియెదర । వినువారు దూరపథము । గననలె దగ్గర నటంచు । గల్పించినానూ । తెలియకకాదీ । గ్రంథములోనూ । జననీ జనకులు తమ తనయూల పునరుక్తి । వినగోరుదురు తప్పంచన కానే నదిదెలసి । కల్పించినాను । తెలియకకాదీ గ్రంథాములోను ॥

౧౪. ఇదియాంధ్రకవిత్వంబని । మది రోయందగదు దీని । మర్మమరయుడీ । పదియారు వన్నె పసిడిని । ముదమున తోల్పెట్టి నుంచ ముట్టాకుండుదురా । లోకులుచాత బట్టాకుండుదురా । యిది గాక కులహీనుడిచ్చిన ద్రవ్యాము । విధితాముగాయెంత వేత్తలైనను దాన్ని । ముట్టాకుండుదురా । లోకులుచాత బట్టకుండుదురా ॥

౧౫. ఆసాంతము యీగ్రింథము । ప్రాసయతుల్ శబ్దగణము । భావముయుక్తుల్ । జూచి సరిపడనిచోటను । యీసభలో పెద్దలెల్లా । యిదిదిద్దవలెనూ । దిద్దియిదేనా మదికద్దవలెనూ । మీసాటివారికి వ్యాసాటలేదుంటే । నాసాటివారి బ్రిత్కేసాటిగాకుండు । నిది దిద్దవలెనూ । దిద్దియిదేనా మదికద్దవలెనూ ॥

—(కుకవినింద)—

౧౬. తప్పొప్పులు రెంటెన్నరుగని । తప్పుతనందుండిదీన్ని । తప్పనికూసే । తప్పొడు నరునకు జెప్పెద । చప్పుడుచాలించుమనుచు సభవారు వినగా । సరెసరెనాని । సభవారిట్లనగా । చెప్పిన వినకుంటె తప్పవాని దెసుమ్మి । తప్పొగలిదినవెనుక । గొప్పవారెట్లవును । సభవారువినగా । సరెసరెనాని । సభవారిట్లనగా ॥

—(సజ్జన దుర్జన నిర్ణయము.)—

౧౭. ఇలుజొచ్చి గ్రామసింహము ! కలవొంతులు గూల్చునింటె। గరితలోరుగుదొం । తులుచక్క జేతురట్లనె । యిలసుక విజనోక్తితప్పు లెంచూదుర్జనుడూ । తప్పొప్పు గావించుసజ్జనుడూ ।

తులలేని బుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులుమీరు । తెలుసూనా తలపునే తెలిపేదేమిక తప్పు । లెంచుదుర్జనుడూ । తప్పొప్పుగా । వించూ సజ్జనుడూ ॥

౧౮. తనగొప్పనెంచ రేమో । జనులని తలపోసిసాదు । జన కృత కవితల్ । వినడితరులు వినగోరిన । వినకనరాదనుచు మనుసు విరుచూ దుర్జనుడూ । వినివినిపించు వేడ్కా సజ్జనుడూ । కనవచ్చె ముంజేతి కంకణాలకు వేరే । ఘననిల్వుటద్దాము గావాలెనామనుసు। విరుచూదుర్జనుడూ ॥ వినివినిపించు వేడ్కా సజ్జనుడూ ॥

—(గ్రంథనిర్మిత విధానము)—

౧౯. ఆగామికథ యెట్లన । బాగుగ వివరింతు చెవుల । పం డువుగాగన్ । ఆగమ నిగమోపనిష త్సాగర మథితార్థమవల । సాంగోపాంగముగాన్ । దయతో వినుడి । సాంగోపాంగముగాన్ । ప్రాగర్థచరమార్థ యోగాములకు సం । యోగాము గావించి నేగు_ర్తె రిగినదంత । సాంగోపాంగముగాన్ । దయతో వినుడీ సాంగోపాం గముగాన్ ॥

—(గ్రంథ రచనోద్దేశము)—

౨౦. మోదమున బ్రొద్దు పోకకు । వాదిప్రతివాదులగుచు । వరగురుశిష్యుల్ । వాదించిరనుచు నోకసం । వాదము గల్పిస్తి కలగా । వదలాక వినుడీ । మొదటినుంచి తుదవెళ్ళాగనుడీ । వేదాం తార్థతీత వేత్తాలు మీరిందు । యేదేది సవరించు డిదెనావిజ్ఞాపాన। వదలాక వినుడీ । మొదటినుంచి తుదవెళ్ళా గనుడి ॥

—(గ్రంథవిస్తర విశేషము.)—

౨౧. కొంచములో సరిపుచ్చక । పెంచినవీ గ్రంథమనుచు । పెద్దలలుగకన్ । మించిన వేడ్కతో వినుడీ। పెంచిన యర్థంబు నే దెల్పెదలోకులెల్లా । అర్థము దెలశి । మదినుల్లాసిల్లా । పెంచీతి పెంచీతి గొంచాము వెడలూపు । వుంచుండెనదిలోతం చెంచీనామది నిడె । ల్పెదలోకులెల్లా । అర్థము దెలసి మదినుల్లాసిల్లా ॥

—(పూర్ణ గురుదర్శన సంసిద్ధికారణము.)—

౨౨. సాధన సంపత్తియుగల । సాధకుడొక నరుడు ఘోర సంసారమునన్ । బాధపడలేక తనపు । ణ్యోదయమునగురునిగాంచి। యురుతరభక్తిన్ । శరణని మ్రొక్కి । మరిమారి యుక్తిన్। బోధా జేయుము పుణ్యా పురుషా మాబోంట్లాకు । సాదించదగుముఖ్య సాధ నానిపల్కె । నురుతర భక్తిన్ । శరణని మ్రొక్కి మరిమారి యుక్తిన్ ॥

—(ఉపదేశ సారము)—

౨౩. శరణాగతుడగు శిష్యుని । కరుణామృత దృష్టిచాత । గని మోదము। ముప్పిరిగొన మృదువాక్యములను। పరమదయాళుండు గురుడు భక్తా వినుమనెనూ । సంశయమిక భాదింపదనెనూ ॥ పరి పూర్ణ మొకటి లేనెరుకాన దొకటి । పరిపూర్ణ మెరుకాల నెరిగి యెరుకనుమాను । భక్తా వినుమనెనూ। సంశయమిక బాధింపదనెనూ॥

౨౪. యేసాధన నీకెందుకు । వీనానికి బనికిరాదు వినుమా యయ్యా । నే సాధులచేవిన్నది । యేసాధన లేనిబోధ నెరిగింతు పోకూ । సాధనలందు మరిగీ తేరాకూ । యేసాధనలజోలి యేనొల్ల ననినీవు । బాసాజేసితివేని పరిపూర్ణబోధనే । నెరిగింతు పోకూ । సాధనలందు మరిగీ తేరాకూ ॥

—(శిష్య ప్రశ్నావళి.)—

౨౫. గురువర పరిపూర్ణంబన । నెరుకన నివిరెండు యెట్టి । వెరుకోద్భవమెం । దెరుకజను చోటుయెయ్యది । యెరుకను నేనెట్లు విడిచే దెరిగించుమనెనూ । అట్లనేగురు డెరిగింతుననెనూ । చరణా ధూళిని రెండు కరమూలగొనితన । శిరమూన ధరియించి శరణాని యాశిష్యు । డెరిగించుమనెనూ । అట్లనెగురు డెరిగింతుననెనూ ॥

—(గురుమూర్తి అభయప్రదానము.)—

౨౬. మొదలచలము నెరిగించెద । విధితముగా లేనియెరుక । వివరింతుపయిన్ । తుదకెరుకను విడిపించెద । మదిలో నామాట

నమ్మి । మరివింటివేనీ । చంచలబుద్ధి మానుంటివేనీ । పదుగూరు నినుజూచి భళిశాబాసీ్రతోవ । కెదురూలేదనెటట్టు । యిదిగో నే జేసెద । మరివింటివేనీ । చంచలబుద్ధి మానుంటివేనీ ॥

—(శిష్య విజ్ఞప్తిః)—

౨౭. మీరంతవారు గనుకనె । చేరితి మీపాదసేవ । సిద్ధించుటకై । యేరింతవారుజగమున । లేరని నామదికిదోచే । లెస్సాగ వినుడీ । ఆజ్ఞకుమీర । లేదుకనుగొనుడీ । యేరీతి వినుమంటేనారీతి వినియెద । మీరానతివ్వండి తోరామాయీబోధ । లెస్సాగవినుడీ। ఆజ్ఞకుమీర । లేదూకనుగొనుడీ ।

౨౮. మొద్దులనైననుదోల్తురు । బద్ధుల బద్ధత్వమడవి పాల్జేతురుమీ । వద్దికివచ్చినగని। పరిశుద్ధపు బోధోక్తమైన । సూక్తూలు గుప్పీ । అందుకు తగిన । యుక్తూలు జెప్పీ । పెద్దాలచే మీ ప్రసిద్ధిని వినివస్తి। దిద్దూడి నేవట్టి బుద్ధీ హీనుడనన్ను । సూక్తూలు గుప్పీ । అందుకు తగిన యుక్తూలు జప్పీ ॥

—(బోధ దృఢీకరణ విధానము.)—

౨౯. సూటిగను బోధనామది । నాటెనదిక చాలుచాలు । ననినీకైనీ । నోటనీవు బల్కుదాకను । సాటువలనుజెప్పచుందు । సరేనా నామాటా । రాగోరూచు మిరినేనీమాటా। నూటికొక్క సెలు మాటాని తెలియూము । మాటిమాటికివట్టిపాటా లేమిటికింక। సరేనా నామాటా । రాగోరూచు మరినేనీమాటా॥ *

—(ప్రశ్నోత్తరములు.)—

౩౦. తానేననకను నిండిన దానికిపేరేమి । బయలు । తానే ననుచునేననియెడ నేనెవ్వరు । లేనెరుకవు। వుంటి । వుంటే లేనే లేననుమీ । అంటెని । అంటె లేనేలేవుసుమీ । లేనేలేనని నేను లేకాపోయినవెనుక తానుండుగద । వుంటె దాన్నెట్లెరిగెదవీవు । లేనేలేననుమీ । అంటెని । అంటె లేనేలేవుసుమీ ॥ *

బల్కా । దీబట్టబైలూ । దీనికిమ్రొక్కె రితర జేజేలూ । నామరూపక్రియ నటనలన్నియుమీరి । యేమని యనరాక యేకమై యున్నాది । యీబట్టబైలూ । దీనికిమ్రొక్కె రితర జేజేలూ ॥

౩౬. ఇంతంతని యనరానిది । వింతలుశాయనిదియెన్ని విథములగనిరక । చింత లెరుంగనిదీ । బయలెంతని వినిపింతునేనీ । కేమిర పృథుకా । తెల్పుటమినుట మికపెద్ద కదకా । సంతతామొకరీతి సకలాదేశములాయం । దంతాట నిండున్న దదుగో పరిపూర్ణాము । యేమిర పృదుకా । తెల్పుట మినుట మికపెద్దకదకా ॥

౩౭. కనరానిదాన్నిశూన్యం బనియనదగుగానిబయలు । ననదగదుసుమీ । కనవచ్చుచున్నదిందులో । కనుగొనుటకు యెరుక లేదు । కనుగొనరాదా । యెరుకనెశూన్య మనియనరాదా । కనవచ్చెనాలేద కనుగొంటిలేదాని । యనరాద భయమేమి । యనుమానించకు మిదుగో । కనుగొనరాదా । యెరుకనుశూన్య మనియనరాదా ॥ * * * * *

౩౮. దేవుణ్ని నిన్నుయెరుగవు । నీవిప్పటి కెట్టివారో । నే దెల్పెదనీ । కేవెరిబోధలెందుకు । కావున దేవుణ్నియిదుగో । కనుగొనవోయీ । నామరూప కర్మాలేవోయీ । నీవా దేవునిలోన నినులెస్స వెదకిన । న్నావలి ముచ్చట నడుగోయితెల్పెద । కనుగొనవోయీ । నామరూప కర్మాలేవోయీ ॥ * *

౩౯. లేదనకు మున్నదదుగో । నేదెలిసితి ననకుదీన్ని నీవెరిగేవా । కాదది నీచేదెలియను । యేదిర తన్మాత్రసమితి యీబట్టబైటా । దీనికిసాటిదేది యెచ్చోట । వాదేలవేనెరుకతోదీన్ని కనిపెట్టి । పోదొట్టుమెరుక నింకేది బట్టదుచాలు । యీబట్టబైటా । దినికి సాటిదేది యెచ్చోట ॥ * * * *

౪౦. కనవచ్చి యిట్టిదట్టిది । యనియనరాకుండు బయలు । నదెకనుగొనుమీ । కనరాకపోతెశూన్యం ॥ బనుమిట్టిదియట్టిదనుచు పలుకవచ్చిననూ । యెరుకదాంట్లోపలికి జొచ్చినను । వినుమాబయ

లును నీవే మనిన నొప్పెదగ । నొప్పను నీమాటనునే జెప్పినరీతి గనవస్తె । పలుకవచ్చిననూ యెరుకదాంట్లో పలికి జొచ్చిననూ ॥

౪౧. కనవచ్చు బయలులేదని । యనవచ్చునె యిట్టిదట్టి దనవచ్చునె-ఛీ । యనరాదు యెరుక కెన్నడు । కనుకనె యీబయలు యెల్లా । కాలముంచుందీ । దీనందెరుకే కాలాము లేందీ । వినుమీ లేనెరుకాను వివరించ శూన్యమా । అనుమాన మేమెరుక గనువిశ్వమట్టిదే । కాలాముంచుందీ దీనందెరుకే కాలాము లేందీ ॥ *

౪౨. గురుమూర్తి జూపకున్నను । పరిపూర్ణంబెట్లు తనకు పత్యక్షమగున్ । గురుమూర్తి జూపెనేనియు । పరిపూర్ణము తనకు లెస్స ప్రత్యక్షమూరా । చూస్తునెయెరుక పారిపోవునురా । యెరుకా బోయినవెనుక యెవరాప్రత్యక్షౌన్ని । యెరుగిట్టిదట్టిదంచెరిగె వారటుమీద । ప్రత్యక్షమూరా । చూస్తునె యెరుక పారిపోవునురా ॥

౪౩. పరమపద మనిన బయలన । గురుగుహ్యామనంతమనిన । గోప్యంబనినన్ । పరిపూర్ణ మచల మనినను । తితమనగా బట్టబయలు తెలియుమాయప్పా ॥ యీతెలిసిన తెలివిమానవప్పా । యెరుకా నెరుగనిదన్నా నెరుకామీరినదన్నా । యెరుకామరుపులు లేని పరవస్తువన బయలె । తెలియు మాయప్పా । యీతెలిసిన తెలివిమానవప్పా ॥ * * * * *

౪౪. బట్టబయలనుచు దీనికి । మొట్టమొదల్ పేరులేదు । ముదమునయెరుకే । పుట్టిపేర్పెట్టిదీనిని । పట్టుక లవ్వాడలేక । పారిపోవునురా । కనరాదిందు దూరనేరదురా । పుట్టిచచ్చుచుమళ్ళి బుట్టిగిట్టుచుబుట్టు । నిట్టితిప్పలనొందు యెరుక బయలునుజూస్తె । పారిపోవునురా । కనరాదిందు దూరనేరదురా ॥ *

—(యెరుక నిర్ణయము.)—

౪౫. పిండ బ్రహ్మాండంబులురెం । డునుయా రెండింటిలోని రెండహముయు । ఖండములు నాల్గుగూడి । అఖండంబగు యెరుకరూపు । గనరామాతండ్రీ । యిదిదెల్పిన ఘనుడె తలిదండ్రీ।

ఖండఖండములులూగా గనుపించె యెరుకానె । దండిదనెటి యుద్ధం డూల కలనైన । గనరామాతండ్రీ । యిదిదెల్పిన ఘనుడెతలిదండ్రీ॥

౪౬. యెరుకే దేహేంద్రియములు । యెరుకే వర్ణాశ్రమములు ॥ యెరుకేశృతులర్ధ। యెరుకే నీవును నేనును । యెరుకేసతి సోదరాదు । లెరుగూముదత్సా । నేదీర్చెద నిదిగో నీయిచ్ఛా । హరిహర బ్రహ్మాదిసుర నరగిరి సరి । తరుమృగముఖ చరాచరములుయెరుకాని । యెరుగుమువత్సా । నేదీర్చెదనిదుగొనీయిచ్ఛా ॥

౪౭. యెరుకే విద్యావిద్యలు। యెరుకేప్రణవంబునాద। యెరుకే కళయర్ధ । యెరుకేబిందువు చిత్చత్తెరుకే ఆనందమిదినీ । యెరుగు సద్బుద్ధీ । నీ నామాట లెరుకేనిబద్ధీ । యెరుకె నిర్గుణసగుణా। లెరుకే యెరుకకయంత । యెరుకోనేనిదియంత యెరుకాజేసితి । నీవిశ్లెరుగు సద్బుద్ధి। నీ నామాట లెరుకె నిబద్ధీ ॥ * *

౪౮. యెరుకే ఇహపర సౌఖ్యము । లెరుకే జ్ఞానంబుజ్ఞేయ। యెరుకేమోక్షం । యెరుకే భక్తి విరక్తులు । యెరుకే సంకల్పమునునీ। యెరుగుసత్కీర్తీ ॥ యెక్కడికొర యెరుకాసంపూర్తీ । యెరుకే జీవుండీశు డెరుకేత దేకత । యెరుకేసర్వము నేగురుతెరిగి చెప్పితి। యీకీలెరుగూసత్కీర్తీ। యెక్కడికొర యెరుకాసంపూర్తీ ॥ *

౪౯. చింతల తోటన యెరుకే। వింతల పుట్టిల్లనంగ వెలశిన దెరుకే। తంతుల పేటన యెరుకే। పంతములకు చూడమూల బలమన్న నెరుకే। జగజ్జనన స్థలమన్న నెరుకే। భ్రాంతూలకెల్లాను పట్టణ మనజెల్లి। కాంతాదిరూపూలు గల్పించుటకు। మూల బలమన్న నెరుకే। జగజ్జన స్థలమన్న నెరుకే ॥ * *

౫౦. అన్నియుతానై । తనకవి పన్నుగ వేరనుచు నోట బలుకుచు । మరితా నన్నిటియెరిగే యెరుకై । యున్నానని యెరుకే యరుక । నూహింపుచుండూ । తనలోతాను మోహింపుచుండూ । యన్నో విచిత్రాలీ యెరుక చాతలు వింటె । వున్నాది లేదు । లేకున్నాది గలదాని । వూహింపుచుండూ । తనలోతానె మోహింపుచుండూ ॥ * * * * *

౫౧. తలిదండ్రులు జీవేశులు । యిలవ్యోమము లేనుమేను। లెరుక-మరుపులుర్రా । కలమిల్కాలు శుక్లాశ్రంబులు । నీరాన్నములు ప్రకృతి పురుషుడాల్మగడూ ॥ గానై యెరుక కెరు కేకానబడూ। తెలశీ బయలున్నాది దెలశి యీ తెలివినీ । తెలివి చాతనెబట్టి తీశివెయ్యుము ॥ ప్రకృతి పురుషూడాల్మగడూ । గానై యెరుక కెరు కేకానబడూ॥

౫౨. ఆటాడి ఆడకుండును ! ఆటాడిన మేనుబొమ్మ యాటాడకనే । ఆటాడు యెరుక యనియెడి । యాటాడించేటివాడు అతడేరా కర్తా । అంతటికీయీ అచలమకర్తా । చేటుపాటుల రెంటి చేవొచ్చుఫలము । ముమ్మాటికనుభవించి । జననమరణములొంద । నతడేరకర్తా । అంతటికియీ అచలమకర్తా ॥

౫౩. దేహమును జూచుకన్నులు । దేహమునకు వేరులేని తీరున । యెరుకే కోహం కస్త్వం । తవదాసోహం సోహంబటంచు। చూచుచుండుసుమీ । తనకుతానె తోచుచుండుసుమీ । దేహి దేహములానె తెరగున ప్రసరించి । దేహముగాని విదేహిగ। తనను తా జూచుచుండుసుమీ । తనకుతానె తోచూచుండుసుమీ ॥

౫౪. పరిపూర్ణా మొకటిదక్క । నితరమైన ప్రపంచమెల్ల । దగదెలియుము । నీ వెరుకేనని మదిలోపల । యెరుకే పరిపూర్ణ మెరిగే దెరుకానెరిగేదీ । యింకొకటిలేదీ రెంటిన్నెరిగేదీ । యెరుకా పుట్టువుమూల మెరుగానిదీయెరుకే। యెరుకేతాబుట్టినదెరుగబోయితె। లేదంచెరుకా నెరిగేదీ । ఇంకొకటిలేదీ రెంటిన్నెరిగేదీ ॥

౫౫. పాపములు పుణ్యములు । భువి ప్రాపించును । యెరుక చేత భ్రమశినవారిక । ప్రాపించ వెరుక నెడశిన తాపసులను। చిత్తమందు తగదెల్సుకొనుమీ । ఆగామీ బోధనులెస్స వినుమీ । పాపాలలోశుద్ధ స్ఫటిక సన్నిభమైన । ఆపోజ్యోతిని ప్రత్యగాత్మనీ । మదిలోన తగదెల్సుకొనుమీ । ఆగామీ బోధనులెస్స వినుమీ॥

౫౬. యెరుకన్నను మరుపన్నను । యెరుకకు యెరుకన్నదేహి యనమాయయనక । గురుతన సాక్ష్యన జ్ఞప్త్యన । స్ఫురణయనక ద్రష్టయనిన । చూడుమొక్కట్టిగా । యిదిలేకుంటె చూడమొక్క

టిగా । మరి చలాచలమూల మర్మమెరిగెటిదన్న । యెరిగితాలేనాని యెగిరిపొయ్యెటిదన్న ॥ చూడుమొక్కటిగా । యిదిలేకుంటె చూడ మొక్కటిగా ॥ * * * * *

౫౭. అనుమానము మదినుంచక । వినుమింకను యెరుక పేర్లు వివరించెద । బుద్ధ్యనచిత్తంబన । మానసమనినహంకారమనిన। నంతఃకరణనినక । సంకల్ప మంచని నాయిచ్ఛనినక । తననితరులనే తానని గుర్తెరిగెటిదన్న । తననేకానితరూల ॥ తనను దెలిశెటిదన్న నంతకరణనినక । సంకల్పమంచని నాఇచ్ఛనినక ॥

౫౮. తనువెరుకలు రెండొక్కటి । యని యనరాదనుచు కొంద రందురుభువిలో । తను వెరుకలలో । నొక్కటి । గనరా కుంటేను । రెండు గనరావోయన్నా । రెండొక్కాటె వినరామా యన్నా । అనుమాన మికయాల । అందారిమాటాలు । వినబోక । నేబోధించినరీతి నెప్పుడు । గనరా వోయన్నా । రెండొక్కాటె వినరామాయన్నా ॥ * * *

౫౯. కనకమనభూషణంబులు । యినుమన శస్త్రాదికంబు । యిత్తడియనినక । గనుగొనపాత్రలు గనుపడు । తనువన నవయవములన్ని తగదొంతియనినా । కుండలు । భూతతతి జగత్తనినా । వినుమిట్ల యెరుకన్న వివరించతత్వాలు । మనుసందు గట్టిగ మరువాకు మీామాట । తగదొంతియనినా। కుండలుభూతతతిజగత్తనినా॥

౬౦ పొరలరటి దుంపయనినను । తరువులు వనమనిన । రవలు ధారుణి యనినక । గిరియనిన రాళ్లు । బట్టలు ధరముళ్ళియ యనిన । తత్వాతతి యెరుకంచని నా । లేనిదెయెరుక స్థితిలెస్సకనినా। యరుకా జేసిస విశ్వ మెరుకవంటిదె బయలు । యెరుకాగుర్తెరిగి । తానేగితెసరి । తత్వాతతి యెరుకంచనినా । లేనిదెయెరుక స్థితిలెస్సకనినా ॥ * * * * *

—(బయలెరుకల యత్యంత విభిన్నతత్వము)—

౬౧. దానము ధర్మము సగుణ । ద్యానముప్రతిమార్చనంబు తజ్జపతీర్థస్నానము । లివిముక్తిదమని । మానవు లోనరించ బయలు

మాటాడదేమీ । యెరుకేలేదు మాటాడదేమి । ఔను కాదనకానీ వనక నేననకొక్క । మేనైన తాగాకమితిమీరియున్నాది। మాటాడదేమీ । యెరుకేలేదు మాటాడదేమీ ॥ * *

౬౨. ఆకాశాదిక భూతా । నీకాత్మక మగుచు యెరుక । యీజగమయ్యెన్ । రాకడ పోకడ దీనికి । ప్రాకటముగ దేనిలోనొ బట్టబయలదిరా । కాదనియంటె వట్టిపల్కెదిరా। లోకత్రయముతన లోపాల దిరుగాగ । జోకతోడుతదాని జోలెరుగ నిదియేదో । బట్ట బయలదిరా । కాదనియంటె వట్టినల్కెదిరా ॥

౬౩. తలపోప తండములుగా । దండిరఘుపాదికములన్ని తన లోపల । నుద్దండత నుండిన పోయిన । నుండుసముద్రంబుయెరుగా కుండూ నెప్పటికీ । పరిపూర్ణ మిట్లుండు నెప్పటికి । యెండమావులరీతి నుండేటి బ్రహ్మాండ । ముండీన పోయిన రెండుగు త్తెరుగాని । దుండూనెప్పటికీ । పరిపూర్ణమిట్లులడు నెప్పటికీ ॥ *

౬౪. యెరుకతో వచ్చిన విశ్వము । యెరుకతో జనుగాని నిల్వదీ । బయలైతే । యెరుకతోరాదెరుకతోబో । దెరుకతనం దేమి లేదు ॥ ఇదినిశ్చయమురా । వుండుంటె యీ యెరుకెతానారా । యెరుకాయెరిగినవస్తు వెరుకాని తెలియుము । యెరుకా యెరుగదు బయలు నిట్టిదట్టిదియన । నిదినిశ్చయమురా । వుండుండుంటె యీ యెరుకెతానారా ॥ * * * *

౬౫. రవితమసమున్న దెరుగునె । ప్రవిమలదావాగ్ని చదలు బట్టుటెరుగునా । దివమును రాతిరి రాత్రిని దివమెరుగునె । లేమి లక్ష్మిదేవి యెరుగునా । అన్నమును భూదేవి యెరుగూనా । భవ నాశస్థితులు రాపాడేటి యెరుకాకాను । భవనాశస్థితిలేని బయలన్లె రుగదు । లక్ష్మిదేవి యెరుగూనా। అన్నమునుభూదేవియెరుగూనా॥

౬౬. లేనికల గలిగినప్పుడు । దానికి దశదిశలయందు తగ మొదటకొనన్ । తానంటకున్న మేల్కను । లేనికలేచూచెనెన్ని లేకాపోవుగదా । కలతోమేల్క లేకపోదుగదా । లేనెరుక బయలు

లీలీలాగ నీకెపుడు । గానవచ్చితెబోధ । గావాలెననవపుడు । లేక పోవుగదా । కలతోమేల్కా లేకపోదుగదా ॥ *

౭౭. చచ్చుట పుట్టుట మేలుకవచ్చుట । గాఢాసుషుప్తి వచ్చుట । లీనాల్గచ్చముగ సహజ మెరుకకు । పొచ్చము । యీ యెరుకనిల్వ । బోదుమాయప్పా । అచలము కిట్లు లేదుగదప్పా । మచ్చికతోరెంటీ మర్మాము నీకిప్పు । డెచ్చాగ దెల్పితీ నెరుగు । మెరుకనిల్వ బోదూమాయప్పా । అచలముకిట్లు లేదుగదప్పా ॥

౭౮. తలయెత్తి జూడజాలునె । అలచీకటి యెదుటనిల్చి । యజ్ఞాత్రుకళ । కలవచ్చి మేల్కాయందున గలచేష్టలు । మ్రోల నిల్చి కనుగొనగలదా । అట్లనెయెరుక కనుగొనగలదా । యిలలో సద్గురుబోధ నెరిగీన నరుని । చేష్టలుగంటె నుళ్ళకి । సద్గురు బోదాట । కనుగొనగలదా । అట్లనెయెరుక కనుగొనగలదా ॥

౭౯. యెరుగదు సుషుప్తిని జాగ్రతనిరవందసుషుప్తి । రెంటి నెరుగను మేల్కా । ట్లరయగ బయలెరుకల రెంటెన్నెరులదు బయ । లెరుక రెంట్ని నెరుగూచునుండూ । గురుముఖమూన నెరిగియీరెండు । తిరమూగ యెరుకాను తీసివేసితెచాలు । పరులూ నేననియేటి పలు కెలేకుండు । నిట్లెరుగుచునుండూ । గురుముఖమూన నెరిగి యీ రెండూ ॥ * * * * * *

౮౦. యెరుకజడ మజడమీజగ । మరయగ పరపూర్ణమేమి । యనరానిది । యీయెరుక జగముల స్థిరములు । పరిపూర్ణము శాశ్వి తపుది పాటెంచికనరా । కావారెండీ పాటీవి వినరా । గురుముఖ మున వీళ్ళె నరుడు గుర్తెరుగునో । తిరిగిపుట్టకువాడీ ధరపై మును పటివలె । పాటెంచికనరా । కావారెండీ పాటీవివినరా ॥

౮౧. మరుపుకు తన్మాత్రిలుగల । యెరుకకు తన్మాత్రలున్నయీ రెండొకటే । పరిపూర్ణమునకు లేవవి । పరిపూర్ణము యెరుకగాదు । మరుపుగాదోయి । వెతకినదీని సరిది లేదోయి । పరిపూర్ణమెరుకాల

పరిశోధించి గ్రంథము । రచించినీకిస్తి । మరువాకచదు వెరుకమరువు గాదోయి । వెతకినదీని సరిదిలేదోయీ ॥ *

౭౨. సంకల్పాదిక గుణముల సంకుల । మీాయెకుకయందు సమకూడుండుగ । సంకల్పాదిక గుణముల సంకుల । మచలమున జూడ జాడలేదన్నా । యీారెంటికి యీాడుగాదన్నా ॥ కొంకాక యీారెంట్ని గూర్చి గ్రంథముజేస్తి । సంకోచింపక జదువు । శంక బుట్టదు । శంక జాడలేదన్నా । యీారెంటికి యీాడుగాదన్నా॥ *

—(బయలాకాశముల ఆరోపితతాదాత్మ్యము)—

౭౩. యెరుకైన భూతపంచక మెరుకకు । చరణములుకటియు హృదయము గళముగ । శిరమును నయ్యెను క్రమమున । ధరణి మొదల్ జేసియిట్లు తనయాగుర్తెరుగు । గగనము బయలంచన రాదీమరుగు।యెరుగకాకాశమెపరిపూర్ణమనుచు । కొందరుపల్కిరిది విని గురిదప్పియుండేవు । తనయాగుర్తెరుగు । గగనము బయలంచన రాదీమరుగు ॥ * * * * *

౭౪. యెరుక బయలందులేమిని । యెరుకనుశూన్యంబటంచు యెఱుగించబడెగ । యెరుగుమిదె ఆకసం । బిల్లెరిగితే యెరుకాకసములు । యేకామాగదరా । ఆకసము బయ లేకమెట్లవురా । పరిపూర్ణమిదుగా కన్పడుశూన్యమనరాదు । యెరిగుండు మెదిరిస్తె । యికనాచైజూచేవు। యేకామాగదరా। ఆకసముబయలేకమెట్లవురా॥

౭౫. కనుపడెడి బయలులోపల । కనుగొనలేదయ్యె యరుక గావునశూన్యం బనవలశె। దీన్నె ఆకశ మనవలశెను । దీనవిశ్వ మాయనోయప్పా । యింతకువేరే మాయయేదప్పా । కనుకానె యీావిశ్వమును లేనిదనిలెస్స । వినజెప్పనాయెను ॥ కనబోకుండని పోని । మాయనోయప్పా । యింతకువేరె మాయయేదప్పా ॥

౭౬. ఆవరణము నాకసము । నిరావరణము నచలమనుచు । అనిరిమహాత్ముల్ । ఆవరణము మితిగలిగిన । దావరణము లేంది అమిత మనితెల్సుకోరా । యీారెంట్ని వేరనికనుక్కోరా । ఆవర

ణముననే నిరావరణమునుజూచి । యావరణ మెడలీన । ఆవల మాట । లేదని కనుకోరా । యీరెంట్ని వేరని కనుకోరా ॥

౨౭. బయలాకసమని కొందరు । భయపెట్టెద రందువలవ । భయపడకుసుమీ । బయలందు శబ్దమున్నను । బయలాకస మనుచు నమ్మ బడని నీచాతా । శబ్దములేదీ భ్రమయందు చాతా । బయలాకాశముగాదు పరిపూర్ణమనినమ్మి । నయముగ యెరుకానునమ్మాక విడిచిపో । బడనినీచాతా । శబ్దములేదీ భ్రమయందుచాతా ॥

—(సృష్టివిదానము)—

౨౮. మేలుక సుషప్తిలోపల । యేలీలంతనకుదాను యే తెంచునా । గుర్తాలీల బయలులోపల । వాలాయము తనకుదానే వచ్చనోయన్నా । వొచ్చి హెచ్చి చచ్చూనోయన్నా । యీలోపలనె బట్ట బయలున్న దెరిగితే । యీలోకమున నిల్వజాల । దెరుగకుంటె వొచ్చునోయన్నా । వచ్చిహెచ్చి చచ్చునోయన్నా ॥

౨౯. వినుమూర్ణనాభి । తాబుట్టినమీదట సృజనచేయు । దినముహరించుక । ఘనమగు పటశతకోట్లను । తనలోపలి దారమునను । తానట్టె జనును । అట్లనెయెరుక తాబుట్టికనునూ ॥ పనిబూని బ్రహ్మాండ బాండానంతములాను । క్షణములోపలద్రుంచి । కనరాక వేవేగ । తానట్టె చనునూ। అట్లనెయెరుక తాబుట్టికనునూ॥

౩౦. వినుమితరులు । యెరుకనుసాక్ష్యనిపల్కిరి। నేనుసాక్షినహమనినీతో । వినజెప్పితి । నింతియె వేరనకూడదు । రెంటినొక్కటని తెల్సుకోరా । మాటలభేద మనికనుకోరా। అనరాని వినరాని కనరాని బయలందు । తనకై తానరుదెంచి । తనకై తాజను । నీసాక్ష్యని తెల్సుకోరా । మాటలభేద మనికనుకోరా ॥

౩౧. చులుకన యుక్తిగ నొక్కటి । తెలిపెద విను । సందియంబు దీరును దీనక । పలుకున గలిగిన యర్థము । పలుకును విడనాడినిల్వ । బడు చోటెంకేది । రెండుగవొక్క పలుకె అయినాది । తెలియుమీలాగున తెలివి దేహములయ్యె । తెలివే తనువునుబాసి।

తెలివి స్థిరముగనిల్వ । బడుచోటింకేది । రెండుగవాక్క పలుకె అయినాది ॥ * * * * *

౭౨. యెరుకైన భూతముల । నీవెరుగుము ఆకసముగాడ్పు । యింగలమును । నీళ్ళీరవంననేలయని । నేనెరిగిన పద్ధతిని నీకు । నెరిగించినానూ । ముజ్జగములయ్యేను పీట్లతోను । పరిపూర్ణమందు కన్పడుచు । తమకుదామె । మరికానరావిట్టె । మార్గాము కలవీటి । నెరిగించినాను । ముజ్జగములయ్యేను పీట్లతోను ॥ * *

౭౩. యెరుకోత్పత్తిని తెలియగ । సరసిజ గర్భాదులైన చాలరనెటిచో । నరుడెంతవాడు ॥ చాడది యెరుగుదునన । వట్టి మాట లివి । వింతగాకా । తప్పదువాని కికరాకపోక । అరమరలేక సద్గురుమూర్తి చరణ । పంకరుహద్వ యార్చాన । నెరుగాని నరు మాట । లివివింతగాకా । తప్పదువాని కికరాకపోకా ॥ *

౭౪. లేనెరుక । బయలు లోపల । తానెట్లు జనించెననిన తగవిను । వంద్యాసూనునిగతి । వియద్బ్జ విధానంబున । యక్షు రాజాదా నీవిధమునక్ । రజ్జువు సర్పమైనా విధమునక్ । స్థాణుపురుషుని చందానమృగజల । శశవిషాణము స్వప్నానందముగ రాజాదా నీవిధమునక్ । రజ్జువుసర్పమైనా విధమునక్ ॥ * *

౭౫. లేనెరుకను యెరుకనియన । లేనెరుకెట్లాయుననిన లెస్సగ వినుమా । లేని మృగజలము । వంద్యా సూనులుగలిగుండి వెదకి చూడా లేనట్లు । యీ లేనెరుక యాడా లేదిట్లు । స్థాణుపురుషూడు శశవిషాణము । గగన సూనాము । నరుని స్వప్నానందమివి వెదకి । చూడా లేనట్లూ । యీలేనెరుక యాడ లేదిట్లూ ॥

౭౬. యెరుకోద్భవ మెట్లన్నను । సరళంబగు నారికేళ సలిలము భంగిక్ । యెరుకెట్ల పోవునన్నను । కరిమ్రింగిన వెలగపండూ కరణిగ నెరుగూ । తిరిగిరాని కరణింకో టెరుగు । పరిపూర్ణమున్నాది యెరుకాతానెరిగితె । యెరుకేమ్రుగ్గును । భస్మాసురుడు మ్రగ్గిననాటి । కరణిగ నెరుగూ । తిరిగిరాని కరణింకో టెరుగూ ॥ *

౮౭. సంతోషాసంతోషము । లంతలోగనవచ్చి పిదప । నరుగునెచటికో । వింతైయున్నది చూచితే । యింతియెనుమియెరుక పుట్టు । విక తెల్సుకోరా । సంశయమేలా యిదినమ్ముకోరా । యంతాని దెల్పావదు । యీదేవమార్గమందంతాట । బహువోన్ని లగుపడి యగుపడ । విక దెల్సుకోరా । సంశయమేలా యిదినమ్ముకోరా॥

౮౮. తోలుకారు మెరుపుకై వడి । పోలుపుగ నీళ్ళందు దోచు । బుగ్గల రీతిం । అలసూర్యకిరణమందున । గలనీళ్ళంబలెనె। యెరుక గనుపించునయ్యా । అంతలోయచట గనుపించదయ్యా । కలకాలమొకరీతి గలిగుండదీయెరుక । తిలకింప పవలురాతిరి దిరుగు విధమూన । గనిపించునయ్యా । అంతలోయచట గనిపించదయ్యా ॥

౮౯. కట్టెందు నిప్పులేకను । కట్టెయు నొకసమయమందు గనుపడి । బహుగా । మిట్టిపడి । తుదకు గనుపడ । దట్టిదెనుమి యెరుకపుట్టు । మమల విచారా । తనకుతాన యరుదెంచె నోరా । పుట్టుగిట్టుటలానె నట్టేట నిలచుండి । బట్టబయలుపోడ గట్టీన గనుపాడ । దమలావిచారా । తనకుతాన యరుదెంచెనోరా ॥

౯౦. తనమూలము తలిదండ్రులు । తనవలెనె వారువారి తలిదండ్రులకుగా । తనవలెనెగాని । యన్యము గనజననస్థానమొకటి గలరానతరమా । బ్రహ్మాదులకది తెలియ తరమా । వినుము యీ బ్రహ్మాండ జననాము । నీనాయందునసైన దిదియుగాదని । వేరే యింకోటి గలదాన తరమా ! బ్రహ్మాదుల కదిదెలియ తరమా ॥

౯౧. ఆకాశము శూన్యంబని లోకులు మొరబెట్టి । దాని లోపవనాదుల్ । ప్రాకటముగ బుట్టినవని । చీకాకుగ జెప్పినారు । ఛీవినరాదూ । వంధ్యాసంతీ క్షితిలోన లేదూ । కావుంటె వినుచోద్య మాకుం దేటికికోమ్మ । లీకాలమున నే మేమెకంటి మనుమాట । ఛీ వినరాదూ । వంధ్యాసంతీ క్షితిలోన లేదూ ॥ * *

౯౨. అన్నపు సూక్ష్మాంశమును । సెన్నగ నీరంబు ప్రాణ । మెరుగుము । యీరెండెన్నడు కలియవో । నాడేసున్నను

మీ యెరుకమాట । సుగుణసంపన్నా । కలసుటె యెరుక సుమియింతకన్నా । వున్నదెరుకమూల మన్నది వినలేదు । యెన్నాడు యీ భ్రాంతి నిన్నంటనివ్వాకు । సుగుణసంపన్నా । కలసుటె యెరుక సుమియింతకన్నా ॥ * * * * *

౯౩. సంకల్పములేనిదె । నిస్సంకల్పములోనదోచు । చనుదోచుచనుఁ । సంకల్పముతప్పిన । నిస్సంకల్పము నెరిగనేని । చనుతాలేననుచూ । నిస్సంకల్పమును నిల్చేదనుచూ । సంకల్పించుటకింక సంకల్పమేది । నిస్సంకల్ప మందిట్లు సంకల్ప మెరిగితె । చనుతాలేననుచూ । నిస్సంకల్ప మును నిలచేదనుచూ ॥ *

౯౪. మాయగదా । తేనియహం బాయగదా । తన్నుదానె యచలము యేర్పాటాయెగదా । మాయనలేందాయగదా । మాయచిత్రామాయగదోయి । సంశయమంత పాయగదోయీ । మాయాసమూలాము । మాయజూస్తుండంగ । మాయామైపాయూను । మాయాకె యిదిచిత్ర । మాయాగదోయీ । సంశయమంత పాయగదోయి ॥ * * * * *

౯౫. బిందువు తనువున బుట్టును । బిందువు తనువింద్రియముల బృందం । బసువుల్ అందముగగలుగునివి । దేనందున బుట్టినవో తెలియు । నజునికితరమా । మూలములేనివని తేలుసుకొనుమా అందూకె బయలున్నా దరశి । మూలములేని బింద్వాదికంబూల । పేరుదల్వకు । తెలియ నజునీకి తరమా । మూలములేని వని తెల్సుకొనుమా ॥ * * * * * *

—(యెరుకను విడిచే విధానము)—

౯౬. వొక దేహదారి తనువున । సకలావస్థలు జనించి । చనిన విథమునఁ । అకలంకమైన బయలులో । ప్రకటంబై లేని యెరుక । బయలుండజూచి । తనముచ్చాట పరికించిలేచీ । వొక కొంతసేపైన వుండేటందుకులేక । సకలాము తనవెంట జను దేరజను । బట్టబయలుండజూచి ॥ తనముచ్చాట పరికించిలేచి ॥

౯౭. రాకడ పోకడ లేకను। యేకస్థితినుండునట్టి యీబయ లందుఁ। రాకడ పోకడగలిగి। యనేకముగా దోచులేని యెరుక సుశీలా। ప్రతిమలోలేని పెరుమాళ్ళలీలా। లేక తోచినయెరుక లేనేలేదనుచు। నీకీకేలుఁ గురునీచె యెరుకై తెజా। లుళ్ళకొక్కెరుకా సుశీలా। ప్రతిమలలేని పెరుమాళ్ళలీలా॥ * *

౯౮. వనిగల్లు దకము లోపల। తనకై తావచ్చి। తనకు తానేగు విధంబున పరిపూర్ణము లోపల। తనకై తా నచ్చియెరుక। తనకై తాజనునూ। అచలంబున్నదనితానెరిగిననూ। తనలేమి నిజ మూని తనకేతోచును। తోచి తనకల్మి మృషగా। భావనజేసి నిలువాక। తనకై తాజనును। అచలంబున్నదనితా నెరిగిననూ॥

౯౯. పరిపూర్ణములోదోచుచు। యెరుకేచను। తనకు దానె యేర్పడ వినుమీ। తోరటలు తొమ్మిదిగలదై। తరితీపుల నొందుచుండి। తనువానదగుచూ। అచలంబున్నదనితాలేననుచూ మరుగిల్లెరుకకు దెలియు। యెరుకే నిల్వాదుగాని। పరిపూర్ణముండు। దాన్నెరిగే దెట్లికగుర్తు। తనువాన దగుచూ॥ అచలంబున్నదని తాలేననుచూ॥ * * * * *

౧౦౦. అహమనదుగదా అచలము॥ అహమున్నదో లేదో చూడ। దదినిజమెకదా। అహమును బుట్టించదుగద। అహముద యించేటివరకే। అదివున్నదిగదా। అహమెవిశ్వమై నిల్చిందిగదా అహమె యీముచ్చట్ల। నన్నింటెరుగునుగద॥ అహమెతాలేనాని యరిగితె సరిగద। అదివున్నదిగదా। అహామెవిశ్వమైనిల్చిందిగదా॥

౧౦౧. లేనెరుకను బయలందున। లేనేలేదనక। యితరు లేలపలికిరో। లేనిది కలదని। పిదపను। లేనేలేదనుచు। సిగ్గూ లేకయీలీలా। ఛీవినకీ చీకాకు నీకేలా। మేనంద శుద్ధాముతానల్లు కొనిమళ్ళి। పూని కడిగినరీతి నొను సిగ్గొకయింత। లేకయీలీలా। ఛీ వినకీ చీకాకునీకేలా॥ * * * *

౧౦౨. పిల్లలు తాట్యాకులతో। పిల్లలగావించిపెండ్లి పేరం

టంబుల్ । కొల్లలుగ జేయవారల । తల్లులుగని సత్యమనుచు । తలచేరా మదినీ । నినుసీవిట్లూ దలుచరామదినీ । కల్లా సంసారం బు । గనిమానవులుసంతసిల్లాగ । గురుమంత్రసిద్ధాలు నిజమాని । తలచేరామదినీ । నిను నీవిట్లు దలుచరామదినీ ॥ *

౧౦౩. మేనెరుకల రెండింటిలో । దానిని యిదిడీనినదియు। తగసృజియించుర ॥ మేనెరుకలివియుమూలము । లేనిదెస్సృజనమ్యో ననుచు । లేనలేవంటే । అంటె తప్పు లేనే లేదంటే । మేనెరుక లిప్పుడు దేనండున్నవోచూచి । లేనిమేనెరుకల లేనివనుచూ నమ్మ । లేనలేవంటే । అంటెతప్పు లేనేలేదంటే ॥ *

౧౦౪. యెరుకపని జేయదనకుము । యెరుగుట మరచు టలురెండు । యెవ్వరిపనులో । యెరిగింపుము నాత్రమోలను । వెరువను । తప్పితివెదెబ్బ వేసేనుచూడూ । అట్లనకుండ జేసేను నేడూ । వెరపించుటే దెబ్బ వేసెన నాతండ్రి । యెరిగించి పైమ ర్మ । మెరుకానునేసేసివేసేనుచూడు । అట్లనకుండ జేసేనునేడూ ॥

౧౦౫. యెరుకొక్కటుండె నేనియు । యెరుకే యీవిశ్వ రూప । మేర్పడదాల్చుర । యెరుకొక్కటి లేకుండిన । యెరు కైన ప్రపంచమున్న । దెవరెరిగెరికనూ । లేదన్నైన. నెవరుండే రికనూ । పరిపూర్ణమైనట్టి బయలుండ గనిపెట్టి । గురుని వాక్యము బట్టి । గురుతుబోగొట్టితే । యెవరెరిగెరికనూ । లేదన్నైన నెవ రుండేరికనూ ॥ * * * * *

౧౦౬. తెలుపు మృదుత్వము మధురము । గలవస్తువ చక్కె రనుచు గనుగొన్నట్లూ । తెలివి శరీర జగంబులు । గలవస్తువు బిం దువనుచు । గనుగొనరాదా । నేదెల్పితె వినినమ్మరాదా । తెలి వీచె బయలుండ దెలశి । యీ తెలివిని । తెలివిచేతనెబట్టితీశివెయ్యర పోని । కనుగొనరాదా । నేదెల్పితె వినినమ్మరాదా ॥ *

౧౦౭. లేనెరుక బయలులోపల। తానైతన కేరుపడిన । తన మూలమునే । తానెరుగ దలచినప్పుడు । తానేలేకుండు । దృష్టాంత

మువినుమిచటా । కలదోచాదె తనకై తానెచట । తానైతోచిన కల । తనమేల్కగనబోతె । తానెతనకూలేదు । తగయున్నదీ దృష్టాంతము వినుమిచటా । కలదోచాదె తనకై తానెచటా ॥

౧౦౮. యెరుకను కలలో పురుషుని । కెరుకె యీవిశ్వమగుచు । యేర్పడు కలగా । యెరుక బయలుగని । తా లేందెరిగిన । నెరుకకదిమేల్క । యిదినమ్మలెస్సా । యెరుకతొపొందు వదులాదె పిస్సా । యెరుకానె కలనీకు యెప్పుడు దోచీతె । యెరుకాలేందను మేల్క । నెరుగుమప్పుడెచాలు । యిదినమ్మలెస్సా । యెరుకతో పొందు వదులాదె పిస్సా ॥ * * * *

౧౦౯. చిత్తరుపు రంగుగోడల ॥ నెత్తెరగున దెలసినావో । నీవిప్పుడు । నీ చిత్తమున జెగము నెరుకను । వృత్తబయల్ నట్లదెలియు । మూహతోడుతనూ । తెలిశి విడువు మూహ జగములనూ । అత్తెరగునజేస్తె ఆవాలి మాటాను । యిత్తెరగని తెలియు । నెవరుండెరటుమీద । మూహతోడుతనూ । తెలిశి విడువు । మూహ జగములనూ ॥ * * * * * *

౧౧౦. పరిపూర్ణములోలేనిదె । యరుకొక్కటి దోచితనను యరిగిన మృషగా । యరుకే విడుచున దెట్లన । కరములు తమ పనులుతామె । గడుపునట్లుగనూ । యిదిగాకుంటె కలదింకోటివిను మరికానిదామాట మంచీది మాటాని । పరిపరివిధమూల పలుకెపలుకులపని । గడుపూనట్లుగను । యిదిగాకుంటె కలదింకోటివిను ॥

౧౧౧. అంటదు కలమేల్కను । మేల్కంటదుకల నెన్నటికిని ॥ కడునిశ్చయ । మీరెంటికి ్రియుగుర్తు బయలుల । రెంటిని రెండంటకుండు । రెండె ్రింటిలోను । కలయరుకాలీ రెండూమిధ్యేనూ । దంటాగ మేల్క బయలుంటా మెప్పటికెరిగి । గెంటూమపై రెంట । రెంటికలయెరుకాల । రెండె ్రింటిలోను ॥ కలయెరుకాలీ రెండూ మిధ్యేను ॥ * * * * * *

౧౧౨. కలమేల్క లెరుక బయలుల । కిలసామ్యము జేసి

చూడు మీభ్రమదొలగుం । పలమేమి పెక్కు చదువులవలనను । జపయాగయోగ వ్రతముల వలనన్ । శమదమ మఖశతమూల వలనన్ । తల క్రిందుగాబడ్డ తనువూనె గానన్న । కలమేల్కగని తానె. క్కడనిల్వ నట్లవు । నెవ్రతములవలనన్ । శమదమమఖ శతమూల వలనన్ ॥ * * * * * *

౧౧౩. బలధనవిద్యా ధైర్యంబులు। చక్కదనంబు । సత్వబుధ్యాద్యుతులం । కలలోయివి లేని మనుష్యుల । జగమును । తననుతాను । జూచి మానవుడూ । మేల్కనెనేని చూడాలేడొకడు । కలమేల్కలెరుక బయలుల కట్లజతగూర్చి । కలయరుకలను । దేశికులచె వీడితెజాలు । చూచి మానవుడు । మేల్కనెనేని చూడ లేడొకడూ ॥ * * * * *

౧౧౪. వినుము నేననుచు యెరిగె । తనువందున లేక । బయలు తానిండినదా । కనుగొను మదికనుగొని । యీతనువును విడనాడుమింతె తడువేలనోయీ । యీపనికింక గడువేలనోయీ। అనుమానముంటె నీ వరయీము । శివరాములను దీక్షుతులుజేసె। నచల గ్రంథమునంత । తడువేలనోయీ । యీపనికింక గడువేల నోయీ ॥ * * * * * *

౧౧౫. తిమిరారియందులేనిదె । తిమిరము తనుదానెవచ్చి । దేజోనిధియా । తిమిరారి యునికి గనుగొని । తిమిరము తానిలువనట్లు । తెలుసుకోరాదా । బయలెరుకాల తెలిసి యామీదా భ్రమరూపమైనట్టి । బ్రహ్మాండ మెరుకాల । భ్రమదీసి వేసితే । భ్రాంతిబుట్టదు మళ్ళి తెలుసుకొరాదా । బయలెరుకాల దెలసి యామీదా ॥ * * * * *

౧౧౬. మరుపన తొలిమేనులుమూ । డెరుకన నాలవశరీర । మీరొండొకటే । పరిపూర్ణ మవలి । దీవలి మెరుకను గురువాక్కుచేత । నెగరజిమ్మిననూ । పోవును । లేని దెరిగె దేగిననూ । యెరిగేదె లేకుండు । యేమొ ఆవలిజాడ । నెరిగెవారెవరింక। యింతె చాలెరుకాను । యెగరజిమ్మిననూ । పోవునులేని దెరిగెదేగిననూ ॥

—(మత నిరసన)—

౧౧౭. వన్నియు లైగొాకచోటను। పన్నుగగలసినది। హృద
య పద్మంబనుచుఃగ। యెన్నుదురు జనులు। యెరుకందున్నాదని।
శృతులు బల్కు చున్నావిసుమ్మీ। తెలుసుకొ మోక్షమన్నావి
సుమ్మీ। వొాన్నెలన్నియుమీారి వున్నవస్తువజాడ। నెన్నడెరుం
గాక। యెన్నోరీతులబల్కు। చున్నావిసుమ్మీ। తెలుసుకొ
మోక్షమన్నావిసుమ్మీ॥ * * * *

౧౧౮. మతముల వారలు। తమ సమ్మతమైనటువంటి।
శాస్త్ర మర్యాదలచే। మితమేరు పరచుకొని। బహుగతులనుకల
హింతు। రట్టి గతినీకేమిటికి। చపలతజెందె స్థితినీకేమిటికి। ప్రతి
లేని యీాబట్ట బయలుండజూచి। సంతతము లేనెరుక। లేదని
నమ్మ। మికవారి గతినీకేమిటికి। చపలతజెందె స్థితి నీకేమిటికి॥

౧౧౯. ద్వైతాద్వైత విశిష్టులు। సైతురు। వినిసైస
తెపుడు। సైసకపిదపఃగ। సైతురు క్రమమునవేరన। నాతత మతి
జీవశివుల నవివినబోకూ। నేబోధించినది విడబోకూ। ఘాతమా
బయలూను పొడజూచి గురునీవె। ద్వైతాద్వైతవిశిష్ట ద్వైతా
ములనుమాను। మవివినబోకూ। నేబోధించినదెవిడబోకూ॥

౧౨౦. కొందరు దశవిదనాదములందున। నభపంచకంబు
నందున। చక్రాలందున। లక్ష్యధ్యానంబందున। హంసందుబుద్ధీ
నాటెంతురోయీా। యోగములందు నటెయింతురోయీా। అంది
సిద్ధులచాత నానందింతురుకొంద। రంచారి మనుసీ బోధందె నీవుం
డూము। నాటెంతురోయీా। యోగములందు నటెయింతురోయీా॥

౧౨౧. కొందరుముద్రలుగనవలె నందురు। మరికొందరధిక
మందురుద్రష్టఃగ। కొందరు భజనె లెస్సనియందురు। యివియన్ని
యెరుకేనని తెలుసుకొనుమీా। నీకివియాల పనిలేదు వినుమీా।
ముందూగ పరిపూర్ణ మున్నాదిగని। గుర్తు నెందుంపకుండ। దాన్నె

గరగొట్టితే జాలు । నని తెల్సుకోనుమీ । నీకివియాల పని లేదు వినుమీ ॥ * * * * * *

౧౨౨. పంచాదశ క్షురముల । ప్రపంచము తానుద్భవించె । ప్రణవాక్షురమం । దంచుశృతు లెన్న । దాన్నెరుకంచని నీ వెరిగి । యెరుగు మచలాము దీనక । నిల్పుకు మెరుక నచలాము లోనక । చంచాల మతిచాత । చతురాక్షు రెక్యానం చెంచెద వెందుకు । యిదినమ్మ కెరుగుమీ । యచలాము దీనం । నిల్పుకు మెరుక నచలాములోనక ॥ * * * * *

౧౨౩. కొందరుభూతములై దిటియందున । చిత్తంబునుంతు రధికములనుచుక ॥ కొందరు యేమియు లేదనియుందురు । గురైరుగుమిన్ని యుపశబ్దములెరా । యివినిలువాని వని తెలియువలెరా । యెందరెన్నన్నా నీకెంకూకు బయలూను । ముందూగ గనిగుర్తెందుండ నివకవ్వి । యుపశబ్దములెరా । యివి నిలువానివని తెలియువలెరా ॥ * * * * * *

౧౨౪. కొందరు కర్మమునే బాగందురు । మరికొందరెక్కు వందురుతనువుక । కొందరు ప్రాణములధికము లందురునీకిట్టి । వట్టి యూశాలేమిటికీ ॥ వారితో పొందు జేసె వేమిటికీ; యెందారిమాటాల నెన్నినయిూబోధ ॥ కిందీ వెకాని । పైకెక్కేవి గావిట్టి । యూశాలేమిటికీ । వారితో పొందు జేశే వేమిటికి ॥ * *

౧౨౫. కన్నుల ప్రక్కల ప్రేళ్ళిడి । తిన్నగభ్రూమధ్యమందు దృష్టినిలిపి । యందున్నది వెన్నెలలో బయలన్నా । కనుమందు రెరుకె అది నిలువాదోయీ। తనువుతో బోయ్యేదని దెలియుమోయీ యన్ని తనువులువచ్చి । యరిగీన ఝుణకాక । వున్నా బయలదిజూచి వుళ్ళక్కేరుకనుమాను । మదినిలువాదోయీ । తనువుతో బోయ్యేదని తెలియుమోయీ ॥ * * * *

౧౨౬. జనులాత్మానుభవంబైనను । ముక్త్యనిబల్కి । రిట్లు నమ్మకు । మెరుకె । కనరాదెచ్చట గురుకృప । ననుభవ మెవ్వారికి

పైన ఆమాటనిజమో। అనుభవముళ్ళ క్కీమాట నిజమో । విన జెప్పుమీరెండూ వివరించి పైమాట ।। వినినే ముందరిబోధవినిపింతు వేవేగ । ఆమాట నిజమో । అనుభవముళ్ళక్కీమాట నిజమో ॥

౧౨౭. తననుతాగనిన । మోక్షంబని పల్కెరిగాని జనులు అదినమ్మకుమీ । తననుతా బట్టబైటను । గనబోయితే । తనకు దానె । కానరాదోయీ । విశ్వము తనకు కానరాదోయీ ॥ తన నుంచైనది గనుక । తాను విశ్వమురెండు । గనుపించుటుళ్ళక్కీ । గావునతనకుదా గానరాదోయీ । విశ్వముతనకు గానరాదోయీ ॥

—(యెరుక పరిణామము బయలు గుర్తెరుగునా)—

౧౨౮. విత్తేచెట్టైపుట్టును ॥ విత్తే విత్తనమురీతి వెలయును ధరపై । విత్తుకు చెట్టుకువేరే ॥ విత్తనమొకటున్నదనిన । విన గూడదోయీ ॥ తనకుదాబుట్టునువినవోయీ । విత్తూచెట్టులరెంటి విధమూ భూమెరుగా॥ నట్లుత్త్బయలెరుగాదు। సత్తూచిత్తూలరెంట్ని వినగూడధోయీ । తనకుదాబుట్టును వినవోయీ ॥ *

౧౨౯. చెట్టే మూలము విత్తుకు । చెట్టుకుమూలంబువిత్తు। క్షితిపైరెండుం ॥ పుట్టిన చచ్చిన రెంటెని । గట్టిగతా నెరుగకుండు। గదరాయీనేలా । నీవీరీతి గనుగొనవేలా । పుట్టూచు గిట్టూచు పొలుపొందు తనువెరుక । లిట్టివిచిత్రాము। లెన్నడెరుగదుబయలు గదరాయీనేలా । నీవీరీతి గనుగొనవేలా ॥ * *

—(పరిపూర్ణబోధ)—

౧౩౦. భాగవతుల నారాయణ యోగికి । జానకియనేటి । యువిద్యామణికిన్ । బాగుగపుత్రుడనై । భూభాగమునన్ కృష్ణ ననుచు । ప్రభవించినాను । అనంతికి ప్రభువునైనానూ । నాగురువు కృపచేత । నయమైన యీబోధనేగంటె । కన్నంత నీకుదెల్పుటకిట్లు ప్రభవించినాను । అనంతికి ప్రభువూనైన్నానూ ॥ *

౧౩౧. యెరుక తనకు బావిడిపో । దెరుకను విడిపించలేరు

యెవ్వరుధాత్రిన్ । గురుడొకడుదప్ప । గురునకు పరిచర్య యొనర్చి
బోధ పద్ధాతివివిన్ । తిరిగిరాని పద్ధాతిగనిన్ । పరిపూర్ణమెరుక
యేర్పరుచ నెరుక లేక । హరిని స్వప్నముగన్న । కరిమ్రగ్గినట్లవు ।
యీపద్ధతి వినిన్ । తిరిగిరాని పద్ధాతిగనిన్ ॥ * *

౧౩౨. నేనెవ్వడననుజీవుడు । నేనేనేననును శివుడు । యీ
రెండనన్ । తానుండునచల । మివిటెని । నేనెరిగరిగనను । పైది
నేనెట్లనినీ । నేననకున్న తానెట్లనీనీ । నేనన్నదాంట్లోదె నీ నా
ప్రసంగాము । తానన్నదాంట్లోనె తలపోయవలెనిట్లు । నేనెట్లనినీ।
నేననకున్న తానెట్లనీనీ ॥ * * * *

౧౩౩. తొర్రలు తొమ్మిదిగల । మేన్మర్రికి । యొకరెంటి
లోన । మర్రలునాల్గుం । డెర్రది తెల్లది నల్లది । క్రెదిదానగ్ర
మందు । గలదొక్క తూటు । అదియెరుకానె । పులుగుండుచోటు ।
కుర్రాగురుబోదానె । గొడ్డాలిచేబూని । మర్రిపులుగులరెంట్ని ।
మలచికొట్టరపోని । కలదొక్కతూటు । అదియెరుకానె। పులుగుండె
చోటు ॥ * * * * * *

౧౩౪. తనువుతొ వొచ్చిన యెరుకె । తనువునుతనువనుచు
తననుతానని యెరుగున్ । తనువును బాసిన మీదట । తననా
దేహమునురెంట్ని । తానెరుగదపుడూ । అదిగనుక తాలేనేలేదె
పుడూ । అనుమానరహిత । మిందచలమున్నదికంటె । తనమాట
తలపోయ తనకె సిగ్గె । తనను తానెరుగదపుడూ । అదిగనుకతా ।
లేనెలేదెపుడూ ॥ * * * * *

౧౩౫. ఉప్పెనచే జెడుతరు । వొకప్పుడు వి త్తనముబుచ్చు ।
నారెంటికియీ తిప్పలుదప్పవు ధరయే తిప్పలుతా నెరుగదిట్లూ ।
తెలుసుగదోయీ । తనువెరుకా బయలులనల్లెరుగోయీ। గొప్పైన
గురుబోధ చొప్పుననెరిగి । యీతిప్పాలు గలవాట్ని । తప్పాదీశితె
చాలు ॥ తెలుసుగదోయీ । తనునెరుకా బయలులనల్లెరుగోయీ॥

౧౩౬. లేనియహామున్న బయలును। లేనిప్రపంచమునుతనను

లెస్సగ తనలోతాను విమర్శించిన । యాలేనివి లేకుండు । నవల
లేదు యేమాటా । యిట్లనసైన లేదుయేమాటా । లేనియహ
మీాబైట । లేనేలేదిరిజూచి । లేనిది కలదాని లేనిమాటాడేవు ।
లేదు యేమాటా ॥ యిట్లవసైన లేదుయేమాటా ॥ *

౧౩౭. పరిపూర్ణ మెరుకలెట్టివో । గురుముఖమున । రెంట్ని
లెస్స గురు తెరిగెరుకకా । సరిపుచ్చుకొన్న మృషయని ॥ పరిశుద్ధపు
బోధయిాది । పాటించికనరా । శివరామూలపద్ధతియిదెరా। నరులు
కొందరుఃబల్కి రెరుకానుక్రమింగి । యీపరిపూర్ణ మయ్యేమం చెరు
గాక చెడుటాకై పాటించికనరా ॥ శివరాములా పద్ధతి యిదెరా ॥

౧౩౮. జనులనిరి దేవుడెవరికి కనరాడని । నామరూపకర్మ
జననముల్ । గననతనికిలేవని । యాజనవాక్యము । బయలుకెపుడు।
సహజమా వినరా । అనుమానాము చాలించికనరా । కనినామ
రూపాదికములున్న యెరుకాను । వినబోక కనబోక । విడచిపెట్టర
పోని । సహజమా వినరా । అనుమానాము చాలించికనరా ॥

౧౩౯. అంతట గలదీయెరుకని । యెంతో వాదింపుచుందు
రేరుగనివారల్ । అంతట నింతట గనుపడు । నంతటిదె కానియె
రుక । అంతాట గలదా । అదినిజమైతే యగుపడవలదా । అంతట
గలదొక్క అచలామెకా । నెరుక నంతాట గలదాని । యనరాదు
వినరాదు । అంతట గలదా । అదినిజమైతే । యగుపడవలదా ॥

౧౪౦. తనువో బహిరింద్రియములో । మనసో ప్రాణములో
విషయమమతో । నేనంచని నీవని యననిదియని । యనుమానిం
చెదవదేల । అదిత్రోవగాదూ । నీవెన్నాడు యిదివినలేదూ। విను
మీా పరిపూర్ణాము గనిలేని యామీాది । తనువాదికమును । లేందని
గురునిచే దెలియు । మదితోవగాదు । నీవెన్నాడుయిదివినలేదూ॥

౧౪౧. నినునను ప్రపంచమును జగమనియెరిగేయెరుకచాత ।
నచలమును గనుంగొని ॥ నినునను జగమును । జగమనియెరిగ
యెరుకమాను । మమలావివేకా । చాలూ నీవీక్రమమెరిగినావా।

విత్తూనే । ద్రష్టాని కనుమీ । యెరుకయిదె స్వష్టాము వినుమీ ॥

౧౮౭. యేపరిపూర్ణము మేనికి । లోపల వెలినిండియుండు ॥ లోపములేకన్ । ఆపరిపూర్ణమె జగతికి । లోపల వెలినుండుదాని॥ లోనెవున్నవిరా । పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా । యీపూర్ణబోధచె । పైప్రపంచశరీర । రూపాము లెడబాపు । మీపట్లనె । దాని లోనె వున్నవిరా । పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా ॥

౧౮౮. యెరుకనగా యెరిగేటిది । మరుపనగా యెరుకతనను మరుచుట । మీరెంత్నెరుగనిదే బయలివి । నీవెరిగెరుకను । మరుపునిప్పు డెరుకాచె విడరా । వీడీతేపైమాటెరిగేదెవ్వడురా। యెరుకెపరిపూర్ణమం । చెదిరించివదిరేపు । పరిపూర్ణమైతే । చూపర బయలందునదాన్ని । యెరుకాచె విడరా । వీడితే పైమాటెరిగె దెవ్వడురా ॥

* * * * *

౧౮౯. లేదన్నను కనుపడుగద । నేదెలిసితి ననినబైట । నేనిల్వగదా । నేదీని వెనకగద । నాకేదోమూలంబు యిదిగా । దిక లేదెచోట్టా ॥ కనుకనె వుళ్ళుక్కినే నన్మాటా ॥ యేదిలేదిదిదప్ప నేదెలియనిదియని । తా దెలుసుకొని యెరుకె తనను వీడితేజాలు । యికలేదెచోట్ట । కనుకనె వుళ్ళుక్కినే నన్మాటా ॥

*

౧౯౦. సత్యమగు బట్టయలు । నసత్యంబగు యెరుకనెరిగి । సద్గురు కృపచే । సత్యముగాదని యెరుకను - । సత్యముగా నమ్మి వుంటె । చాలుచాలన్నా । వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా । నిత్యనిత్యములానె నిర్ణాయ మెరుగాక । నిత్యుడై యుండేటి నిజబోధ గలిగితే । చాలుచాలన్నా । వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా ॥

౧౯౧. పరిపూర్ణములోదోచిన । యెరుకేకలలేని యెరుక నెరిగిమృపని । యీమరుగెరుకకెరుకదెల్పిన । యెరుగుటయే మేల్క సుమ్మీ । యిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞ కెదిర మీరకుమీ। యెరుకాయీరీతిగ । యెగిరిపోయిన వెనుక । పరిపూర్ణమొకటుండు । పలుకారాదెట్లందు । నిదియామారకుమీ । సద్గురువాజ్ఞ కెదిరి మీరకుమీ ॥

* * *

విత్తూనే। ద్రష్టాని కనుమీా। యెరుకయిదె స్వప్టాము వినుమీా॥

౧౮౭. యేపరిపూర్ణము మేనికి। లోపల వెలినిండియుండు॥ లోపములేకా। ఆపరిపూర్ణమె జగతికి। లోపల వెలినుండుదాని॥ లోనెవున్నవిరా। పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా। యీాపూర్ణబోధచె। పైపంచశరీర। రూపాము లెడబాపు। మీాపట్లనె। దాని లోనె వున్నవిరా। పైరెండెవ్వి లేనివెన్నకురా॥

౧౮౮. యెరుకనగా యెరిగేటిది। మరుపనగా యెరుకతనను మరుచుట। మీారెంట్నెరుగనిదే బయలివి। నీవెరిగెరుకను। మరుపునిప్పు డెరుకాచె విడరా। వీడితెపైమాటెరిగెదెవ్వడురా। యెరుకె పరిపూర్ణమం। చెదిరించివదిరేపు। పరిపూర్ణమైతె। చూపర బయలందునదాన్ని। యెరుకాచె విడరా। వీడితె పైమాటెరిగె దెవ్వడురా॥ * * * * *

౧౮౯. లేదన్నను కనుపడుగద। నేదెలిసితి ననినబైట। నేనిల్వగదా। నేదీని వెనకగద। నాకేదోమూలంబు యిదిగా। దిక లేదెచ్చోటా॥ కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా॥ యేదిలేదిదిదప్ప నేదెలియనిదియని। తా దెలుసుకొని యెరుకె తనను వీడితేజాలు। యికలేదెచ్చోట। కనుకనె వుళ్ళక్కినే నన్మాటా॥ *

౧౯౦. సత్యమగు బట్టయలు। నసత్యంబగు యెరుకనెరిగి। సద్గురు కృపచే। సత్యముగాదని యెరుకను-। సత్యముగా నమ్మివుంటె। చాలుచాలన్నా। వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా। నిత్యానిత్యములానె నిర్ణాయ మెరుగాక। నిత్యాద్రై యుండేటి నిజబోధ గలిగితె। చాలుచాలన్నా। వానితోటి సాటెవ్వరెన్నా॥

౧౯౧. పరిపూర్ణములోదోచిన। యెరుకేకలలేని యెరుక నెరిగిమృషని। యీామరుగెరుకకెరుకదెల్పిన। యెరుగుటయే మేల్కసుమ్మీా। యిదియీామారకుమీా। సద్గురువాజ్ఞ కెదిరి మీారకుమీా। యెరుకాయీారీతిగ। యెగిరిపోయిన వెనుక। పరిపూర్ణమొకటుండు। పలుకారాదెట్లందు। నిదియీామారకుమీా। సద్గురువాజ్ఞ కెదిరి మీారకుమీా॥ * * *

౧౫౨. తిప్పలగు రాకపోకల । నెప్పుడు తానెరుగనట్టి ।
యీబయలందుఁ । తప్పక తనకై తానే । తప్పున గనవచ్చియెరుక
తాగానరాదూ । బయలున్నాది తనకెరుక లేదూ । యెప్పుడుబయ
లున్న దెరిగి తాలేనట్టి । చొప్పు సద్గురుబోధ । చొప్పున దెలి
సితె । తాగానరాదూ । బయలున్నాది తనకెరుక లేదూ ॥ *

౧౫౩. అన్నము శుక్లంబగు । రసమున్నతిగా రక్తమగును ॥
నొకచోరెండుఁ । పన్నుగ గలసిన మేనవి । యెన్నబడుఁ యెరుక
గల్గి । యిదెమాయసుమ్మీ । మూలము లేని దిదెనీవు నమ్మీ ।
యున్నావు పరిపూర్ణ మున్నాదిగని । లేనిదెన్నడు లేదానియెరిగితె
చాలు । గుర్తిదెమాయసుమ్మీ । మూలము లేనిదిదెనీవునమ్మీ ॥

౧౫౪. పెనుమాయను జూడుమియిదె । జనకుని జఠరంబు
వలన । జననీ గర్భంబునజొచ్చి । మారురూపున జనియించును ।
నవయువములు । జనితామై భువినీ । వినుకనుతిను మూర్ఖను
వచ్చునుచనీ । దినదినమభివృద్ధా దీనిచే బయలును । గనియా
మాయలమల్లి కథ । మాయించుముపోని । జనితామై భువినీ । విను
కను తిను మూర్ఖను వచ్చునుచనీ ॥ * * *

౧౫౫. పెట్టెయు లోపలి గారెడి । చెట్టుపయిఁ గానవచ్చి ।
చెట్టున జూడఁ । గట్టుపయి దోచునిది । కనకట్టుసుమీ దీనివలెనే
గమపించునెరుకా । అంతలో యెచట । గనుపించదెరుకా । దిట్ట
మా బోధాచే పట్టీ । యెరుకనుతిరిగి । పుట్టకుండగదాని । పుట్టీ
ముంచుము లేందే । గనుపించునెరుకా । అంతలోయెచట । గనుపిం
చదెరుకా ॥ * * * * * *

౧౫౬. నేనని బ్రిహ్మలోపల । లేనిదె సంభవమునొంది ।
లీలతనకుదా । మేనుజగముతై వెలసెను । నేనదిమృగ జలమురీతి ।
నిజముగాదనుచూ । లోకుల నేటి । గజిబిజి వినుచూ । మానాస
మున వారి మాటకామోదించి । దానికీబోధకు దగునంచువినజేస్తి
నిజముగాదనుచూ । లోకుల నేటి । గజిబిజి వినుచూ ॥ *

౧౫౭. గుడమే మధురము మధురమె । గుడమాగుడ మధురము గొనకొని తొలుతఁ । బొడమినదే దనసరిగా । బొడమిందొకటేగ । రెండూ పోయినట్టె కదరా । తనువెరుకాలి । బ్లైనట్టె కదరా । పొడజూచి బయలు నిప్పుడె మేనెరుకలజోలి । విడరా లేనివెరెండు । పెడచొప్పెట్టకవిను । పోయినట్టెగదరా । తనువెరుకలిబ్లైనట్టెగదరా ॥ * * * * *

౧౫౮. ఇదివున్నది యిదివున్నది । యిదివున్నది యనుచు బయలు నెరిగి యెరుకచే । యిదిలేనిది యిదిలేనిది । యిదిలేనిది యనుచునెరుక । నెరిగితె సరిరా । ఆపైనుండె దెట్లందువినరా । వృదయాస్తమానాము లుడుగాక యిదిసినె । మ్మదిలోననమ్మ్మ నామాట నిశ్చయమిట్లు । యెరిగితె సరిరా ॥ ఆపైనుండె దెట్లందు వినరా ॥ * * * * * *

౧౫౯. యెరుకే చదువుల జేసును । యెరుకేవిను చదువునెరుక నెరుకే తిరమం । చెరిగించును శంకించును । యెరుకేకోసకేమిలేక । యేగునోయన్నా । బయలేచదువు । యెరుగాదోయన్నా యెరుకే యెన్నటికైన పరిపూర్ణమున్నదం । చెరిగితాలేనాని యెరిగితెనిలువాక । యేగునోయన్నా । బయలేచదువు । యెరుగావో యన్నా ॥ * * * * * *

౧౬౦. చూపులలోగల వస్తువు । చూపులగను వస్తువులును చూపులు గూడఁ । తేపకు యెరుకని తెలియుము చూపులు । లేనట్టిబయలు । చూచెదింకేమీ । యెరుకేలేదు ॥ తో చెదింకేమీ దీపామువలె కనుపాపలో గనువస్తువె । పరమాత్మని చూపీతె యెరుకాయు । చూచెదింకేమీ । యెరుకేలేదు । తోచెదింకేమీ ॥

౧౬౧. శతపత్రాప్తుని పొడగని । యతిరయమున తిమిర మణఁగి । యగుపడదెట్ల । ట్లతులిత గురుకృపగలిగిన । మతిమంతుల జూచియెరుక । మరినిల్వబోదూ । సంశయమునీ । మదినిల్వరాదూ । శృతులందు స్మృతులందు । యితిహాసములయందు ।

సతతాము శ్రమపడి వెతకీనయీా । యెరుక । మరినిల్వబోదూ । సంశయమునీ । మదినిల్వరాదూ ॥ * * *

౧౬౨. లేనికల దోచినప్పుడు । లేని విచిత్రంబులన్ని లేకనె తోచుక । లేనికల మేలుకొన్నను । లేనివిచిత్రములుతాను లేకాపోవుగదా । అనుమానాము । లేదిందు వినరా । లేనెరుక యీరీతిగానె బయలునుజూస్తె । తానుతనచిత్రములు । పూనెందు నిలచుండ । లేకాపోవుగదా । అనుమానాము । లేదిందు వినరా ॥

౧౬౩ మరణ సుషుప్తుల జెందిన । పురుషుడు మేల్కానినవాడు భువితదితరుడౌ । పురుషుడు కలగనువాడని । యెరిగుండుము మొదటియత డెరుగాడీరెంట్నీ । రెండో పురుషు డెరుగూ నీరెంట్నీ । యారుపూరొక్క టెసుమ్మితిరిగిపుడుదురుపిరె। గురునీచె మేల్కొంటె తిరిగి పుట్టనెపుట్ట । డెరుగాడీరెంట్నీ । రెండో పురుషు । డెరుగు నీరెంట్నీ ॥ * * * * * *

౧౬౪. యెరుకే యెరుకకు కొడుకులు । యెరుకే తలిదండ్రియెరుక । కెరుకే యితరుల్ । యెరుకే యెరుకకు మూలము । యెరుకకు మూలంబు బయలం । చెట్లందునోయీా । యెరుకేయెరుక కేమి లేదోయీా । యెరుకలేనివృత్త పరిపూర్ణమునుజూచి । యెరుకె తాలేనాని । యెగిరిపోయితేప్పె । మాటెట్లందునోయీా । యెరుకే యెరుక । కేమీాలేదోయీా ॥ * * * *

౧౬౫. నినునీవు నన్ను నేనును । ననునీవునే నిన్ను యెరిగనదెకల । యిదితా తననెరుగని దానినిగని । తనకలిమి మృషనుచు దెలిసి । తానేగెనేసీ । అదిమేల్కావలి । దాన్నెవ్వడెరిగేసీ । నీనునీవునే నిన్నుబోధ । వినుపించూ వినుమాని । యనుటా కిద్దరికేపుడు । మునుపున్న యెరుకేది । తానేగెనేసి । అదిమేల్కావలి । దాన్నెవ్వడెరిగేసీ ॥ * * * * *

౧౬౬. నానావిదావయువములు । నానావిధ నామరూప నటనలు మాయల్ । నానావిధాల పూహాలు । నేనను యెరుకందె

యున్ని । నిబిడామైయుండూ । బయలుగ ననుతా। నిలువ లేకుండూ నేను మేనీరెండు నేనె నేలేకుంటె । మేనులేదిదిలేక నేలిలిచె డెట్లన్ని । నిబిడామైయుండూ । బయలును గనతా । నిలువాలే కుండూ ॥ * * * *

౧౬౭. పరిపూర్ణ మనెటి పల్కె । యెరుకను బల్పాతుర ముల కెచ్చటగనినర్ । తిరమై యున్నది కనుగొని । యెరుకను బల్పాతురముల । నికగట్టిపెట్టూ । యెవరికి దెలియ । దిదిమూల గుట్టూ । గురుమూర్తి కరుణాచె యెరిగి తెల్పితినేనీ । పరిపూర్ణ బోదాను । పరులు జెప్పినబోధ। నికగట్టిపెట్టూ । యెవరికిదెలియ దిదిమూలగుట్టూ ॥ * * * * *

౧౬౮. చూపించ జూపరానిది । చూపించితి దాన్నివుండ। జూచినవుగదా । చూపించ జూచెనిదిదీ । న్నెప్రొద్దిక దల్చబోకు । మిదెగురుబోధా । నిన్నంటాదు నితరమేబాధా । నాపాప నాకూన నాచిన్ని నాయన్నా । నాపెన్నిధానామా నారత్నములకొండ ॥ యిదెగురుబోధా । నిన్నంటాదు నితరమేబాధా ॥ *

౧౬౯.. నామము రూపమునటన । స్తోమము బయలందు లేదు చూడుమునీవా । నామము రూపము నటన । స్తోమము యెరు కందుగలదు చూడూమినిజమూ । బయలెరుకాలా । చూచిచూడ కుమూ । వేమారు నేనెంత వినజెప్పినాగాని । యీమార్గమెతప్ప । యికలేదు రెండోది । చూడుమీా నిజమూ । బయలెరుకాల । చూ చిచూడకుమూ ॥ * * * * *

౧౭౦. గురుడు గురుబోధ శిష్యుని । కెరిగించెటి నేళ్ళ శిష్యు డెరిగెటివేళ్ళన్ । యిరువురు వైశ్వానర క । ర్పురములవలె వెలిగి యవల । పోడజూపరోయీా అట్లనేసి । నిక్కడ దెలియుమోయీా । పరిపూర్ణమెరుకాల నెరిగి । యామీాదాట । యెరుకాను విడ చూచె । గురుబోధంచెరుగూము । పోడజూపరోయీా । అట్లనె నీవిక్కడ దెలియుమోయీా ॥ * * * *

౧౭౧. సతికౌంగిట తత్పతి త । త్పతి కౌంగిట సతియుజేరి ।

పవళించికల్గ । మృతిజెంది నేలుకనిను । స్థితుల్లై యొక రోకరికట్టి చేష్టా దెల్పుదురా । శిగ్గెడలి యా । చేష్టానిల్పుదురా । ప్రతిలేని గురుబోధ స్థితి జెంద్యట్లనె సం । తతతిరిగి లేనెరుక ॥ గతియిట్టిదని దాని । చేష్ట దెల్పుదురా । శిగ్గెడలి యా । చేష్టనిల్పుధురా ॥

౧౭౨. పరిపూర్ణమెరుకలవియని । గురువరుడెరిగించి యెరుక కూటమి మాన్పగ । గురువుకు గురు । వెవరనుటకు మరిశిష్యునికింక నోటా । మాటావెళ్ళినా । పోయిన యెరుక మళ్ళిమళ్ళినా । గురు శిష్యులనియేటి గురుతెన్నడెరుగాక । నిరతాము వకరీతి నిలచున్న బయలందు ॥ మాటావెళ్ళినా । పోయిన యెరుక మళ్ళిమళ్ళినా ॥

౧౭౩. అందముగా సద్గ్రంథము । చందము వినిపింతుదాన్ని । చదివిన వినినగ । ముందుగ బయలెరుకై యే । సందునలేనెరుక లేక। జనవలెసుమ్మీ । అదెయిది । విని చదువునమ్మీ । యెందుకు నీ కింక । యితరశాస్త్రముల జో । లందుగుర్తుండి పోదదిగాన । యీ యెరుక జనవలెసుమ్మీ । అదెయిది విని చదుమీ నమ్మీ ॥ *

౧౭౪. అలభద్రాచల మనినబ । యలుగా గుర్తెరుగవలయు। యెరుకను విష్ణ్వం । దులదోచి గురుని కృపచే । నిలువక విష్ణ్వగిరి పోతే । నిశ్చాయమదెరా । కృష్ణదాసు । నిశ్చయమదెరా । యిల మీద యెవరైన యీకందార్థములు । లోపలి గూఢార్థముదెలియ భ్రమను జెందరువారు । నిశ్చాయమదెరా । కృష్ణదాసు నిశ్చాయ మిదెరా ॥ * * * * * *

౧౭౫. బయలు నేననక నిండిన దెరిగింపుమదేమొ । బయలు । యేనారులనుచుగ యెరుగునీవెవరు। యీలె నెరుకను। వున్నావు। వుంటె యిదిలేనంచనుకో । నేనో । నినునీ మదినీ లేననుకో । యెరిగి యీలె నెరుక యిట్లాలేకుండితే పరిపూర్ణమొ । దాన్నె పగిది గుర్తెరిగేము । యిదిలేనంచనుకో । నేనోనినునీ । మదిని లేననుకో ॥ * * * * * *

—(హితోపదేశము)—

౧౭౬. మానవుడు చేయబూనిన । దానినిలోతెరిగ ॥ చేయ

దగునని మదిలో । నేనెరిగి నీకు జెప్పితి । ప్రానుమురుచి బుట్టదేని పోనినీమనుసూ । రుచిబుట్టితే । ప్రాను నీమనుసూ । నేనేమీ యనబోతె నీకేమి దోచూనో । లేనినిష్ఠూరము లేకుండుటే లెస్స । పోనినీమనుసూ । రుచిబుట్టితే । ప్రానునీమనుసూ ॥ *

౧౭౭. హరికర నఖముఖ విదళిత। కరిమస్తక గళితమైన । ఘన మౌక్తికముల్ ॥ దొరికిన నెరుకలు గురిజలె । ధరియింతురు రెంటి విలువా । తమరెరుగక నేకా ॥ అట్లనెబోధ । క్రమమెరుగ కనేకా । పరిపూర్ణ బోధాను నెరిగింపుచుండిన । యెరుకాకె । కొందరు మరి గరిమార్గాము । తమరెరుగక నేకా । అట్లనెబోధక్రమమెరుగకనేకా॥

౧౭౮. ప్రొద్దున నిద్దుర మేల్కాని । వద్దికి యేతెంచిగురుని । వక్త్రజనితమౌ । సుద్దులుమ్రొక్కి వినుమయే । ప్రొద్దిదిబహు ముద్దుసుమ్మి । పుట్టినందులకూ । గురుచరణాము । పట్టినందులకూ నిద్దావమౌ భక్తిచే । నీవిట్లూ । జేసితె । దిద్దితీరిచిబోధ తెరువూ జూపునునీవు । పుట్టినందులకూ । గురుచరణాము । పట్టినందులకూ ॥

౧౭౯. నామాట లెస్సవినుమా । సామాన్యంబనుచు జూడ జనదీబోధ । ప్రేమాతిశయమునగని । వేమారిది గురుని నోట । వినవలెనుమిమ్మా । నిత్యము చదువు । కొనవాలెనమిమ్మా । నామరూపక్రియ నటనలు గలిగిన । దేమివస్తువాదాన్ని । యెటు నిల్వనివ్వాదు । వినవాలెనుమిమ్మా। నిత్యముచదువుకొనవాలెనమిమ్మా ॥

౧౮౦. అన్నము దిన్ననుఆకలి । తిన్నగనీరంబుద్రావ తృష్ణ యురోగం । బెన్నగ నౌషధసేవను । జన్నకిఁయంయెరుకనిల్వ జాల దోయన్నా । యీబోధనీ । చెవులాతో విన్నా । కన్నులతో జూచి కడముట్ట జదివిన । నిన్నెన్నటికి యెదుట నిలచుండి కను గొన । జాలదో యన్నా । యీబోధనీ చెవులతోవిన్నా ॥ *

౧౮౧. జనన మరణప్రవాహము । నణచునుయీబోధపట్టు డని సాధువులిచ్చిన । నొల్లకుండివారలు । జనినపుడాబోధమీాద । జనియించిప్రేమా । వెదకెదరట్టి । జనచేష్టలేమా । యనితోచి నీకు

నేవిన జెప్ప వలసె । నీవునుయీబోధను వల్లననకు దొరుకదుమళ్ళి ।
జనియించి ప్రేమా । వెదకెదరట్టి । జనచేష్టలేమా ॥ *

౧౮౨. చక్కెర మెక్కక లోకులు । చక్కెర మాధుర్య మెరుగ । జాలరటువలెన్ । మక్కువతోవిని చదువక । చక్కగ గ్రంధార్థ మెరుగ । జాలేర జనులూ। కావుననీవు। చాలించిపనులూ చొక్కామీ గ్రంథాము చూడూమి కోనవేళ్ళ । యిక్కాడితో జన్మా మెత్తావు సరి । తెలియజాలేర జనులూ । కావుననీవు ॥ చాలించిపనులూ ॥ * * * * *

౧౮3. గూఢార్థ మెరిగి సతతా । రూఢుండై నతడు గ్రం । ధరుచిగొనడుభువిన్ । గాఢతరజ్ఞానంబున । మూఢుండైయున్నవాడు మొదటికె వినడూ ॥ సుజనుల పొడ ముదమొప్పగనడూ । వాడు వీడనరాని వాడె గ్రంథమువినె॥ వాడు నిశ్చయమిట్టి । వార్తలెరుగని వాడు । మొదటికె వినడూ । సుజనులపొడ । ముదమొప్పగనడూ ॥

౧౮౪. తాబేటి తలపుచేతను । తాబేల్పిల్లల క్షుదార్తి । తలగుట తెలియుట । తాబేటి గర్భమందున ॥ తాబేలై పుట్టకున్న తరమా యితరులకూ । సద్గురుబోధ । ట్లరయనితరులకూ । యేబాధ లెరుగాని యీబోధ గలవారి ॥ చేబోధ బడయాక చేకోన దలచీతె తరమా యితరులకూ । సద్గురుబోధ ట్లరయ నితరులకూ ॥ *

౧౮౫. ఈతాపేక్షను మనుజులు ॥ నూతిదరిం జేరినిల్చి నోటగాలిగినన్ । యీతేల వచ్చువారికి । చేతులతో నీళ్ళమీద । చేరీ యీదకనూ । మునునేర్చిన । వారీదించకనూ । యీతీరుగనె దేశికేంద్రుడు దెల్పాక । చాతుర్యమునబోధ సాధించనయ్యాన । చేరీయీదకనూ । మునునేర్చిన । వారిదించకనూ ॥

౧౮౬. ప్రవిమల చిత్తుడు శిష్యుడు । సవినయముగ దేశిక పకు శరణాగతుడై । త్రివిద ప్రపాదములగొని భవనాశస్థితులులేని పద్ధాతి వినిన్ । తిరిగిరాని పద్ధాతి గనిన్ । భువిలో వానిసాటి బోల్ప నెవ్వారులేరు । అవిరాళ భక్తిసీ వారీతి నుండేపే పద్ధాతి విని

నక । తిరిగిరాని పద్ధాతి గనినక ॥ * * *

౧౮౭. ఉపనయముగానిదె తా । నుపనయనము మీాది చదువు । నూహాను గొనినక । విపరీత మగును దానను । చపలుడు బ్రాహ్మణుడుగాడు । చర్చించిచూడా । శూద్రుడువాని యర్చించరేడా । ఉపమూచే బోధట్ల ఊహించి నిక్కోటి కపటాచిత్తుఁడు సాదు గణముతో సమమానె । చర్చించి చూడా । శూద్రుడువాన్ని యర్చించరేడా ॥ * * * *

౧౮౮. మంత్రముచే సంతెట్లగు । తంత్రము లేకున్నకాదు । తంత్రము చేతక । మంత్రములేకను వడుగిల । మంత్రము తంత్రంబు రెండు । మరిగూడుకోనీ । కార్యములన్ని జరిగించుపూనీ । మంత్రతంత్రములాలో మర్మ్మము గురుడెరుగ । మంత్రతంత్రములాలో మరుగెరుగు గురునీచే । మరిగూడుకోనీ । కార్యములన్ని జరిగించుపూనీ ॥ * * * * * *

౧౮౯. సకల జనుల సమ్మతిగా । నోకనైరెనను నడువలేరు నుర్వీస్థలిపై । మకరాంక జనని జనకా । ద్యకలంకుళలోను నేనీవననేమి గణనా । బోధందితర । జనులేమి గణనా । వికలామానసుడవై వెతనొంద బోకు నీవకుటిల భక్తుడవని । తెల్పితీ బోధ । నననేమి గణనా । బోదందితర జనులేమిగణనా ॥ * *

౧౯౦. బలదన విద్యలు దుష్టుల । కిలగలిగిన నోరుల నోంతురీర్ష్యమునక । బలదన విద్యలు శిష్టుల కిలగలిగిన నోరులబ్రోతు । రెంతో మోదమునా । నీవిరెంట నెరిగి మోదమునా । కలలోననైన దుష్టుల చెంతజేరాకు మెలమి శిష్టులచెంత కలనైన వదలాకు యెంతో మోదమునా । నీవిరెంటి నెరిగి మోదమునా ॥ *

౧౯౧. అందమగు స్వాతివర్షపు । బిందువు లెందెందు బఝునా పృథివినిత । ద్బిందువులు పాదివశమున । జెందునుతగు నామరూప చేష్టాదికమునూ । అట్లనె నీవు । జెందె విన్నియునూ । మందితో జతగూడి మాట్లాడినంతలో । అందూకె సహవాస మర

యీూము తగుదాన్ని చేష్టాదికమునూ । అట్లనేనీవు । జెందె విన్ని యునూ ॥ * * * * * *

౧౯-౨. జారులకు లోకులందరు । జారులవలె తోచబడుట సహజ గుణంబౌ । చోరులకు సకల జనములు । చోరకులని మదికి । దోచు చునికి సహజమురా । అట్లనె । దుష్టాత్మునికి సహజమురా । పారాము లేని సం । సారాబ్ధి దాటించు వారిని తమవంటి వారిగ గనుటట్టి । వునికి సహజమురా । అట్లనె దుష్టాత్మునికి సహజ మురా ॥ * * * * * *

౧౯-౩. గురుడు నరుడనుచు దలచిన । గురు మంత్రము మరచియున్న గురుపుత్రుల నా । దరణ యొనర్చక యుండిన । గురువును విడనాడి రెండో । గురుని జేరిననూ । సద్గురుబోధ । నెరిగి దూరిననూ । యెరుక మహాత్యము యెరిగిన యిటువంటి । నరునాకు దప్పాదు నరకాము నిజమింకో । గురుని జేరిననూ । సద్గురు బోధ । నెరిగి దూరిననూ ॥ * * * * *

౧౯-౪. మలయాద్రి చెంత చెంచుల । కిల చందన । భూరుహాములె యింధనమట మి । క్కిలి గలుగబట్టి యట్లనె । చులుకన సుమి యింటగలుగు । సూరిభూషణుడూ । బహు మాన్యుడూ ॥ దూరస్తుడెపుడూ । తెలియాని వారికి తెలిసేది కఠినాము తెలిపీచె దెలసీతె తెలియా జేసును బోధ । సూరిభూషణుడూ । బహు మాన్యుడు । దూరస్తు డెపుడూ ॥ * * * *

౧౯-౫. చూచిమది దెలసి శిష్యుని । యాశయమును తగిన బోధ నతనికి దెలియక । జేసి ముదమంద జేసెటి । దేశికుడే ముఖ్యుడనుచూ । తెలుసుకో వోయీ । కనియత గాణ్ని । కలుసుకో వోయీ । చేసి నీదయతో నీయాశ సంపూర్తిట్లు । వ్రాసైతె వేసుకో చూచేవు తార్కాణ । తెలుసుకో వోయీ । కనియత గాణ్ని । కలుసుకో వోయీ ॥ * * * *

౧౯-౬. తనభార్య రూపు రేఖలు । తనపుత్రుల సద్గుణములు తన సంపదయుక । తనపెరటి మందుచెట్టులు । తనగ్రామపు సాదు

జనులు । తనకు మెప్పొనా । యీ యిలలో యెం । తటి వారికైనా । వినలేదె నీవాహల్యను జూచిమోహించె । ఘనవాహనుండు చక్కని భార్యగలిగుండె । తనకుమెప్పొనా । యీ యిలలో యెం । తటి వారికైనా ॥ * * * * *

౧౯౭. విననేర్చి చెప్పనేర్చిన । మనుజులకే దీనిలోని మర్మముదెలసుర । వినజెప్ప నేరకుండిన । మనుజులు యీబోధలోని । మర్మామెరిగేరా । దీనందుండే । ధర్మామెరిగేరా । జనులె కొబ్బరికాయ తిననేర్పు గలవారు । తిననేర్చున్నా కోతి । తనకా కాయ బ్బీన । మర్మామెరిగేరా । దీనందుండె । దర్మ మెరిగేరా ॥ *

౧౯౮. నేనెంత లెస్స జదివిన । దీనిని దెలియుంగ గలరె దేశిక వర్యుల । పూనిసేవించ కుండిన । మానవులది యెట్లనన్నా మరి వినవోయీ । నామాటందు । మనుసుంచ వోయీ । వాన కాలములోని వర్షాము వోకబిందు । వైన మిట్టను నిల్వ । దది నిశ్చయమెకద । మరివినవోయీ । నామాటందు మనుసుంచవోయీ॥ *

౧౯౯. రతికోరకు గాదె సతిపతి । కతిహితమతి సేవజేయు నటువలె బోధ । స్థితినీకు కుదురుటకు । సమ్మతితో గురుసేవ జేయుమా । నీతివంతా । అభిమానాము । పోని నీదంతా । అతనీకి దయవస్తె ఆరనిమిషమున బోధ । స్థితినీకు కుదిరించు సిగ్గు । విడచి కొల్వుమా । నీతివంతా । అభిమానాము పోని నీదంతా ॥ *

౨౦౦. పెత్తనమున యేనుంగిల । చెత్తను దినవలసె చీమ చిన్నతనమునే । హత్తుకోని తినును చక్కెర । యిత్తరి యీరెంట్లోనీకు । యిష్టమేదైతె । చేకొనుమదె । స్వాష్టామిదైతే । పెత్తనమున చేటు పెంపొందు చుండగాను । చిత్తాములో దెలియ । చిన్నతనమెమేలు । యిష్టమేదైతే । చేకొనుమదె । స్వష్టమిదైతే ॥ *

౨౦౧. ఇవి వినుమని నను సుజనులు । చెవియొగ్గద రివియు సృష్టిజేసి కృతికిబల్ । చవిబుట్టింతు రదెట్లన । శివుడు కళానిధిని చక్క । జేసెనలేదా । నీనుదిశంకా । బాసేనలేదా । అవనీలో శ్రీరాముడవగుణి నాహల్య । నెవరేమియన । కుండ । సవరించి

సుగుణీగ । జేసేన లేదా । నీమది శంకా । బాసేనలేదా ॥ *

౨౦౨. పుట్టింట బిడ్డ బహుగా । దిట్టైయుండినను యెవరు । దిట్టరు భువిలో । పుట్టింటి వారుకోడలు । దిట్టైనను అత్తవారు । దిట్టేరు సుమ్మీ । చేతులకొద్ది । కొట్టేరు సుమ్మీ । అట్టుంబలెనె బహు దిట్టైన శిష్యుని । తిట్టాడు గురుమూర్తి । వట్టివారుజూపై తిట్టేరు సుమ్మీ । చేతుల కొద్ది । గొట్టేరు సుమ్మీ ॥ *

౨౦౩. అందముగ ఘనులు మెచ్చెద । రెందుకు మెచ్చెదరు దీన్ని యితర జనంబుల్ । చందురుడుదయమందిన । సింధువు చెలరేగినట్లు । చెలగూనె చలూవా । కోనేలూవా నూ । తులు భావులేలూవా । మందయానల పొందు మగవారె నుతిజేతు । రెందూకు నుతిజేతురిల షండపురుషూలు । చెలగూనెచలూవా । కోనేలూవా నూ । తులు భావులేలూవా ॥ * *

౨౦౪. కాకంబులు సంపూర్ణ । తటాకస్థ జలంబు లెట్లు తాగక తృషచే । గ్రైకొనునా కుంభజలమ । ట్లీకలయుగమందు । దుష్టులింపుమీరగనూ । నిల్వరుబోధ । కంపూబారిననూ । మీకు దీనికె లంకె మాకేలయిట్టి । చికాకు కొక్కోకమైతె గ్రైకొందు మందూరు । యింపుమీరగనూ । నిల్వరుబోధ । కంపు బారి ననూ ॥ * * * * * *

౨౦౫. కుచ్ఛితమతి యగు పురుషుని । చెచ్చర వినుమనుచు జదువ శిష్టులవలె తా । ముచ్చట పాటుగ వినడివి । కుచ్ఛుల కుళ్లో యికుక్క । కూనకెందుకురా । పిడుదుకు దుగ్ధ । పానమెందుకురా । హెచ్చైన ముత్యాలు పచ్చాల పతకాము । గృచ్చి పేరుగ జేసి తెచ్చి వేశితె కోతి । కూన కెందుకురా పిడుదుకు దుగ్ధపానమెం దుకురా ॥ * * * * * *

౨౦౬. అక్షయబోధస్థితిగల లక్షణవేత్తలకు మెప్పులైన కృతులలో । కక్షుకు తప్పులు కుమతి । పరీక్షింపుచునుండునెన్నో ।

రీతూలవినుమీా । తద్భావమీా । రీతీదెకనుమీా । మక్షికమెప్పుడు మానిసుగంధాదు లీక్షించు వ్రణము ప్రీత్యతుమెకద । యెన్నో రీతుల వినుమీా । తద్భావమీారీతిగనుమీా ॥ * *

౨౦౭. రమ్మని పిలువనిదే । పద్యమ్ములు । జదువంగవచ్చి యతినిందించుర । సమ్మతిగాక కుమతివిని । యిమ్మహియది యెట్ల నన్న । నిట్లానెవినుమీా । వానిబుద్ధ్యాదట్లానె కనుమీా । బొమ్మలాటలొాదిచ్చు బొామ్మతానొకటిచీ । పొమ్మానియునినాహాస్యమ్ము నర్చదెపొక నిట్లానె వినుమీా । వానిబుద్ధ్యా దట్లానెకనుమీా ॥

౨౦౮. వటియించిన చన్నులుగల । కుటిలాలకి నిందజేయు గుత్తపురవికెర । యెటువలె తనతప్పెరుగక । నటువలె గ్రంధమును మెచ్చు । జతిదుర్జనుండూా । లేనిదెతప్పు । వెతుకుచూానుండూా । యిటువంటిబోాధనే నెరిగెదెట్లనుకోక । కటువాక్యములుబల్కి ఘనుల గాసిలజేయు । నతిదుర్జనుండూా । లేనిదెతప్పు వెతుకూానుండూా ॥

—(గురుకృప)—

౨౦౯. అపరోక్షమానె మనుజుల । కుపరోక్షుంబైనబయిలు గురుకృలేకర । అపరోక్షమాను మనుజుల । కుపరోక్షుంబైన బయలు గురుకృపగలుగా । కీలిదెలేని । యెరుకాతా తొాలుగా । విపరీతమాబుద్ధి విడిచి నీవెప్పుడు । ఉపచారములుచేయు చుండూాము గురునీకి । గురుకృపగలుగా । కీలిదెలేని యెరుకతా తొాలుగా ॥

౨౧౦. యెరుగననేటిది యెరుకె । యెరుగుదునని తనను పరుల నెరిగెదెరుకే । యెరుగ నెరుంగుదు ననుడా । నెరుగుచు నుండేటిదెరుకే । నిరుపామబుద్ధీ । నీవెరుగిదీ నిగమప్రసిద్ధీ । గురు మంత్రమనియేటి గృద్దాలి తొాటియీా । యెరుకాకూాకుడు వేరు । నెరిగి త్రవ్వితెచాలు । నిరుపామబుద్ధీ । నీవెరుగిది । నిగమప్రసిద్ధీ ॥ *

౨౧౧. ఎరుకెకోాశముతైదెరు। గెరుకెభూతముల నెరుగు నెరుగును సర్వం । బెరుకె యెరుక నెరుంగును । యెరుకను గుర్తెరుగ వేరె । యెరుకవున్నాడా । వున్నదంటె । నరకామెకాదా । నిరతాము

గురుసేవ పరతంతు్రిలగుచు । తత్కరుణాకు పాత్రులై । యెరుకమా
లినవారి కెరుకావున్నాదా । వున్నదంటె । నరకామెకాదా ॥

౨౧౨. గురుమంత్రముచే నిలువని । యెరుకను పరిపూర్ణ
మనుచు నెరిగినిరతముగ । యెరుకై యుండినవారల । తెరువికనీకేల
వట్టీ దీజోలిమానూ । యెరుకలేని । యాజోలిబూనూ । గురునిచే
పరిపూర్ణ మరసియీ తెలసీన । యెరుక నెన్నటికినీ వెరుగాకు మిది
వట్టి । దీజోలి మానూ । యెరుకలేని యాజోలిబూనూ ॥ *

౨౧౩. గురుతను కలలోనారీ । నరులూరికెవచ్చిపొందినయ
ముగ సుతులం వరకన్నియలను గాంచియు । గురువరుచే మేలుకొం
టె । గురుతుంటదన్నా । ఆపైమాట । నెరిగెదేదన్నా । యెరు
కొక్కటుంటెనే యేర్పాటులుండూను । యెరుకొక్కటేగితే యే
ర్పాటు జేసేటి । గురుతుంటదన్నా । ఆపైమాట నెరిగెదేదన్నా ॥

౨౧౪. నినునను నివ్వుకలగాంతువు । నినునను కలలోన
గాంతు । నేనొకవేళ్ళగ । నినునను నివు నేననునిను । గనుగొన
గాగలమె । మేలు కనినామీదటనూ । గురుబోధట్లా । వినినమీద
టనూ । మునుపూ గలిగినయెరుక మొదటికె నిలువాదు । నినునన్ను
నేనన్ను నినునీవెరుగుటమెట్లు । కనినామీదటనూ । గురుబోధట్ల
వినినమీదటనూ ॥ * * * * *

౨౧౫. లేదులేదనుచు యెందరు । వాదించిన లేకపోదు పరి
పూర్ణముదా । పోదుపోదనుచు నిల్పిన । పోదని యనుకోకు । యెరుక
పోనెపోచుండీ । గట్టిగలేచి । పోనెపోచుండీ । వాదభేదములేనివారి
చెయెరుకాది । పాదూపెకిలించేటి పద్ధతి నెరిగితే । పోనెపోచుండీ
గట్టిగలేచి । పోనెపోచుండీ ॥ * * * *

౨౧౬. మేనెరుకల రెంట్లోనొక । దానిని యెడబాసిచేయ
తరమాపనులగ । మెనికి యెరుకకు గావున । మేనన యెరుకెరుక
యనిన । మేనాని యెరుగూ । యీరెంచ్ని । నివు నేనానియెరుగూ
యెరిగి వీట్లతొబయలు నెరిగి మేనెరుకాల । తిరిగిచూడకుచూస్తె

గురుని పాదములాన । మేనాని యెరుగూ । యీరెంట్ని । నీవు నే నాని యెరుగూ ॥ * * * * *

౨౧౭. మరుపు సుషుప్తియు మూర్ఛయు । మరణంబుసమాధియనుచు మానవులెరుకన్ । దొరిగిన నొరునిశరీరము । నెరిగెద రానరుడు ।. మేను నెరుగాదోయన్నా । తననైనతా । నెరుగడోయన్నా । యెరుకుండితేయేమి తిరిగిపుట్టుచునుండు । తిరిగి పుట్టడు వాడె । గురుబోధ గలిగితె । యెరుగడోయన్నా । తననైనతా నెరుగడోయన్నా ॥ * * * * *

౨౧౮. పరిపూర్ణమెరుకలివియని । యెరుగని జయలందు లేని యెరుకతనకుదా । నరుదెంచిట గురుశిష్యుల । తెరగునమాట్లాడి రెంట్ని । దెలసితాజనునూ । ఆపైమాటా । పలికెదేదికనూ । అర మరలేకనే నెఱించినట్టియీ । గురుబోధ పాత్రూల నెరుగాక తెలిపేవు । తెలిసితాజనునూ । ఆపైమాట । పలికెదేదికనూ ॥ *

౨౧౯. స్థిరమగు పరిపూర్ణమున । స్థిరమగు యీ యెరుక నెరుక దెలియు జగములన్ । యెరిగిన దెరుకేకద స । ద్గురుకృపచే యెరుకబోతె । గురుశిష్యులేరీ । నోరెత్తాక । మరివినరోరీ । గురుని పాదములాన గురుతు లేనటువంటి । పరిపూర్ణ మొకటుండు పలుక రాదట్లుంటె । గురుశిష్యులేరీ । నోరెత్తాక । మరివినరోరీ । *

—[గురునిర్ణయము)—

౨౨౦. జయలెరుకలు శిష్యునకున్ । దయతో గురు డెరుక జేసి తరువాతనుసం । దియమేమి లేకయెరుకన్ । నయమున విడిపించుగురుడూ । నయశాలిగాదా । నీమదికేది । నాకెనలేదా । భయభక్తి । గురుసార్వభౌమూనిసేవ । నిశ్చయమూగ జేసితె జయమందెదవు గురుడు । నయశాలిగాదా । నీమదికిది నాకెనలేదా ॥

౨౨౧. పదిరెండక్షరములుగల సదమల మంత్రార్థమెరిగి । సద్గురుకృపచే । పదియారక్షరములుగల । యదియెట్టిదో తెలిశెనేని। యతడె సద్గురుడూ । యివి రెండెరుగ । నతడేడిగురుడూ । మొదటి

దిపరిపూర్ణమును దెల్పు నెరుకాను । తదనంతరపుది బోధనుజేయు నివిదెలిసి । నతడే సద్గురుడూ । యివిరెండెరుగ । నతడేడి గురుడూ॥

౨౨౨. పరిపూర్ణ మిదుగోయిదుగో । యెరుకను చూపించి లేని । యెరుకనులేదం । చెరిగించిన గురుడేసరి । యెరుకను నిల్పేటి గురుడు । యెందుకోయన్నా । తద్బోధ నీకెందుకోయన్నా । శరణన్నవారి మస్తకమందుచైబెట్టి । తిరముగ యెరుకానుతీసివెయ్యని వాడు । యెందుకోయన్నా । తద్బోధ నీకెందుకోయన్నా ॥ *

౨౨౩. యెరుకభ్రమగల్గు శిష్యుని । పరితాపము మాన్పినట్టి పండితుడతడో । గురుడతడే కాని గురుపులె । గురువులమని । పొట్టకొరకు । గాలిగెవారెల్లా । వారికీబోధ । తెలియూటకల్లా । పరిపూర్ణమునులేని యెరుక నేర్పడ జెల్పి । యెరుకాను విడిపించ నెరుగాక । గురుపులై । గాలిగెవారెల్లా । వారికీబోధ । తెలియుట కల్లా ॥

—(శుశ్రూష విధానము.)—

౨౨౪. గురుశుశ్రూష నొనర్చుట । నెరిగించెద నెట్లననినయేర్పడ వినుమా । నరులిష్టదైవములకున్ । పరిచర్య యొనర్చునట్లు । భక్తితోడుతనూ । గురుమూర్తిక । త్యక్తితోడుతనూ । నిరతామరమర లేక నీవు సల్పితివేని । గురుబోధమరుగు । సద్గురుని । చెదెలిసేవు । భక్తితోడుతనూ ॥ గురుమూర్తిక । త్యక్తితోడుతనూ ॥

—(గురుమంత్రనిర్ణయము)—

౨౨౫. మరుపుసుషుప్తి మరణముల్ । వరిపూర్ణంబునకుసాటి పరచి యెరుకకున్ । మరియాది మేలుకపుట్టువు । నిరుదెరగుల నెరిగి యెరుక । నెగరజిమ్మోయీ । ఆపైనుండె । దెరిగదెట్లోయీ । గురుమంత్రమిదెనుమ్మి మరువాక యేపొద్దు । స్మరణజేసితివేని । తిరిగిపుట్టవునీవి । మైగరజిమ్మోయీ । ఆపైనుండె దెరిగడెట్లోయీ॥

౨౨౬. ఆమంత్రయుగము దెల్పెద । నేమముతో దలుపుముత్తదీబట్టబయల్ । యేమీలేదని పలికిన । యీమంత్రమె ద్వాదశాతు । రింకోటీ వినుమీ । యెప్పుడునోట యివి మరువకనుమీ

యీ మూలములేని గుఱ్తెరిగె శరీరాము । యేమిలేదనియంటె ।
యిదెపోడశాషూరి। యింకోటి వినుమీ। యెప్పుడునోట యిదిమరువ
కనుమీ ॥ * * * * * *

—(గురుమంత్రార్థము)—

౨౨౭. తొలుమంత్ర పర్ధ మెక్కడ । కలదోయని వెదుక
నేల కలదంతటయా । వలిమంత్ర పర్ధమెక్కడ । కలదోయని చూడ
నేల । కాదాచూచేదీ । వినేది యనేది తినేది । అలతొలుతదాన్ని
నీవవలోకనముజేసి । కలకాల మెరుకాలు గలదాన్ని విడువెరుక ।
గాదా చూచేదీ । వినేదీ యనేది తినేదీ ॥ * *

—(గురుమంత్రజపము.)—

౨౨౮. రానిది పోనిది బయలని ॥ లేనిది యీయెరుక య
నుచు లెస్సగ దృఢమా । దానుక నీవీమంత్రము । మానక జపి
యింపుచుండు । మానీతిశాలీ । లేనిదిలేదు । మరువాకీజోలీ। లేనిది
లేదాని పూని నిశ్చయమైతే । తానొక్కటుండును గాని యెట్లన
విను । మానీతిశాలీ । లేనిదిలేదు । మరువాకీజోలీ ॥

—(మంత్రరహిత నిర్ణయము.)—

౨౨౯. ఇదిదప్ప యేమిలేదని । మొదటిది మొరబెట్టుచుం
డు ముదమునవినుమా। యిదియేమిలేదు పొమ్మని। వదలక రెండోది
లెస్స । వదరూచుండునురా । బయలెరుకాల నిదినిశ్చయమురా ।
అదిగాననీరెంటి నరసి నీవిప్పూడు । విదితాముగా రెంట్ని । విడరా
మంత్రములిట్లు । వదరూచుండునురా । బయలెరుకాల । యిదినిశ్చ
యమురా ॥ * * * * *

—(బోధ మననవిధానము.)—

౨౩౦. ఉన్నది పరిపూర్ణములేం । దెన్నటికీ యెరుకయనుచు
నిదిదృఢమాదా । కెన్నుము నేబోధించిన । తిన్నని యీబోధ ।
శిష్య తిలకా మరువకుమీ । సుజనులమోాల । పలుకా వెరువకుమీ।

నిన్నుకుమతులు వచ్చి నీలో తడిగితెవారికెన్ని । విధములనీ । వెరి గింప కిదిశిష్య తిలకా మరువకుమీ । సుజనులప్రోల । పలుకా వెరువకుమీ ॥ * * * * *

—(ఫలనిర్ణయము)—

౨౩౧. పరిపూర్ణ బోధ నెరిగిన । గురువరుచే బోధగొన్న । గొప్పఫలంబా । పరిపూర్ణ బోధనెరుగని । గురువరుచే బోధగొన్న । గొప్పఫలమానా । అదియట్లన్న కూడి రతిలోనా । పురుషూని చేసంతు పోలతి బడయును బడయు । తరమానవారికె । తమవంటి వారిచె । గొప్పఫలమానా । అదియెట్లన్న । కూడిరతిలోనా ॥ *

—(పూర్ణ గురువుయొక్క అవసరము)—

౨౩౨. పరిపూర్ణ బోధనెరుగని । గురుశిష్యులు బోధకొరకు కొరపనిబడుర్ । గురువర్యునొకని మరలను । హరువరమున బుట్టి నట్టి యాశిఖండికినీ । భార్యైనట్టి । యబల డంద్రికినీ । వారుల నిద్దరిని దేవలెనీ । యల్లుడు నేను । వరియింతుమని చెప్ప । వనిత నంపినయట్ల । యాశిఖండికినీ । భార్యైనట్టి । యబలాతంద్రికినీ ॥

—(గురుకృపా విశేషము.)—

౨౩౩. గురుమూర్తి కెదుర హంకృతి । దొరకొన్నను దొంగ త్రోవ ద్రొక్కిన చెవులర్ । గురునింద వినిన జేసిన । నరునకు పరి పూర్ణబోధ । నలవియె తెలియా । కూడదువాన్ని । తెలియాక కలియా ॥ గురుడు దెల్పని పుస్తకరీతిచేపూర్ణ । మరసీతి ఘనియెం తో మురసీన యీబోధ । నలవియె తెలియా । కూడదువాన్ని తెలియాక కలియా ॥ * * * * *

౨౩౪. జనులందరు గురుబోధను । గనిరాజనులందు నేను గలి యకయున్నర్ । ననుమన్నింతురె వారని ॥ మనమున దలపోస్తె బోధ మర్మామబ్బినా । అబ్బినవారి । ధర్మామబ్బినా । జనన మర ణము లేని ఘనమైన త్రోవనే । గననైతి ననిబోధ గనకున్న యీ బోధ । మర్మామబ్బినా । అబ్బినవారి । ధర్మామబ్బినా ॥ *

౨౩౫. మంతనమున గురుబోధను । యెంతో వింతనుచు నమ్మి తింతేకద । యేవింతలు గనరావనిభా । వంతము నొందేటి వాని । బ్రతుకెంతకంతే । చింతలులేని । గతిగానడింతే । అంతకంతపువాని కతిచాదస్తమెకాని । సంతకూటముతోటి సంభాషించడువాని । బ్రతుకెంతకంతే । చింతలులేని గతిగానడింతే ॥ *

—(గురుకృపా విహీనుల అనధికారత్వము)—

౨౩౬. ఏపురుషుడు గురువర్యుని । శ్రీపాదము బట్టలేదో । నేలుగనాతం ! డిపుస్తకమునుజూచిన । యేపట్టున నిలువ కేగు। నిది నిజమయ్యా । నరులార మీా । మదిదెలియరయ్యా । యీాపరమ గోప్యము యెవరెరుగరోయయ్య । నాపలుకు మదిలోన నాటీన వారికె ॥ యిదినిజమయ్యా । నరులార । మీామదిదెలియరయ్యా ॥

—(గురువాజ్ఞాను వర్తన)—

౨౩౭. పరిపూర్ణము నెరుకనునే । నెరిగించితి నీవుకెంటి నెరిగితివిగదా । యెరుకను గురుదక్షిణగా । మరివేగిర మిచ్చినట్టి । మాటలేమిటికే । యెరుకతోయింక । కూటమేమిటికి। పరులునేనని యేటి భావమభావమై । నిరతాము వొకరీతి నిలచుండు మికవట్టి మాటలేమిటికే । యెరుకతోయింక కూటమేమిటికి ॥ * *

౨౩౮. నేమొదట నిన్నుగనుగొని । యేముక్కలు నీదు చెవులో నిమిడిస్తినో । నీవాముక్కల మూడింటెని । యేమాత్రము మరువకుండ । యీాబోధనిస్తి । అంతకెయింత । గాబోధజేస్తి । ప్రేమతోజదువు మిదేమారకెప్పుడు । కామితార్థమునిచ్చు । పోమీా యింటికి । దీవించిబోధనిస్తి । అంతకెయింత । గాబోధజేస్తి ॥ *

౨౩౯ జతనముగ దాచి చదువుము । రతనంబుల హారమిదియు । రసికులగళమా యతనము దీనికినేబహు । యతనము గావించి తెచ్చి । యిస్తీరనేడూ । బోధకుబందో । బస్తారచూడూ । రతనాలెట్లపురాళ్ళు । రతనాలంచనియంబె । రతనాలే పద్యాలే రసికులెరిగెద రివిసీ । కిస్తీరనేడూ । బోధకు బందోబస్తార చూడూ ॥

౨౮౦. నన్నాశ్రయించినావని । యన్నా యీబోధనీకు ।
ఆతుకుటకొరకై । యెన్నోయుక్తుల జెప్పితి । విన్నావాడన్నినీవు ।
విడువకెప్పటికీ ॥ నాయాజ్ఞాను । గడువకెప్పటికీ । నన్నునీవు నిన్ను
నేగన్నా వేళ్ళెట్టిదో । నన్నునీవు విడలేవు । నిన్ను నే విడలేను ।
విడువకెప్పటికీ । నాయాజ్ఞాను గడువ కెప్పటికీ ॥ * *

౨౮౧. నీమానసమున సంశయ । మేమాత్రము నిల్పబోకు ।
మికనాతోడే । నామాట నిశ్చయమునే । నేమాత్రము దాచలేదు।
నీతోడుసుమ్మీ । యింతకుమిక్కి । లిక లేదులెమ్మీ । నామీద
తలపుంచు ననుమరువకిక నేను । నీమీద దయవుంతు నిజమిందుకిదె
వొట్టు । నీతోడు సుమ్మీ । యింతకుమిక్కి లిక లేదులెమ్మీ ॥

౨౮౨. నీగురుబోధను నీచె । బాగుగ వినినిండజేయు భ్రష్టు
లమాటల్ । లోగొని నిడిచేవిది । నీకెగురుడీలాటి బోధ । నెరిగించ
డోయీ । యెరుకలోదె యెరిగించునోయీ ॥ అగురుబోధల నన్ని నే
దెలసుండి । నాగురుబోధ । నేనయముగ నీకిస్తి । యెరిగించడోయీ ।
యెరుకలోదె యెరుగించునోయీ ॥ * * *

౨౮౩. నిక్కముగ బీరపీచుల చిక్కుసుమీ విచ్చరాదు ఛీ
యీ యెరుకకె । మక్కువ నేబోధించిన చక్కని బోధాగ్నిచేత ।
సాధించుపోరా ॥ విచ్చేచింత । చాలించుకోరా । చొక్కామాయీ
బోధ । కెక్కడ యీడౌను । తక్కిన బోధల । దిక్కుచూడకదీని ।
సాధించుపోరా । విచ్చేచింత చాలించుకోరా ॥ * *

౨౮౪. పెద్దల నిందయొనర్చకు । పెద్దల సేవించురొరకు పిరి
దివియకుమే । పెద్దలతో వాదెంచకు । పెద్దలు జెప్పేటిసుద్ది । పెడ
చెవుల వినకూ । పెద్దలు నడిచె । నడక నేమనకూ । పెద్దలకన్న నే
పెద్దనంచనుకోకు । పెద్దల గనుగొన్న ప్రియముతొ మ్రొక్కుము ।
పెడచెవుల వినకూ । పెద్దలు నడిచె । నడక నేమనకూ ॥ *

౨౮౫. తనకు శరణన్నవారల మనుసెట్టిదో । తరచిచూచి
మరితెల్పదగుక । వినువారికి తగినట్టిది । యనిరిట్లు మహానుభావు ।

లతిచాతుర్యమునా । వినికని నీమను సతిచాతుర్యమునా । ఘనమైన యీబోధ । కరుణిస్తిదీన్ని । చచ్చినదాక । నిదురవచ్చినదాక । మరువాకు । మతిచాతుర్యమునా । వినికనినీ । మనసతి చాతుర్యమునా ॥ * * * * * *

౨౮౬. చెప్పదగు గురుడు బోధను । చెప్పినపని జేసెనేని । శిష్యాగ్రణికిన్ ॥ చెప్పదగదు చెప్పిన పని । తప్పని వాదించెనేని దయదల్చిబోధా । యిద్దరికుండ దగునిట్టి మేధ । చెప్పిముందుగబోధ చెప్పండి పనులన్న । చెప్పగూడదువాన్ని తిప్పాల బెట్టాక । దయదల్చి బోధ । యిద్దరికుండ దగునిట్టిమేధా ॥ * *

౨౮౭. నాలుగు శుశ్రూషణములు । లోలతగావించుకొనుచు లోకాతీతం । బాలోకించి గురునిచే । యీలోక ముజోలివిడువు । మింతేచాలన్నా । నీతోగూడ । యిదిమరువకన్నా । కీలు దెలియని చదువు చాలాజదివెందుకు । చాలించి నీవిట్టి ॥ కీలు దెలిసితివేని ॥ ఇంతేచాలన్నా । నీతోగూడ యిదిమరువకన్నా ॥ *

౨౮౮. గురుసూచనైన నరులను । మరిమరి వినుమనుచు జదువు మాపద్యములన్ ॥ గురుసూచన యెరుగనియా । నరులను వినుమనుచుజదువ । నగుబాటవు గదరా । అదియెట్లన్న యిదుగో నేదెల్పెదరా । పురుషాసంగతిలేని । పాలతి కొక్కొకశాస్త్ర । మరసిమెచ్చునెదాన్ని । యతిప్రౌఢసతివలె । నగుబాటవుగదరా । అది యెట్లన్న । యిదుగో నేదెల్పెదరా ॥ * * *

౨౮౯. యెవరుంటె యేమిభయమురా । సవరింతురు తప్పు లుంటె సాధులువిన్నన్ । సవరించ నిప్పుమిదివిని । యవనీతులు నిందజేస్తె । అయ్యోదేమోయీ । అందులోమనది పొయ్యోదేమోయీ । భవనాశస్థితిలేని పద్ధాలి యీబోధ । చోరంగవినిపించు చాటేల మాటేల । అయ్యోదేమోయీ । అందులోమనది । పొయ్యోదేమోయీ ॥ * * * * *

౨౯౦. నాబుద్ధికి సరిపడ్డది । నీబుద్ధికానియన్ని నేర్పులగనినన్ । చీబద్దుల యాబుద్ధులు । నాబుద్ధికి మెప్పురావు నాతండ్రి

వినరా । శాబాసు నిన్నే తండ్రిగ నెరా ॥ యీబుద్ధి నికమాన కేబుద్ధి బూనాకు । యేబుద్ధి బూనీన । నీబుద్ధి చెడిపోవు । నాతండ్రి వినరా। శాబాసు నిన్నే తండ్రిగనరా ॥ * * * *

౨౫౧. కొట్టితి తిట్టితి శ్రమలన్ । బెట్టితి నీమనవి చెవునం బెట్టక పెడచా । బెట్టితి మొట్టితి వెడలన్ । గొట్టితి నీమనసు దెలియ కోపాము లేకా । సరె తెలిసెనీ వోపీకపోకా । పట్టుమిచ్చెద యింక నష్టేమి యనిదయ । బుట్టెయిచ్చితిబోధ । గట్టివాడవురోరీ । కోపాము లేకా । సరె తెలిసెసి । వోపీకపోకా ॥ * *

౨౫౨. నీవెంత కొట్టితిట్టిన ॥ నేవిడిచెవాడగాను నీచరణం బుల్ । చావైన పెండ్లియైనను । నేవిడువ నటంటి వట్టి నిజభక్తుడ వెరా । నేగనుగొంటి । నీనిష్టనారా । కావున నీకిట్టి ఘనమైన యీబోధ । వేవేగ దయజేస్తి । నీవిదివిడువాకు । నిజభక్తుడ వెరా । నేగనుగొంటి నీనిష్టనారా ॥ * * * *

౨౫౩. నానోటి మాటవెంబడి । తానెప్పుడు సంచరించె తగ నీచిత్తం । బేనదిగనిచ్చియీబోధ । నిదానమునీకిస్తి దీన్ని ।దాచూకో సుమ్మీ । నిత్యము నీవు చూచుకొనమ్మీ । యేనరుడైననినీబోధ నడిగితే । వానిమనసరయాక వానీకి జూపేవు । దాచుకోసుమ్మీ । నిత్యమునీవు । చూచుకోనమ్మీ ॥ * * *

—(దృష్టదార్ష్టాంతములు.)—

౨౫౪. దృష్టాంత మెరుక కేదని । యోష్టము గదిలించగానె యొరులు కలనుచున్ । దార్ష్టాంత మడుగబోధకు। స్వష్టముగాకన్వారము । దీపము జూపవోయీ । యీాయుక్తిలోపముజేయకోయీ తుష్టినొందెదరిట్లు దోచిచెప్పితివేని । శ్రేష్ఠమా యీబోధ చేకొన్న వారు దీపముజూపవోయీ । యీా యుక్తిలోపము జేయకోయీ ॥

—(నిజశిష్య నిర్ణయము)—

౨౫౫, జలమునెడబాయనొల్లని । జలచరముల రీవిబూని । సచ్ఛిష్యుడు । ప్రాజ్ఞజలజంబను పీఠముపై । నిలిపితరముమాని । గురు

వూనేకొల్చుసుమ్మీ । తదూక్తుల । నేతల్చునమ్మీ । కలకాల మీరీతి గడుపూచు నేప్రొద్దు । తలిదండ్రి దొరదాత దైవమనుచు గురువు । నేకొల్చుసుమ్మీ । తదూక్తుల । నేతల్చునమ్మీ ॥ *

౨౫౬. సతిపొరుగూరికి బోయిన । పతిరాకడ కోరినట్లు భావములోనం । మతిమంతుడు సచ్ఛిష్యుడు । సతతముగురు రాకగోరు సత్యాము వినరా । వానితోటి ॥ సాటెవ్వరనరా । హితునిరాక డను స్నేహితుడు గోరినయట్లు । అతిదరిద్రుడు ద్రవ్య తతిరాగోరిన యట్లు । సత్యాము వినరా । వానిదోటి । సాటెవ్వరనరా ॥

౨౫౭. అతివెలరతిచతురుతలా యతివలచే వారితండ్రు । లర యరనుచు । తత్పతులరయరె రతినట్లనె । మతిమంతుడు గురుడు బోధ । మానీనగానీ । తదోబ్ధతా । మానాడుపూనీ । అతిదరిద్రుని చేవిద్యార్జించి నతగాడు । చతురుడై విత్తమార్జనజేయు పంతూలు । మానీనగానీ । తదోబ్ధతా । మానాడు పూనీ ॥ * *

౨౫౮. దేశికుని చరణతీర్థము । కాశీగంగయని । గురుని గనుగొన్నను విశ్వేశుడని యతడుతన । కుపదేశంబొనరించినట్టిదే । తారకమనీ । మనుసందుతా । నీతీరునగనీ । యేశీమయందున్న కాశిప్రయాగ ॥ రామేశుని పురమై ॥ ప్రకాశించు నాశీమ । దేతా రకమనీ । మనసందుతా । నీతీరునగనీ ॥ * * *

౨౫౯. గురుచరణజలము । గోదావరియని । గురుమూర్తి రామ భద్రుండని । తత్పురమును భద్రాచలమని । గురుమంత్రమె తారకమని । గురిగలిగినట్టి । తిరిగిరాని । మరుగెరిగినట్టి । నరుడున్న చోటె సుందర శేషగిరిభద్ర । గిరిరంగనాయక పురమానదగియుం డు ॥ గురిగల్గినట్టి । తిరిగిరాని మరుగెరిగినట్టి ॥ * *

౨౬౦. ఇంగితము నెరిగిసద్గురు । పుంగవుచే నరుడుభుక్తి । ముక్తిక్రియలగ్ । సంగాసంగము లెడలిన । శృంగారమె వానిచేష్ట చూచెవారలకూ । వాడున్నట్లు । తోచెవారలకూ । మంగాళసూత్ర మే భంగి శృంగారమొ ॥ శృంగారవతికి । యశృంగారవతికట్లు । చూచెవారలకూ । వాడున్నట్లు । తోచెవారలకూ ॥ *

౨౬౧. దూరమున నుండి విన్నను జేరును సజ్జనుడు । గురుని చెంతకు బోధం । గోరి దుర్జనుడు గోరడు దూరస్థుడుగాక గురుని తోగూడియుండీ । యెట్లని యన్న । దూరాననుండీ । కోరితువెమ్మెద తమ్మి । జేరితేనియగ్రోలు । నారీతి నెరుగావు । చేరికప్పలుతమ్మి । తోగూడియుండీ । యెట్లనియన్న । దూరాననుండీ ॥ *

౨౬౨. తనగురుబోధను తాజదివినవిను జనవితతిమదికివింత్రై యీబోధను నేర్వకున్న వ్యర్థము । జననంబని తోచిశరణు । శరణానెటట్టూ । వెంటనెవాండ్లూ । దరిజేరెటట్టూ । ఘనమైన యుక్తి జేసీనవాడె శిష్యాడు । అనుమాన మేమిందుగనరాదు । వినవోయి శరణానెటట్టూ । వెంటనెవాండ్లు । దరిజేరెటట్టూ ॥ *

—(గురుస్తవము)—

౨౬౩. గురువర మీనాసందున । యెరుకను తెరగలిగి । యుండె । యిన్నాళ్ళ గోలెక్ । కరుణారసేక్షణములక్ । తెరదీశితిరెరుక మూటా । దీరెనిక్కడికీ । చాలుబోధ దూరెదెక్కడికి । పరిపూర్ణమునులేని యెరుకానుజూపించి యెరుకలేదనియంత్రి యెరుకె లేదాయాను । తీరెనిక్కడికీ । చాలుబోధ । దూరెదెక్కడికీ ॥ *

౨౬౪. ధారుణి కొంతజరించి । విచారించితిగాని యీవిచారమునే నెవ్వారలు జెప్పగవినలే । దారయమీనోటవిన్న దయ్యా గురుమూర్తీ । నా తరమా నుతిజెయ్యా । మీకీర్తి । సారాసనయన పురారి నీరజ బృందారాక ముఖులైన నేరారుమిముదెలియ నయ్యా గురుమూర్తీ । నాతరమానుతి । జెయ్యా మీకీర్తీ ॥ *

౨౬౫. ఘటమెదుట బెట్టిచూపిన । యటువలె బయలుండ జూపి । యతిమాయలచె । నటియింపుచున్న యెరుకను । తృటిలో విడిపి స్తిరిపుడు । దీరెమచ్చంకా । యికబుట్టాదు యేరీతిశంకా । యెటుదోచ కిలువెళ్ళి యిటుమిమ్ము జూచీన । ప్పటినుంచి దయ జేసిప్పటిదాక బోధిస్తె । తీరెమచ్చంకా । యిక బుట్టాదు యేరీతి శంకా ॥ * * * * * *

—(గురుశిష్యోభయనిర్ణయము)—

౨౬౬. హృదయగ్రంది విడుటకై సదయత యీబోధదెల్ప జనదాగురుడై । వదలక చిత్తములో । గురుపదయుగళము దలుప వలదే । భక్తుడైనవుడూ । భ్రాంతిరహిత సక్తుడైనపుడూ । కుదురాదు యివిరెండు గురుశిష్యులకులేక । కదిలీకె లేవట్టి ఘనబోధో క్తస్థితి । భక్తుడైనవుడూ । భ్రాంతిరహిత సక్తుడైనపుడూ ॥ *

౨౬౭. గురుడాస వదలకుండిన । మరిశ్యోష్యుడు । ద్రవ్యలోభ మగ్నుండైనన్ । మరియాదదక్కదిరువుర కెరగుంతుము వీర లతి విహీనులోయన్నా । గట్టిగ దురభిమానులోయన్నా । గురుడు శిష్యుని కన్నకొడుకూగ గనకున్న । గురునిపై శిష్యా । డాగురి నిల్పకుండీన । హీనులోయన్నా । గట్టిగదురభి । మానులోయన్నా ॥

౨౬౮. పతియైనను సతియైనను । నతిసాహస పరులుగాక యాంతర్యమునన్ । రతివేళ్ళ లజ్జపడ సంతతిగలుగదు చూడు మట్ల । తగదులజ్జించా ॥ గురుశిష్యాలు । తగులజ్జనొంచా । మతిని సీపిట్లు సమ్మతిజేసియేయె । సంగతి నన్నడుగుముబోధ । స్థితినీకుదృఢ పరతు తగదు లజ్జించా । గురుశిష్యాలు । తగులజ్జనొంచా ॥ *

౨౬౯. అడివి పుశిరికెయు జలనిధి । బొడమిన లవణంబ టంచు.బొగడినరీతిం । పుడమిని యీస్థలమందున । కడువేడుక నీవు నేను । గలుసూట వినరా । నీనాప్రేమ । కలసెకనుగొనరా । విడలేవు నీవునన్ను విడలేను నేనిన్ను । పొడజూచి నీవు నేనెక్కడబోక నిలిచిట్లు । కలుసూట వినరా । నీనాప్రేమ । గలసె గనుగొనరా ॥

౨౭౦. కూడిగురుశిష్యులిద్దరు । వేడుకతో బయలువున్న విధమెరిగెరుకన్ । పీడిరిది లేనిదని మాటాడుటకిక యేమిదోచ । దదియేమోకాసీ । వింటిరెమీరలిది । యిందులోనీ । జాడ మీకెరుకాని వేడీతివినుమంచు । యీడీకి సరిము । చ్చటాడుమాటకికదోచ । దదియేమోకాని । వింటిరెమీర । లిదియిందులోని ॥ *

—(కపట శిష్య నిర్ణయము.)—

౨౭౧. పరిపూర్ణబోధ దెల్పె పరియంతము సేవజేసి । బహు

నమ్మికగా । గురుమూర్తికి తరువాతను ।. మరికన్నుల గననివాని । మార్గాము ఛీఛీ । తలచరాదా ; మాట ఛీఛీఛీ । గురువాజ్ఞ యివ నీదే గురువై శిష్యులగూర్చి । గురుబోధదెల్పేటి గురువంచకుని యొక్క । మార్గాముఛీఛీ । తలచరాదామాటఛీఛీఛీ ॥ * *

౨౭౨. తనశిష్యులు విన్న తననతి । వినయంబున గొల్చుకొరకు వినుతి యొనర్చు । తనగురువును గురుడింటికి ॥ జనుదెంచిన జూచి । శిశ్రూష నొనర్చకుండా । లేమినిదెల్పి । చనుమానుచుండూ । వినుము కుచ్చిత శిష్యాగ్రణివీడు వీడెట్లు ఘన బోధోక్తస్థితి గనునో గురునకు । శిశ్రూష నొనర్చకుండా । లేమిని దెల్పి । చనుమానుచుండూ ॥ * * *

౨౭౩. కుటిలాత్ముడైన శిష్యుడు । యిటువలె తాబల్కుచుండు । నింటికివస్తే । యెటుబోవుచుండి వస్తిరో । యిటకిక దర్శనముమళ్ళీ । యెప్పుడైయీనో । యెవరికి దెలును । యెప్పుడేమానో । యెటుదోచదేమైన యిత్తామంచనుకుంటె । తుటుకూన వాకరాగి దుడ్డైనలేదిప్పు । యెప్పుడయ్యానో । యెవరికిదెలును । నెప్పుడేమానో ॥ * * *

౨౭౪. జపములు తపములు సలుపును । విపరీతస్మరణ జేయు వేదాంతార్థం । బపరిమితంబుగ జెప్పును । కపటాత్ముడు శిష్యకోటి గనిమెచ్చుకొరకూ । మెచ్చిద్రవ్య । మును యిచ్చుకొరకూ । అపకీర్తి చేతాల కదరినట్లగుపాడి ॥ ఉపమూచె బ్రతుకూచు నుండు లోకులుతనను । గనిమెచ్చుకొరకూ । మెచ్చి ద్రవ్యాముసు యిచ్చుకొరకూ ॥ * * *

—(బోధానర్హులు)—

౨౭౫. జ్ఞానవైరాగ్య భక్తి । సమాన నదీస్నాన దేవమంత్రపఠన । తద్ధ్యాన మఖతంత్రములుపర । మానిని రతిగోరునట్టి । మనుజాసంఘముకూ । బోధనుదెల్పు మనిన వారలకూ । తాను బోధించుట తగదు బోధించితె । తానునేననుభ్రాంతి తలగెదేలా గట్టి । మనుజా సంఘముకూ । బోధనుదెల్పు మనినవారలకూ ॥

—(అశరీర పద్ధతి)—

౨౭౬. వొంటుకుదాపల బింద్వోం। ట్లంటించిన కొలదిలెక్క యధికంబగునా । వొంటుకు వలపలబింద్వోక । టంటించ లెక్క ఉళ్లక్యాగదనోయీ । వొంటుండి లెం । దాగదనోయీ । తంటా దీరునుజూడు దానివలెనెయెరుక । కంటెబయలును తానుగలిగుండి తపకుళ్ళక్యాగదనోయీ । వొంటుండీలేం । దాగదనోయీ ॥

౨౭౭. నీకలలో నిను నన్నును । లోకుల లోకములజూచి లోపలి భ్రమచే । నాకరుణబడసి మేలుక చేకొని కలకల్లజేసి । చేరేదవెటకో । సర్వమునీతో చేరీనీయుటకో । ప్రాకాటముగ బట్టబయలెరుకలీరీతి । నీకు దెలిసినమీద నిలువాక వేవేగ । చేరేదవెటకో । సర్వమునీతో చేరి నీయుటకో ॥ *

౨౭౮. కలనెడిబాసిన మనుజులు । కలలోపలి పనులు చేయు కలవారసనా । కలవారుగారు వారల । వలెయెరుకను గురునిచేత । వదలెరుకలోనా । గలపనిచేయు । వలదెరుకలోనా। కలవారంచనినోట పలుకూట మరయాక ॥ పలికీనవారికి తొలగాదు పాపాము । వదలెరుకలోనా । గలపనిచేయు । వలదెరుకలోనా ॥

౨౭౯. క్షితిలోన నరుడుపక్వా । న్నతతిని దిని కక్కిమరల నాకునే యతిసంసృతి విడిచితిరిగి పూనునె । వితరణశాలిచ్చినట్టి । విత్తామడిగీనే । సత్యవాదీ । సత్యాముడిగీనే । ప్రతిలేని గురుబోధ స్థితిజెందియెరుకాని । గతిసంగ్రహించాడు । కృతకృత్యుడిచ్చీన । విత్తామడిగీనే సత్యవాది సత్యముడిగేనే ॥ * *

౨౮౦ జగమునలన సంకల్పము । జగమాసంకల్పమునను జనియించునువే । రగుపడదు జన్మమందిర ॥ మగుపడ దెడబాసి నిల్వ । వారెండెన్నటికీ । బయలును గనినీ । వీరెండెన్నటికీ । యికదల్చబోకూాము యివిబుట్టుటుళ్ళిక్కి । మృగజలమగుపడ్డ మి ధ్యంచెరిగినమాడ్కి । యారెండెన్నటికీ । బయలునుగని నీవి । రెంట్నెన్నటికీ ॥ * * * * *

౨౮౧. గురుడచల చలములను తన । కెరిగించిన శిష్యుడెరిగి యెరుకై యుండక । యెరుకను నిల్పకుమని నను । యెరుకను విడనాడి శిష్యు । డెట్లుండు నంటే । అట్లనెనే నింకెట్లుండు నంటే । పురుషుడు లేనట్టి పొలతి సౌందర్యాయు । మరిమరి కలిగుండి । మరి లేనట్లని యంటి । యెట్లుండు నంటే । అట్లనెనే నింకెట్లుండు నంటే ॥ * * * * * *

౨౮౨. యెరుకను విడనాడి నయా । పురుషునిస్థితి యెట్టిదనిన పొందుగ వినుమీా । సరిపడు సరిపడదనకన్ । సరిగా వర్తింపుచుండు సమరస బుద్ధిక । కార్యములందు । సహజ ప్రి । వృద్ధిక । పరిపారి విధమూల పరుపూలు బెట్టాడు । మరి వైరాగ్యము చేత మానుకొనుండాడు । సమరస బుద్ధిన్ । కార్యములందు । సహజ ప్రవృద్ధిన్ ॥ * * * * * *

౨౮౩. అనహంకారుడని మిషుడు । గనుకనె విశ్వంబనేటి కలగానడ హం । బనువాడు సనిమిషుడుగా । వున విశ్వంబనెటి స్వ । ప్నోద్యోగాము బూని । చేయుచు యూ । వుద్యోగాము మానీ । యునునూ సప్నోద్యోగమునకు నేకారణ । మనితానని మిషుడెన్నడనుకోడీ మాటా ను । ద్యోగాము బూనీ । చేయుచు యూ వు । ద్యోగాము మానీ ॥ * * * *

౨౮౪. కలమేలుకొన్న పురుషుడు । కలలోపలి బాములెరుక గలిగుండగనే । తిలకింపలేవు గురుకృప । తెలివొందిన వానికింక । తిప్పాలున్నావే । తెల్పర కొద్ది గొప్పాలున్నావే । తలిదండ్రి వొరదాత కుల దైవ మాపులు । కలబాంధవులు దేశికులని నమ్మితే యింక । తిప్పాలున్నావే । తెల్పర । కొద్దిగొప్పాలున్నావే ॥

౨౮౫. ఈరీతి స్థితిగలిగిన । నేరుపుశాలి యితర జనులనిందాస్తుతులన్ । తా రేగిచేయ డెన్నడు । వారలు మరి జేసిరేని వలదాని యనడూ । చెవియొగ్గి । కావలె నాని వినడూ ॥ వారు మీా

వారు మావారు వీరనుకొంచు । సారేకు వీధిలో పోరాడేవారిని॥ వలదానియనడూ ॥ చెవియొగ్గి । కావలెనాని వినడూ ॥ *

౨౮౬. ధ్వని మొదలగు తన్మాత్రలు । గనుకొనగాలేశమైన గాన్పించనిచో । టునుబట్టబయలుగాగని । ధ్వనిముఖతన్మాత్రలున్న దాన్నె యెరుగకనూ । గనియీరెంట్లో దేన్ని యెరుగకనూ ॥ వునికి గలిగినయట్టి । ఘనుని సన్నుతిజేయ । జనులాకు సఖ్యమంచనరాదు వినరాదు। దాన్నె యెరుగకను । గని యీరెంట్లో దేన్ని యెరుగకనూ॥

౨౮౭. హాటమున కుటిలాత్మునిజం । పుటకై భటకోటికాజ్ఞ భూపతి యిడినట్ । భటులటువలెజేసెటిలో । పటకుటిలుడు బడిన పాట్లు । పాటించికనునా । అట్లనె గురుని । నోటతావినెనా । యిటు వంటి బోధాను యెటువంటి నరుడైన । అటువెనుక తనచేష్ట లెటు వంటివో వాట్ని । పాటించి కనునా । అట్లనె గురుని నోటతావినెనా॥

౨౮౮. తనుమనధనములు గురునకు । వినయంబున ధార బోసి వేడ్కగురునిచే । అనువైన బోధవడసిన । ఘనమతిమంతు నకుసాటి గలదాయీభువినీ । లోకులుమొక్క । వలదా చవుల వినీ । తన నితరులనె తాననక యేమాటను । వినక పరిపూర్ణత దనరువానికి సాటి గలదాయీభువినీ । లోకులు మొక్క। వలదా చెవులవినీ ॥ * * * * * *

౨౮౯. గురుగురుబోధలచేతను । పరిపూర్ణము నెరిగియెరుక బాసిన యతనిట్ । గురుతెరుగ నొరులసఖ్యమె । యెరిగిన నరులిట్టి బోధ । నెరిగేరోయన్నా । వారెరుగాని। మరుగుండదన్నా । చిరుత పాపనికితి మరిపైశాచముభాతి। తిరుగూచునుండు బెక్కురుమాడ్కి గురుడెట్లు । యెరిగేరోయన్నా । వారెరుగాని । మరుగుండదన్నా ॥

—(ముఖ్యాధికారి యాహూథత)—

౨౯౦. దేశాటనంబు జేసితి । వ్రాసితి గ్రంథములుకొన్ని వరగురుశిష్యుల్ । జేసెటి చర్చవింటిని । దోసితి మోహాద్యపేక్ష । రాక్షీగ వినుమీ । నీవిట్టియా । రూఢాతగనుమీ। దేశికుదయబుట్ట

జేసి శిశ్రూషోప । దేశాముగాని యుపదేశామిచ్చితి మెచ్చి ।
రూఢిగవినుమిా । నీవిట్టియూ । రూఢాతగనుమిా ॥ *

—(గ్రంథపూర్తి)—

౭౯౧. శరశాస్త్ర స్వరహిమకర (౧౭౬౫) పరిమితమైనట్టి శాలి వాహనశకమం । నరయుగ శోభకృద్ధనువ । త్సరమార్గశిరంబు కృష్ణ । చవితినాటికినీ । పద్యాల్పదిదక్వ మున్నూటికినీ । మురయూచుజేస్తి నెవ్వరువిన్న చదివిన । పరిపూర్ణమెరుకై లేనెరుక లేకుండూనె । చవితినాటికినీ । పద్యాల్పదిదక్వ । మున్నూటికినీ ॥

—(గ్రంథసమాప్తి.)—

౭౯౨. ఎరుక నెపంగని బయలులో । గురుడును శిష్యుండు వారి గొడవయునేమిా । కెరిగించినవన్నియు । మిారెరిగిన వన్నియునుమిార । లేనునుళ్ళకీ । వుళ్ళకీతా । నెప్పావుళ్ళకీ । మరియింక మాటాడ మాటెలే । దాయూను । సరిపాయ సరిపోతె సరిపాయ సరిమిార । లేనుళ్ళకీ । ఉళ్ళకీతా । నెప్పావుళ్ళకీ ॥

కందార్థములు సంపూర్ణము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన
శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థ నామగ్రంథసమాప్తః
శ్రీమత్పరశురామ సీతారామస్వామి
స్వగురు పరమగురు పరమేష్టిగురు
సద్గురు నిజగురు పరిపూర్ణగురు
పరబ్రహ్మణేనమః
శ్రీగురు చరణార విందార్పణమస్తు.

ఓం

శ్రీగురుభ్యోనమః

ప్రబోధ చూడామణియను

క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత

పరమతత్వ కందములు

—(౦)—

—(సభావిజ్ఞాపన.)—

కం॥ ఈకల కందములనువిను । శోకల నరులారవినుతు । చెప్పిదనైనన్ । నేకలనుక రచించితి । మాకల నొాతమును జెంద నగునివి వినినన్ । * * * * * ౧

కం॥ మాటలేనట్టి బలుకులను । మాటగలిగె ననుటవినుట । మాయగదయ్యా । మాటమాత్రమైతే మానెను । మాటనుమాట్లాడి మనము । మానుద మనలన్ ॥ * * * ౨

కం॥ ఏకందముకాకందము । మాకందఫలరసరుచిని మరిపించు రుచిన్ । మాకందము తెలుసునువిను । కందములన్నిన త్యాగింపుదిల్లారా ॥

కం॥ నేఛందము జదివెరుగను । నాచందంబిదియు గురుని । నమ్మి రచిస్తిన్ । యీచందపు పద్యములను । చూచందరు నగక దిద్దరుడే సుకవుల్ ॥ * * * * ౪

కం॥ కథగాదు జననమరణ । వ్యథమానుటకై రచిస్తి పరకవులారా । మథియించి చూచిదిద్దుడి । పథమేమాత్రంబుదప్పి । పారకయుండన్ ॥ * * * * * ౫

కం॥ తక్కున పాండిత్యముచే । నిక్కపండితులు మెచ్చ । నేరరు వీటిన్ । యెక్కున పాండిత్యముగల । చక్కని పండితులు మెచ్చి । సరెనన్నట్లన్ । * * * * ౬

కం॥ సూరిజనులె యీగ్రంధపు । సారము గనువారుగాని । సంసారమహా । ఘోరవారాసి జేరిన । వారలువిని దీన్నిజూచి । వచియింపుదురే ॥ * * * * * ౭

కం॥ గొప్పప్రతిష్ఠకు మిక్కిలి । తిప్పలబడు నృతతికెపుడు । దీరదు వినని । యొప్పుల కుప్పగు బోధను । తప్పక నామాటనమ్మి దగుతప్పనతః ॥ * * * * * ౮

కం॥ మెప్పైన బోధగలమా । యప్పలు తప్పింపెదిద్దు । జదినాకిష్టం । బిప్పగిది కందములనే । జెప్పితి యీకవితజూచి । శిడిముడిపడకర్ ॥ * * * * * ౯

కం॥ ఒకసారియైనవినకర్ । వికవికనవ్వేటి కుకవివేతల్లారా । ప్రకటించక మీశౌర్యం బికదాచుట మీకుమాకు హితవైయొప్పున్ ॥

కం॥ స్వచ్ఛాన్వయగుచ్ఛములని । పృచ్ఛయొనర్చెదరుకవులు పృథుయశులారా । యిచ్ఛజనించిన జదువుడి । యచ్ఛాపద్యంబులివ్వి యాసాంతముగాన్ ॥ * * * * ౧౧

కం॥ తక్కిన బోధలవలెనిది ॥ చిక్కులుగల బోధగాదు । చేపట్టదగున్ । మక్కువతో మీమనుపటి । చిక్కుల బోధలను చూర్ణ జెక్కిముదమునన్ ॥ * * * ౧౨

కం॥ సకలకార్యప్రయత్న । జనకమగు వస్తువనుబట్టి నలచి వైచుదీ । న్నొకసారి వినిన చదివిన । నికనింతకు యెక్కువైన । వేబోదలయా ॥ * * * * * ౧౩

కం। కేరుచు మిము వినుమనినే । సారెకు మీచుట్టుదిరిగి । సన్నుతిజేసే । తోరపు బోధకు మూలం । బైరెవ్వరో వార్నిదలచి । వరుసనుతింతున్ ॥ * * * * * ౧౪

—(గురు పరంపరధ్యానం)—

కం॥ ఈక్షితి శివరామాహ్వాయ । దీక్షితులకు బోధజేసి । దిద్దినసామ్యా । దక్షుని శ్రీధరమూర్తిని । నిక్షేపముగాదలంచి । నే వినుతింతున్ ॥ * * * * * ౧౫

కం॥ దక్షిణామూర్తి యనదగు । నీక్షితి శివరామనామ దీక్షి

తులనుచున్ । వీక్షింతురార్యులతని క । పేక్షును దండములుబెట్టి ప్రేమనుతింతురన్ ॥ * * * ౧౬

కం॥ ఆదీక్షితుల కృపవలదా । పాదైయ్యప్పయ్యమంత్రి పరి యించెనుయీ । మేదిని తద్బోధనతని ॥ పాదములకు నతులొనర్చి ప్రార్థింతుమదిన్ ॥ * * * * * ౧౭

కం॥ నతిజేసెద నప్పయ్యన్ । గతికైకొల్చితడుబోధ గనెనో నేనా । ప్రతిలేని పరశురామా । క్షితిసుం వంశమహితమైన సీతా పతికిన్ ॥ * * * * * * ౧౮

కం॥ బుచ్చివెంకమ్మ తల్లిని । చెచ్చెర పెంట్ల్యాడికాశి శేతువ దాకన్ । పిచ్చలవిడి యుగజల్లెను । సచ్చరితుల కచలబోధ సాకల్య ముగాన్ ॥ * * * * * ౧౯

కం॥ ఆసీతాపతి నతివి । శ్వాసమునంగొల్చికొంటి సర్వేశ్వ రుడం । చీసద్బోధను తేటగ। జేసితిసివిసకలజనులుచెవియొగ్గివినన్ ॥

—(గ్రంథకర్తవంశావళి)—

కం॥ భాగవతవంశభవుడను । భాగవతోత్తములపాద పద్మం బులకున్ । సాగిలి మ్రొక్కెడువాడను । బాగుగనను జనులుకృష్ణ । భట్లందురిలన్ ॥ * * * ౨౧

కం॥ ధారుణాత్రినసూయలు వీరేయనిజనులుబొగడ। వెలసిన వారల్ । నారాయణ జానకియను వారిరువురు గన్నయట్టి వాడను సుమ్మీ ॥ * * * * ౨౨

—(గ్రంథవిషయము)—

కం॥ ఆనేనొనర్చినాడను । యీనిజకందములగ్రంథ మెప్పుడు దీనన్ ॥ వీనులవినికన్నులగని। రేనట్టిజనంబుబల్కునే నేననుచున్॥

కం॥ చిల్లెర బోధల నన్నిటి । నొల్లరునిజబోధ దెలసి యొ ప్పెటిపెద్దల్ । పొల్లని యందుకె నేననవి వల్లక యీబోధయందు । వర్తిస్తిజుమీ ॥ * * * ౨౪

కం॥ గురుశిష్యుల మాటలవలె । పరిపూర్ణపుబోధకంద పద్య

ఫణితిచే । విరచిస్తి వినుడిముందర । జరిగేముచ్చట్లుమీకు సహ్యాం
బైనన్ ॥ * * * * ౨౭

కం॥ సకల నిగమాగమాది । ప్రకరమహా నారికేళ ఫల
సారము । దీసాకగ్రంథము జేసితి । లౌకికజనులోక వేళ్ళగొన్న ।
కీడుదొలంగున్ ॥ * * * ౨౮

—(గురుశిష్య అన్యోన్య దర్శనం)—

కం॥ తనకుదావచ్చి సద్బోధనుదెల్పు మటంచుమ్రొక్కు తన
శిష్యునకున్ । వినజెప్పదొణగె నొకగురు । ఙనుమానించకనువాని ।
కతిదయతోడన్ ॥ * * * * * ౨౯

కం॥ పరమ పురుషుడును । లేనిది యెరుకయుగల దరసి లేని
యెరుకనువిడుమం । చెరిగించిన శిష్యుడు గురువరునడిగెను మ్రొక్కి
రెంటి వర్తనలపుడున్ ॥ * * * * ౨౯

—(శిష్య ప్రశ్నావళి)—

కం॥ పరమపురుషుడననెవ్వడొ । యెరుకెట్టిదొ తెల్పియువల
యెరుకను విడిచే । తెరువెట్టిదొ యిన్నియునా కెరిగించుమటంచు
బల్కె నిట్లనె గురుడున్ ॥ * , * * ౨౯

—(గురు ప్రబోధము)—

కం॥ నేపెద్దలచే విన్నది । నీపై దయబుట్టిచెప్ప నేబూనితినీ
కాపద్ధతినంతయువిని । యేపద్ధతికాశపడకు మిదివిడువకుమీ ॥ ౩౦

కం॥ కదలడట పరమ పురుషుడు । కదిలిక మాయయట ।
యిట్టి కదిలికకేవో । మొదలన పెద్దలు బల్కిరి । కదలనిదే కలదు-
లేదు కదిలికయనుచున్ ॥ * * * * ౩౧

కం॥ పురుగుకు స్తంభంబును । గొరికినదన వీతిహోత్రు
గొనిమ్రింగెచదల్ ।ధరననినుమాయాసతి హరిసిచి కాకుగయొనర్చె
ననవినదగునే ॥ * * * * ౩౨

కం॥ హరియందు దోచువిశ్వము । నరస్వప్నము వంటిదనిరి
నానాజనముల్ । సురస్వప్నమువంటిదియనె । స్థిరమతి శివరామ
నామ దీక్షితులుధరన్ ॥ * * * ౩౩

కం॥ సురలందు దోచుస్వప్నము । హరియందునదోచువిశ్వ
మాసురలహరికిన్ । యెరిగిన కలవిశ్వము । తామరుగవె తమలేమి
నెరిగి యతిబిడియుమునన్ ॥ * * * * ౩౪

కం॥ కదలనిది కదలదెన్నడు । కదలికగల దనిసదాని కగుపడ
దమొదల్ । కదలిక లేదది గావున । యిదిపరమరహస్య । మెవ్వ
రెరుగరుకీసర్ ॥ * * * ౩౫

కం॥ కదలనిది కదిలెనన్నను । ముదమునవిన దగదువారి ।
ముచ్చటనెప్పుడున్ । కదలిన కదలనిదెట్లగు । నదిగావునకదలదనుచు
నమ్మదగుజుమీ ॥ * * * * * ౩౬

కం॥ నినుమేనును ప్రకృతిద్వయమని । నినునీమేను మృషని
మానిరి నీజోలిసి పెద్దలు నీవెరుగక । నినునీవొక కొండనంటె । నిజ
మామాటా ॥ * * * ౩౭

కం॥ పేరచలమనుచు బయలని । పేరెప్పుడు లేనిమనము
బెట్టుట చాలన్ । పేరాయె బయలుకిప్పుడు । పోరానివు నేను
మృషని పోతేజాలున్ ॥ * * * * ౩౮

కం॥ పరమపురుషుడీబయలని । గురుడెరిగించినను జూచి ।
గొప్ప కురుచలై । యెరిగెటినినునే మృషనని । యెరిగరుగుమునీవె
మాయ లికబుట్టవిలన్ ॥ * * * * ౩౯

కం॥ అయమాత్మ యనినరీతిగ నయముగ యీబట్టబయలు
నటుగోయనుటల్ । అయమియ మనియనుటుల్లక్కి అయిన నన
వలసె నీదుకీడుడుగుటకై ॥ * * * * ౪౦

కం॥ లేనినే నీవులేని । స్థానంబును కారణంబు సర్వమునకధి
ష్ఠానంబు సాక్షిసత్య జ్ఞానానందంబులనిన సత్యములగునే ॥ ౪౧

కం॥ అట్టిది యిట్టిదియనరా నట్టిది బయలనుచు దెలిసి యా
మీదట నీవట్టిది యిట్టిది యనరా నట్టిది బయలనినదాని నరయకు
మెప్పుడున్ ॥ * * * * ౪౨

కం॥ అదియిదియంచని యనరానిది బయలని తెలిసి నీవు ।

యిదియది యనరానిది బయలని తెలసిన నిను వదిలుండుము లేన టంచు వరగుణవంతా ॥ * * * * ౪౩

కం॥ కలనీకు జగముకంతట । గలబయలుకుగలిగియున్న ఘన మగుతిప్పల్ । కలయగని మేలుకొనియా కలవలె మేలుకనుజూచి కదలుముళ్ళక్కీ ॥ * * * ౪౪

కం॥ కలనేన్గు సింహమును కన్నులగన మృతిజెందినట్లు । యుళ్ళక్కగునీ వలగురు కృపచే బయలుం । దెలసూరికె యుంటి వేని తీరునుమాటా ॥ * * * * ౪౫

కం॥ ఎప్పటికి యొక్కరీతిగ । తప్పక నిలచున్నదాన్ని దయ తోగురుడుం జెప్పినగని యగణితమగు । తిప్పలుగల నిన్నునీవు । దీశితే సరిరా ॥ * * * ౪౬

కం॥ నీవున్నచోట నుండును । నీవివిధ విచిత్రజగము నీతో గూడక । నీవులేనట్టిచోటను। నీవివిధవిచిత్రజగము నిలువదుకుర్రా॥

కం॥ నానావికారములుగల నానావిధ నామరూప నటనలు గలయీ। నీనాదశవిశలనుగల। దీనందేలేకమనము తిరుగుటమప్పా॥

కం॥ అబ్బీ యీబయలున్నది దబ్బునగురుడెరుకజేయ దబ్బర ననుచుక్ । దెబ్బకు మాయముగాకను కబ్బముజెప్పాటకునిల్వ గలవే నీవుక్ ॥ * * * * * ౪౯

కం॥ మూలములేకనె వచ్చిన । నీలీలలు జూచుకోని నీవె మురుతువీ । బయలున్నదనుచు దోచితే నీలేమిని నీవెరింగి నిలు వకు కుర్రా॥ * * * ౫౦

కం॥ జ్ఞానకర్మ స్వరూపముగానిబయల్ నదుగొచూచి । కలకాలముయీ । జ్ఞానకర్మస్వరూపంబా । నినునీవెరిగి మృషని పనివినవోయీ ॥ * * * * * ౫౧

కం॥ ఈనిర్మలమా బయలున । నానాగమ నిగమకల్ప నాయనటంటె । యేనరులు నమ్మరిందుకు । నానీయందుననటంటె నమ్మినమాడ్కిక్ ॥ * * * * ౫౨

కం॥ నేనీవనని మహాత్మ్ముని। కీసిగ మాగమవిచారమిష్టతి
యానా । నేనీవని యీపల్కే నానీకే యిష్టతౌర నానాయన్నా॥

కం॥ కలవేళ్ళను యీమేల్కను। గలయీబయలుండజూచి
కలమేల్కలలో । గలలేని నిన్ను నీమేనుల లేవని నీవుదెలిసి యుం
డుముచాలుర్ ॥ * * * * * ౫౫

కం॥ మేనుజక మజడమనినను। నేనును మీరెంచు గలసి
నేననబడు । స్వప్నానందమె మదవస్తువు నానేనను మృషని తెలియు।
నేమృషనోదుర్ ॥ * * * * ౫౬

కం॥ నేనెతాన్నై తెనావలె । యీనేలేనట్టి బ్రహ్మ నేనన
తన్నే నేనందునేను లేనిదె। మేనుజగత్తులైదోచి మృషనొకొంచుర్॥

కం॥ కానరావారుమతములు। నానాగమ నిగమసమితి।
నామమురూపం। బేనులేనపుడు నాకై నేనరుదెంచినను వెంట నే
యవివచ్చుర్ ॥ * * * * * ౫౭

కం॥ నామీది ప్రేమచేతను। యీమనుజులు నిలుపదలచి
యెన్నోయుక్తుల్ । తామొనరించిన నిల్తునె। నేమృషమృష నిల్వ
గలదె। నిశ్చయమువలెర్ ॥ * * ౫౮

కం॥ నీతండ్రి తాతలవలెనే। నీతనయులు నీవుజనుట నిశ్చ
యముకదా । మీతోటిరాదుగదబయు లీతెరగెరిగిపుడుశూన్య।
మేదోగనరా॥ * * * * * ౫౯

—(బయలు లక్షణము)—

కం॥ బయలెపుడు పుట్టిగిట్టదు। బయలెప్పుడు ముట్టుకోదు।
బ్రహ్మాండంబుల్ । బయలెపుడు నన్నెరుంగదు । బయలెప్పుడు
జేయబోదు। పనులెవ్వైనర్ ॥ * * ౬౦

కం॥ బయలనిన నిత్యవస్తువు । బయలన నాకరీతినుండు
బ్రహ్మాండమములో । బయలనిన కండ్లబడనిది । బయలన బ్రహ్మాండక
మవల జరిగెడిదనుమీ॥ * * * ౬౧

కం॥ బయలనిన నేను లేనిది । బయలనిననుపాధిగాన బడనిది యెపుడుఁ । బయలనిన పలుకు లేనిది బయలిట్టిది యనుచు దెలియ బడదెవ్వరికిఁ ॥ * * * * * ౬౨

కం॥ చెప్పి చూపించరానిది। యప్పాయల్లదుగొ చూడు మని నేనీకుఁ । చెప్పిచూపిస్తి నురువకు । యెప్పటికిది నిర్మ్మలేని యెరుకను విజరా ॥ * * * ౬౩

కం॥ ఉన్నదిగద నేజెప్పిన । దన్నా దాన్నుండజూచి తలగుము మృషయా । నిన్నంటియున్న సంపద । లన్నియుగొని నీవు వచ్చి । నట్లుమృషగుచుఁ ॥ * * * ౬౪

కం॥ పంచకోశముల సంచును । మించినదీయెరుకయనుట । మేలాబయులం । చెంచినదగు నాముచ్చట నంచిత సద్భక్తియుక్త । అమితాసక్తా ॥ * * * * ౬౫

కం॥ లేని నేననుశరీరము । లోనబయట గలిగినట్టి లోకసమితికిన్। లోనబయటగలబయలిదిదీనందే లేకమనము తిరుగుటమనఘా॥

కం॥ ముడిబడి కర్మ్మము జ్ఞానము । విడువక నా రెండువెలసె । విశ్వమనన దే । కడువేడ్క బయలుగ నెనా । ఘుడిమైనను నిల్వలేక కల్లైపోవుఁ ॥ * * * * * ౬౭

కం॥ సకలంబులేని బయలున । సకలములేని విటకొచ్చి చనె నాలేనం । చుకనితా లేచిపోయిన । నికనిలిచే బయలునెరుగ । నేదుండునురా ॥ * * * * ౬౮

కం॥ ఉన్న లేనేమొయనకఁ । వున్నది బయలనుచుయేమొ వుంటిని లేనం । చెన్ను లేనట్టి నిన్నును । పన్నుగగని లేనినీవు । పరుగిడవోయీ ॥ * * * * * ౬౯

కం॥ రెండువస్తువుల నడుమ । నఖండంబిదె కానుపించు గదదీనిని నీవుండి కనుగొని చనందగు మండిత సత్కీర్తిసాంద్ర। మానవ చంద్రా ॥ * * * * * ౭౦

కం॥ ఉన్నదానందు నిజముగ। నెన్నడులేనట్టి మనము। యేతెంచిటయీా। తిన్నని ముచ్చటలాడితి। మిన్నియిర్క మనము బోతె। యేదిరమాటా॥ * * * * ౭౧

కం॥ ఓపాప రూపబయలే , పరమాత్మనుచునమ్మి। లేనట్టినినున్। ఆపోజ్యోతి ననుచు దెలిసీ పట్లనె లేనటంచు చేరు ముళక్క ॥ * * * * * ౭౨

కం॥ ఇచ్ఛారాహిత్యంబునె స్వచ్ఛంబగు బోధయనుచు। సజ్జనులని యీా। యిచ్ఛనెకూడనిదనిరా। స్వచ్ఛందుల మాటలన్ని। సత్యము వినరా॥ * * * 73
*

కం॥ ఏయాపేతు జనించిన। నాయాపేక్షెల్లమాయ। యని తెలియదగుక్। ఆయాసమానుదానను। ధీయని యవి విడువదగును। క్షేమము కొరకై ॥ * * *. ౭౪

కం॥ మనమీా బయలున లేనిదె। మనకు మనమెవచ్చి। నిల్చి మననేగిన। నేమనకమనజోలి గొనకక్। తనకై తానుండి యున్న దదుగోకనరా॥ * * * * ౭౫

—(ఎరుకలక్షణము)—

కం॥ లేనినీకలిమి సంధ్యా। సూనునివలె పుష్కర ప్రసూనమువలె। స్వప్నానందమువలె। గందర్వ్వనీకస్థానము వలె। నని తెలియదగుక్॥ * * * * * ౭౬

కం॥ నీతండ్రి జనిసమీాదట। నీతనయుడు రాకమునుపు। నీవున్నపుడుక్॥ యేతత్వమంతటనుగల। దాతత్వము నరసిమృషని తలపుము మిమ్ముక్॥ * * * * ౭౭

కం॥ నీవెసుమీా జీవశివుల్। నీవెసుమీా మేనుజగము నీవేసుమీా। జీవ శివైక్యము బయలున నీవు గలుగ లేదు లేదు। నీమొదలెచటక్॥ * * * * * ౭౮

కం॥ కదిలీనా మెదిలీనా। కదులని యీాబయలునిన్ను। గన

లేదుగదా । మొదలెక్కడఁ గనరాదిక । కదలుము నీకలిమియొక్క-గాదలచిసుతా ॥ * * * * * ౭౯

కం॥ నేనని నను దెలసినగతి । నేననని దబయలుగాను । నీవెరుగోయీ । నేననని దినేననదని । నేనను నేనరయమృషని । నేమృషనొందుర్ ॥ * * * * ౮౦

కం॥ నేనొక్కటి నేనొక్కటి । నేనీమాటలను విడిచి నిను నీతనువుర్ ॥ నేనేనని యచలముగని । నేనను నీవేగవోయి । నేమృషననుచుర్ ॥ * * * * ౮౧

కం॥ దేహమున కొంతనిజమని । మోహంబున నిల్చుకొనుటె మోసంబుగురు । ద్రోహముగుగానవిడువుము మోహంబును మేల్కనికల మణిగినరీతిర్ ॥ * * * ౮౨

కం॥ చలనమున నీవునుమిన్నా । చలనరహిత మనినబయలు చలనమెకలయీ । చలనము చలన రహితము । గలదని కనితొలగ మేలు కగునోయప్పా ॥ * * * * ౮౩

కం॥ యీగుర్తెరిగే నేనును । బాగుగ విడిమందుమిందు బట్టకు దేనిర్ । ఆగడమాదాననువిని । త్యాగము నీకుంటెమంచి దారావోరీ ॥ * * * * * ౮౪

కం॥ వలదెక్కడ ముచ్చట్లిక । చలనములేనట్టి బయలు । చందముగని యీ । చలనముగు నీకునీవే ॥ తలిదండ్రులటంచు దెలిసి తలగుము చాలుర్ । * * * * ౮౫

కం॥ బ్రహ్మాందు లేక కలిగిన బ్రహ్మనునేననెడి మాయ ప్రబలె జగంబై । బ్రహ్మను గనతానేగుటె । బ్రహ్మననే మాయ కువని । బ్రహ్మాందుజుమీ ॥ * * * ౮౬

కం॥ నిరుపాధికమగు బయలున । మరిలేకనె కలిగినట్టి మారుతమునకే । పరియాయ నామములగు । కరువలియన యెరుకయనిన । కడమాయయనర్ ॥ * * * ౮౭

కం॥ మానసము దేహజీవుం। డానందము సత్తుచిత్తు లహ ముబగ। దధిష్ఠానంబుసాక్షి సత్య। జ్ఞానము ద్రష్టనినసీవె సత్యము సుజ్ఞా॥ * * * ౮౮

కం॥ జ్ఞానాజ్ఞానంబులు యీజ్ఞానంబువెకానివేరు గావెన్న టికి। జ్ఞానాజ్ఞానానికిపస। జ్ఞానాతీతమునుగాంచి చనుటయుసుమిత్రా॥

కం॥ స్థిరముగ నిశ్చైదైతె। పరగత్తక భ్రాంతినిల్వ బడదా భువిలో। నరులు విమర్శించినతా। నొదుకుట మదియందుకోస। మోహానుకనరా॥ * * * * ౯౦

—(యెరుక వుత్పత్తి లక్షణము)—

కం॥ జలమందు మొదలులేకనె। జలచరములు బుట్టిపెరిగి సమసినరీతిఁ। అలపరిపూర్ణములోనీ। విలసజ్జననంబు స్థితియు। విలయముకారా॥ * * * * ౯౧

కం॥ అచలమున మొదలు లేకనె। సచరాచర జంతునిచయ జననముగుయు। వృన్నచెయమున లేనిజలచర। నిచయము జన్మించి నట్లు। నిశ్చయముసుమీ॥ * * * ౯౨

కం॥ నీరందు చాపలేకనె। నీరున జన్మించిమించి నీల్గినరీతిఁ తోరమగు బట్టబైటను। వారక గుర్తెరుగుమేను। నచ్చుగ బోవుఁ॥

కం॥ జలధి జలచరములోపల। గలదా జలరాశిలోని జల చరమునలేఁ। జలధి నిత్యంబనిత్యము। జలచర మట్లచల చలము। సదాగులు గనుమీ॥ ౦ * * ౯౪

కం॥ జలరాశికి బుట్టువుగద। జలచరములు వాటికవ్వి జన యించుగదా। కలకాలమిట్లు జయ లెరుకల గాంచిన సంశయంబు। కడకేగుజుమీ॥ * * * * * ౯౫

కం॥ పుట్టదు గిట్టదునొకరిని। పుట్టించదు చంపబోదు భావము యెరుకదా। పుట్టును గిట్టును నొకరిని। పుట్టించును సమయజేయు భావుకితరమ్మౌ॥ * * * * ౯౬

కం॥ కలలోపలయేనుసుపై । గలదొర మేల్కానినసిల్వ గల
డాగురుడుఁ । దెలిపి బయలు నీవులేవిక । దలపకుమన నీకునిల్వ ।
దరమాతలపఁ ॥ * * * * * ౯౭

కం॥ ఎందరు లేదన్ననుతా । నెందుకు లేకుండుబయలు నేనీ
వనకఁ । యందరు కలదని యన్నను । యెందుకుగలిగుండు యెరుక
నేనీవనుచుఁ ॥ * * * * * ౯౮

కం॥ నీకచ్చిరానియూరును । నీకేగృహమచ్చునట్లు నీవా
మేనఁ । నీకచ్చిరాదు నివునిను । చేకొనుటయు మానవయ్య ।
శ్రేయస్కామా ॥ * * * * ౯౯

కం॥ నీరాంశ మసృగ్వోదన । సారము రేతస్సు రెంటి సమ్మి
శ్రించే । ధారుణి తనువై నిలుచును ॥ నారీనరసంగమమున । నయ
గుణరత్నా ॥ * * * ౧౦౦

కం॥ మనసన్నపు సూక్ష్మాంశము । వినుజల సూక్ష్మాంశ
వలన వెలసెను ప్రాణం । బును రెండు గలసిపిండం । బనబ్రహ్మాం
డంబనంగ ॥ బరగునువత్సా ॥ * * ౧౦౧

కం॥ రెండురీతుల గనంబడు । చుండేయీమేనిచేత చూచి
బయలును । ద్దండత డిని నుళ్ళక్కొని యుండుము దీనందువాంఛ ।
నుంచకుశిష్యా ॥ * * * * * ౧౦౨

—(మతాలలక్షణము.)—

కం॥ అష్టాంగయోగములనతి । కష్టించె ప్రజలవలెను । కష్టిం
చకయీ । స్పష్టమగు బోధవినుసి । కష్టములన్నియును దొలగి ।
కడకేగుసుమీ ॥ * * * * ౧౦౩

కం॥ ఇదిగాదు బోధనే । దెల్పెదరమ్మని నీకువేశే । పేరిడి
యవలఁ । ముదమున నే బ్రహ్మననుచు । వదరుమనినవాడెమాయ
వసుమతిలోనఁ ॥ * * * * ౧౦౪

కం॥ మంత్రయంత్రసులు ముద్రలు । తంత్రంబులు నీకుదెల్పి

ధనమడిగెడియూ। మంత్రజ్ఞుల మంత్రములకు యంత్రములకు నీగకు
కూన ॥ * * * * ౧౦౫

కం॥ దీపముగతి కన్నులలో। పాపవలెన్ మెలగునిన్ను।
పరమాత్మునిగన్ । శ్రీప్రజలు దలతురెరుగక । నీపాల్బెరిగుండినేను
నినునమ్మెదు నే॥ * * * ౧౦౬

కం॥ తజ్ఞులవలనజూపును । నజ్ఞునవర్ణగతనీల మనిశిష్యు
లకున్ । దార్జన్యగురుడు నీవుని సర్జింపుము సత్యమనుచు సజ్జన
తిలకా ॥ * * * * * ౧౦౭

కం॥ పురుషోత్తముడని ప్రజలు। నరులోనరింపుదురు భువిని
నానాచోట్లన్ । ధరమొదలగు భూతములను । చిరుత శిశువులాడు
కొనెడి । చేష్టలరీతిన్ ॥ * * * ౧౦౮

కం॥ రసమనదగనిదివస్తువ । జసనన్నకదెట్టులెరుక ప్రభువుకు
దెలుసున్ । రసమైతె విసము సగుణము । ససిగాదా ముచ్చటంత।
చెవుల వినుటకై ॥ * * * ౧౦౯

కం॥ ద్వైతా ద్వైత విశిష్టా । ద్వైతులమని కీచులాడు।
దయ్యములవలెన్ । ద్వైతాద్వైతవిశిష్టా । ద్వైతులతో కీచులాడ।
దగునేనీకున్ ॥ * * * * * ౧౧౦

కం॥ అనుభవ వేదాంతులమని । తినరాని పదార్థమెల్ల।
తినుదుర్జనులన్ । కనబోకుము తద్బోధను । వినబోకుము యెన్న
టికి వివేకవిచారా ॥ * * * * ౧౧౧

కం॥ జిహ్వోపస్థ విషయము। తెవ్విగలవో వాటివిడువ
లేని గురువులన్ । యెవ్వరుజేరి కొలుతురో । యివ్వసుధను వారు
జెడుదు రిదినిజముసుమీ ॥ * * * ౧౧౨

కం॥ పాషండ మతమువారల । వేషంబులు జూచిశిష్య వితతి
భ్రమించున్ । యీషత్తిబోధెరుగక । దూషింతురు విన్నకన్న।
దుర్భాషణలన్ ॥ * * * ౧౧౩

కం॥ నిజగురుబోధ నెఱుంగక । గుజగుజ శిష్యులకు జెప్పు । గురువులబోధల్ । భుజగవి షోపమ మగుసుమి । సుజనౌఘము మెచ్చదట్టి । సుద్దిని పట్టీ॥ * * * ౧౧౪

కం॥ తనువును పిడిబ్రహ్మనునే । ననుమునుపటి నీవిచార । మటుపెట్టిపుడున్ । నిను నీతనువును వేరని । యనకను పరిపూర్ణ మరసి యనిపిడువదగున్ ॥ * * ౧౧౫

కం॥ కొందరు వైరాగ్యంబున । కొందరు తీర్థాటనమున । కొందరు కర్మం । బందున వ్రతజపతపముల । కొందరు సటియింతు రిట్టి । కోర్కెల మనుజుల్ ॥ * * * ౧౧౬

కం॥ కొందరు భక్తిత్రయమున। కొందరుయోగములయందు కొందరు జ్ఞానం । బందురమింతురు వారల । కందరికీబోధ యిష్ట । తౌనానాయనా ॥ * * * * ౧౧౭

—(అశరీరపద్ధతి)—

కం॥ భ్రమరహిత సహిత జనులకు । సుమనుసులను నరులసమము । జూచిన విశ్వం । బమరిలేకుండ నుండును । క్రమమునకలవంటి దగుచు । కడునిజము సుమీ ॥ * * * ౧౧౮

కం॥ కలతనను లేను కలనని । తలపోశెటి వారిమాట । తమకే నిజమా । కలలేనివారు కలవారలు వీరలె యొకరి నొకరు । నరయ రిరువురున్ ॥ ** * * * ౧౧౯

కం॥ కలవారికి మేలుకలో । గలవారికి జాగ్రితందు । కల హాము గలదా । కలహించి లేనివారలు । కలవారలెగాని మేల్కు । వారు గారెన్నటికిన్ ॥ * * * * ౧౨౦

కం॥ సురలంచు ద్రోచుకలవలె । నరుదెంచును బ్రహ్మయందు నఖిలజనంబుల్ । యరుదెంచి యజుని గన్గొని । బిరబిర తానేగు నిల్వ । బిడియుంబుసుమున్ ॥ * * * ౧౨౧

కం॥ రోగపు చేష్టలు బోయిన । రోగముగలదనినమాడ్కి । రోగుపక నిన్నున్ । నీకు నైరుగుట నుణాగిన । నేగలనన నీవుమాట నిశ్చయమటరా ॥ * * * * ౧౨౨

—(జ్ఞానపద్ధతి.)—

కం॥ ఎరుగుట జ్ఞానముదానను । జరిగేవని కర్మమనుచు । జనులెన్నిరియా । యెరుకయు కర్మములేనిదె । పరిపూర్ణము వీటి నీవు । బట్టకుమెపుడున్ ॥ * * * ౧౨౩

కం॥ జ్ఞానంబు సత్వగుణమను । దానికి జన్మించె ననుచు । దామోదరుడా । మేనత్త కొడుకుతోననె । జ్ఞానమునకు జన్మ మొకటి । గలిగెగదోయీ ॥ * * * ౧౨౪

కం॥ పుట్టింది గిట్టుజ్ఞానము । పుట్టెననుచు కృష్ణమూర్తి । పురుహూతజుడా । నట్టితన ముద్దుమరిదికి । గట్టిగ వినజెప్పెనిందు । కలతేమోయీ ॥ * * * * ౧౨౫

తం॥ జ్ఞానమగు నీవు జ్ఞేయం బైన బయలుగాంచి । జ్ఞానమగునినునీవే । లేనంచు దెలియుమని తానా నరునకు వాసుదేవుడానతి యిచ్చెన్ ॥ * * * * ౧౨౬

కం॥ మనమచలమనదగదు । తగదనుటయు మనమచలమునకు । తగవేరని రెండని । లేవుమనమచలమని విను మనముళ్ళక్కి తెలియు విడుమనము మనన్ ॥ * * * ౧౨౭

కం॥ జ్ఞానము నేననవొక్కటె । జ్ఞానము నే వేరటంచు । గనబోకుసుమీ । జ్ఞానము వచ్చును బోవును । జ్ఞానాతీతమును తాను । గాంచినదాకన్ ॥ * * ౧౨౮

కం॥ నీకలను వచ్చిపోయిన । లోకుల లోకములవలెనె । లోనిను గనుమీ । నీకలను నీవు మేల్కని । యాకలె నటువలెనె చూస్తె । యెటు నిల్వవురా ॥ * * * ౧౨౯

కం॥ అందరికల నీకలెకద । అందరు నీకలనువచ్చి । యగు పడిపోవన్ । కందువుగద నిన్నట్లనె । మందమతీ కనగదోయీ । మరిలేననుచున్ ॥ * * * * ౧౩౦

—(ఆకాశ లక్షణము)—

కం॥ చలియించనిదాకాశము। చలనంబే వాయువనుచు। సాటింపదగున్। చలనమె విశ్వము నేనన। చలనమె తనువెరుక లనిన జగమనినసుతా॥ * * * * ౧౩౧

కం॥ ఆకాశ మనినశూన్యం। బాకాశంబనిన సగుణ మాకాశమనక। కాకివలె నల్లరూపుది। యాకాశము మితములోన నన గుణమ్మజుమీ॥ * * * * * ౧౩౨

కం॥ ఆకాశ మనినకాలం। బాకాశంబనవిలంబ మాకాశమనక। లోకమున చంచలంబగు। నాకాశము శబ్దరూప మగువిన వోయీ॥ * * * * * ౧౩౩

—(అహముయొక్క నిర్ణయము)—

కం॥ అహమేతనువే విశ్వం। బహమే జీవేశ్వరులన। నహమేతద్వైక్యం। బహమే యహముకు మూలం। బహమణగిననణగు నిన్ని యనఘ చరిత్రా॥ * * * ౧౩౪

—(భ్రమనిర్ణయము)—

కం॥ భ్రమయనిన పుట్టుకనినను। భ్రమకేనామంబులిట్టి। భ్రమవేనీవుం। భ్రమయీ నేనుజగత్తులు। భ్రమయెరుకయు మరు పురెండు। భ్రమెభ్రమ వినరా॥ * * * ౧౩౫

—(యెరుక నిర్ణయము)—

కం॥ యెరుకసుమీ బ్రహ్మనినను। యెరుకసుమీ మాయ యనిన యెరుకేజీవుం। డెరుకసుమీ యీశ్వరుడన। యెరుకసుమీ నేనువిశ్వ। మదిసత్యమురా॥ * * * ౧౩౬

—(మాటనిర్ణయము)—

కం॥ మాటసుమీ నేననినను। మాటసుమీమాయయనిన మరిజీవశివుల్। మాటసుమీ బ్రహ్మనినను। మాటసుమీ నేను జగము। మాటేసుమీబ్రహ్మ॥ * * * ౧౩౭

—(ప్రతిబింబ నిర్ణయము)—

కం॥ ప్రకటమగు బింబమందున । ముకురముముకుర స్తబింబ । ములులేవెపుడుఙ్ । ముకురంబువలన బుట్టును । ముకురస్థము దాని వలన । ముకురముదోచుఙ్ ॥ * * * ౧౩౭

—(కలమేలుకల నిర్ణయము)—

కం॥ లేనిసిరాకడే స్వప్నానందము సికుగుడుఁ పరిపూర్ణం బుఙ్ । పూని తెల్పి మేల్కొల్పిన । నేననకను నీవుబోన నీమేల్కొదిరా ॥ * * * * * ౧౩౯

కం॥ కలలో వానికి మేలుక । గలదని గు ర్తెరుగవశమే కల మేల్కొనినఙ్ । కలవాడు గల తెలియును । తలపోయుము నిన్ను నీవు తగనీరీతిఙ్ ॥ * * * * ౧౪౦

కం॥ కలవాడు వానిచదువులు । గలవాతాం మేలుకనిన । గను గొను మటులఙ్ । కలనిన్ను నీవుచదువును । ఫలమేమిక చాలు పెక్కు । పలుకులతండ్రీ ॥ * * * ౧౪౧

కం॥ కలరాజు సకల సంపత్కలితుం డై తానుమేలు కొనతే డెచటఙ్ । కలనిన్ను వానివిధమున । తలపుము దలచితెవేచాలు । ధన్యచరిత్రా ॥ * * * * * ౧౪౨

—(అచల పరిపూర్ణప్రబోధ —

కం॥ తనకుదా నొరులుజణకిన । ధ్వనిబుట్టనిచోటబ్రహ్మ । తనుదానొరులుఙ్ । చనకిన ధ్వనిగలచోటని । వినుమాయము లేని మాయ । విడులేననినఙ్ ॥ * * * ౧౪౩

కం॥ మనసుకు వాక్కుకు దెలియని । ఘనవస్తువు బయల టంచు గనియారెంటిఙ్ । వినునను విశ్వముగాగని । వినుమూలము లేనివీటి । విడరాశిష్యా ॥ * * ౧౪౪

కం॥ ఏనిర్ణయమును జేయుడు । నేనని మహాత్ముడెపుడు ।

నేననువాడె । నానావిధాల వదురును । నేననుతనవంటివారి । నెప్పుడుగనినన్ ॥ * * * * * ౧౪౫

కం॥ మలుకలు లేవితోవిను । చులకనగా దెలియువచ్చు । సుజనులకెల్లన్ । తలపదగు దీనినెప్పుడు । మలకల త్రోవలకుబోక మాన్యచరిత్రా ॥ * * * * ౧౪౬

కం॥ నామాట నమ్మవేమో । నీమానసమెరుగకంటి నేనీమాటన్ । నామాట సత్యమైనను । యేమారకు దీన్నినీవి కెప్పటికప్పా ॥ * * * * * ౧౪౭

కం॥ సిద్ధాంతోక్తులు ఇవి । నీబుద్ధికి దెలిసుండి చదువ బోకుమువీటిన్ । బద్ధుల వినుమనవారలు । యుద్ధమునకు కాలుద్రవ్వు । చుందురు పెలుచన్ ॥ * * * * ౧౪౮

కం॥ ముద్దుగ యీగ్రంథంబును । పెద్దలముందరవచింప పిరుదివియుకుమీ । దిద్దెవరు తప్పులున్నను । వద్దనకను దిద్దనిమ్ము । వరకీర్తినిధీ ॥ * * * * * ౧౪౯

కం॥ నేనుగల షేను లేదని । మేనువనీవుండియిట్లు । మిడుకటనేలా । మేనును విడిచను వినియెద । మానుగ నీవనక యున్న । మాయువెనుమిన్నా ॥ * * * ౧౫౦

కం॥ కట్టెలు పిడుకలు లేకను । యెట్టుంబలె నిప్పునిల్వ । కేగునో పుడమిన్ । అట్టుంబలెనే నీవును । యిట్టిశరీరంబు లేక । నెందుదువురా ॥ * * * ౧౫౧

కం॥ తనువునే గాననంటె । ఘనసుఖదుఃఖములు రెండు । గనుపడెనీవై గనుకతనువునీవొక్కటె । వినరానామాటనిట్టె । వెరినబడకన్ ॥ * * * * * ౧౫౨

కం॥ ఎరుక లేనట్టి బయలున । బిరబిర నరుదెంచి యెవరు । బిలువవిదేతా । నరసి పరిపూర్ణమున్నది ॥ యెరుకేగితె చాలు లేని । దెరుకవి లేకన్ ॥ * * * ౧౫౩

కం॥ తనువునే గానంటివి । వినుసుఖదుఃఖములు నెవరి విర
నాతోడన్ । వినజెప్పుము నేవినియెద । తనయాతప్పితివనిన్ను ।
దండింతుజుమీ ॥ * * * * ౧౫౪

కం॥ అందరిమాటలకురికే । వెందుకు నామాటనమ్మ మిదె
చాలును । యీ యందరు లేని జయలుగని । యందున నీలేమి
యెరిగి । యరిగితే సరిరా ॥ * * * ౧౫౫

కం॥ నాబోతు రుచికిరుచినిడు । నీబోధ నపేక్షచేత నేర్చిన
వారిన్ । యేబాధలు బాధింపవు । బాబూయిది నీవునేర్చి । పరి
యింపగదే ॥ * * * * ౧౫౬

కం॥ తాము తమ తప్పునెరుగక । నామాటలు తప్పులనుచు
నవ్వేజనముల్ । సామాన్యులనుచు దెలియుము । నిమానసమందు
లెస్స । నిరుపమ సుగుణా ॥ * * * ౧౫౭

కం॥ దప్పవ్వప్పున జనినట్లుగ । నిప్పున చలిబాసినట్లు । నిజ
మోగిరమున్ । వొప్పుగ దిన్నప్పుడెక్కుడ । ధప్పినగతి బోధవిన్న ।
దప్పునుబాధా ॥ * * * * ౧౫౮

కం॥ సాధనలు జెప్పిశిష్యుల । బాధలబెట్టేటి గురుని । బాట
వదిలియే । బాధలులేని బోధను । సాదుల సేవించి వినుము । సద్గుణ
శాలీ ॥ * * * * * ౧౫౯

కం॥ బోధలకెల్లను గురువగు । బోధసుమీ దిన్నినీకిట బోధి
స్తినియీ । బోధను వదలకుమెప్పుడు । సాధుజనస్తుతవివేక సతతా
శోకా ॥ * * * * * ౧౬౦

కం॥ నీమదికి నిజబోధను । ప్రేమతో నాటించదలచి । పెక్కు
విధములన్ । నేమొదలుబెట్టి చెప్పితి । దేమాత్రము రాత్రిపగలు ।
యేమారకుమీ ॥ * టీ * * ౧౬౧

కం॥ నేనీకు జెప్పబూనిన । యీనిజసద్బోధ మనసు । కిమి
డిన వెనుకన్ । నీనా పనిదీరునురా । వోనాముద్దులకు మార ।
వోనగధీరా ॥ * * * * * ౧౬౨

కం॥ ఎన్నో గ్రంథజలధులను । తిన్నగ మథియించిచూస్తె । తేలెనుసారం । బున్నబయలుగని మృషయగు । నిన్నుఁగ నీమేను మృషని । నిలువకు మనుచున్ ॥ * * * ౧౬౩

కం॥ కప్పురము నిప్పుగలసె । చొప్పున వెలి గవలకండ్ల । జూస్తుండగనే । తప్పున గనరాదట్లనె । యిప్పుడు నినునన్నుబోధ ॥ నెరుగుము బుద్ధిన్ ॥ * * * * ౧౬౪

కం॥ దీవించియిస్తినేసీ । సేవించిన సేవమెచ్చి । చిత్తము లోనన్ । కావించు మెపుడుగానము । భావించిది ముఖ్యమనుచు । పావనశీలా ॥ * * * * * ౧౬౫

—(హీనగురుశిష్యోభయ లక్షణము.)—

కం॥ ~~ఈ~~వికాశించుగురుడును । నావద్దొక కాసులేదు నన్నడు గకుపో । పోవయ్య యనెడి శిష్యుడు । కేవల హీనాత్ములనుచు । కీర్తింపదగున్ ॥ * * * ౧౬౬

కం॥ దేవుడు తేతెమ్మనునా । జీవుడు లేదనుచుమదిని । శిడీ ముడి పడునా । భావమున దెలిసి యిద్దరు । నావిధమున నడువవల యు । నందరు మెచ్చన్ ॥ * * ౧౬౭

కం॥ గురుశిష్యుల లక్షణములు । గురుశిష్యుల బోధరీతి గురు గీతార్థం । బెరిగిన నరులకు మెప్పగు । నెరుగనియా మూఢనరుల కిష్టతియానే ॥ * * * ౧౬౮

—(గురుశిష్యోభయ లక్షణము)—

కం॥ తనసంతతి పైగలదయ । తనశిష్యుని మీదనుంచ దగు గురుడెపుడున్ । తనధనము మనసు తనువును । తనగురునివటంచు దల్చ । దగుశిష్యునకున్ ॥ * * * ౧౬౯

—(నీతి ప్రబోధము.)—

కం॥ కోటివిధంబుల జెప్పిన । చేటొదవేటి తనదు పూర్వ । చేష్టలు విడకన్ । చాటున నేటున ద్వివిధము । గాటన మొనరించు నతని । కతుకునెబోధా ॥ * * * ౧౭౦

కం॥ బంగారువంటియీా । బోదాంగీ కరణులనుజేరి యదివిని
వారిఁ । భంగపరచ దలచెడియా । వెంగళులకు జెప్పకుమని వేడెద
నిన్నుఁ ॥ * * * * * ౧౭౧

కం॥ ప్రాకటముగ నిద్దురయిక । యేకథలను వినినరాదు ।
యీాబోధందుఁ । రాకుండ దేమిచిత్రిమొ । ప్రాకృత నరమూకకెల్ల
పావనచరితా ॥ * * * * * ౧౭౨

కం॥ క్రొత్తదంపతుల కూటమి । నెత్తెరగున లేమలంత ।
నిదురలుబోకఁ । మొత్తముతై కనునటువలె । బత్తలదిరిగేటిచిన్ని
బాలలకగునే ॥ * * * * ౧౭౩

కం॥ మనసరయక ప్రజలను విను మనిచదువకుబోధ బాధ ।
యనియిండ్లల్లో । పనులన్ని యాదిజేసుక । చనియెదరా సమయ
మంద । సహ్యామునసుతా ॥ * * * ౧౭౪

కం॥ వీనుల వినడీబోధను । నేనేబ్రహ్మనని నిక్కి । నీల్గెడి
వాడుఁ । మానికముగానవచ్చిన । దానినిరాయనుచు దలచు ।
తార్కికునిగతిఁ ॥ * * * ౧౭౫

ఒకరువిని మెచ్చవలెనని । సకల పురాణములువేద శాస్త్ర
శ్రౌత । ప్రకరమును నేర్చువిద్య । న్నికరంబీబోధమెచ్చ నేర్చునె
సుమతీ ॥ * * * * * ౧౭౬

కం॥ సాధారణముగదెల్పకు ॥ మీాధర మానవులబిల్చి యీా
బోధను । బల్ మేధానిధి యాచించిన । బోధించుము వద్దులోభ బుద్ధి
సుబుద్ధీ ॥ * * * ౧౭౭

కం॥ ఏబోధ శిష్యులకుగల । యాబాధల నణచివేయు నదె
సద్బోధా । ఆబోధ యేదియనినను । యాబోదే నమ్మిదీన్ని యిక
విడువకుమీా ॥ * * * ౧౭౮

కం॥ హెచ్చైన బోధదెల్పె । సచ్చరితుల కియ్యలేరు జనులు
ధనంబుల్ । గచ్చులుగొట్టెదిచ్చుల । కిచ్చినక్రియ నిట్టె నృతతి ।
నేమననోయీా ॥ * * * ౧౭౯

కం॥ కాకులవలె కూకలిడే । లోకులకీ కలకుబెదరి లోగుండ

కటర్ । మూకత్వమూనుచాలు । వివేకుడవైయ్యుంటివేని, వినినా మాటా ॥ * * * * * ౧౮౦

కం॥ పెద్దల నెవరిని జూచిన । ముద్దుగమాట్లాడీవారు। ముద మునజెప్పె । సుద్దుల కడ్డము జెప్పక । వొద్దికతో బ్రొక్కి వినుము । వోపుణ్యాతమా ॥ * * * * ౧౮౧

కం॥ తనహితవెరుగని మనుజుడు । వినదా ప్తజనోక్తి దుష్ట ॥ వృత్తిగల సుయోధనుడు । దశాననుడు - విహితజనవాక్యము వినక కాదే । సమసిరివుర్రుర్ ॥ * * ౧౮౨

కం॥ హద్దుసుమీ గురువాజ్ఞన । ముద్దుసుమీ గురుని సేవ । ముదమున జేయర్ । పద్దుసుమీ యిట్లుండుట । వద్దుసుమీ గురుని తోటి । వాదించుటముల్ ॥ * * * ౧౮౩

కం॥ జంబాల పోతుగోరునె । సంభవ నాశములబాపు । చక్కని బోధర్ । కుంభిని షంఃనకుండునె । రంభాసంభోగవాంఛ రంబనుగనినర్ ॥ * * * ౧౮౪

కం॥ ఎందరుదూషించితె యేమందురు మనవారెకాని । య న్యులెనీవా । యందరితో వాదించక । నందంబా నిట్టిబోధ । నర యరతంద్రీ ॥ * * * * * ౧౮౫

కం॥ కోపమె పాపంబనబడు । కోపమె. హంకారమనుచు । కొనియాడబడుర్ । కోపమె తాపంబనబడు । కోపమె మృత్యువన బడును । కుటిలవిరహితా ॥ * * * ౧౮౬

కం॥ చెప్పదొణంగెను మునుతా । జెప్పని ముచ్చట్లుకొన్ని । సేమము కొరకై । యొప్పులకుప్పవోమా । యప్పాయని దువ్వు కొనుచు । నతిదయతోడర్ ॥ * * * ౧౮౭

కం॥ ఒప్పకుమీ పరబోధల ॥ తప్పకుమీబోధనెపుడు । దల చుట మదిలో । రొప్పకుమీసచ్ఛిష్యుల । చెప్పకుమీ దీన్నిదుష్ట । చెనటులకెపుడుర్ ॥ * * * ౧౮౮

కం॥ కూడకుమీ దుర్జనులను । వీడకుమీ సాదుమనుజ వితతి

స్నేహం । బోడకుమీ గురుసేవకు । పాడకుమీ పరులనిందల పాటల రీతిక్ ॥ * * * * * ౧౮౯

కం॥ మీరకుమీ గురువాజ్ఞను । చేరకుమీ దుష్టులంత । చేరినచోటన్ । దూరకుమీ బోధనువిని । ఏరకుమీ సాదుజనుల యందునతప్పుల్ ॥ * * * * ౧౯౦

కం॥ జనులవలె జరుపుపనులను । ననునిను జనవితతిదిట్ట ననువకుమెప్పుడున్ । నినునీవు బొగడుకోకుము । నినుబోలరటం చుజనుల । నిందించకుమీ ॥ * * * ౧౯౧

కం॥ శ్రద్ధబోధందునిలిపి ॥ అశ్రద్ధను నీసేప్పచేత ఝ్ఘాడిం చితివా । బద్ధత్వమంతబాయును । బుద్ధికి సరిపడి తెలిసిన్ని । బూనగదోయీ ॥ * * * * * ౧౯౨

కం॥ సంశయమె జన్మహేతువు । సంశయమే గురునిమాట చవిగొననియదీ । సంశయమె కీడునొదవును । సంశయమెడబాస్తి వేని । చాలుననత్రా ॥ * * * ౧౯౩

కం॥ నరులంతమెచ్చనడునను । హరిహరశతముఖాము రాదు లక్షైనన్ । తరముగాదనగ మనకిక । తరమానన వశమెచూడు । ధాత్రినిపుత్రా ॥ * * * * * ౧౯౪

కం॥ అందరిని చణుకుచుందురు । కొందరు దుర్మార్గవృత్తి । కుటిలజనంబుల్ । యందరి నొగిచ్చి కరునుచు । మందలవలె కోతులుండు । మాడ్కినికుత్రా ॥ * * ౧౯౫

—(గురునిర్ణయము)—

కం॥ సదమలగురువెవరనినను। యదుగోబయ లిదుగొలేని । యాగురు తెరిగే । టిదగు శరీరముదీనిని । వదులుమనుచు నీకుజెప్ప । నచ్చినవారే ॥ * * * * ౧౯౬

కం॥ దిచ్చుతనపు శిష్యునిమది । నొచ్చినధనమియ్యడనుచు। నూహించిమదిన్ । యిచ్చకములాడబోకను । చెచ్చెరఝ్ఘాడించు వాన్ని । సద్గురుడైతే ॥ * * * ౧౯౭

—(నిజశిష్య నిర్ణయపద్ధతి)—

కం॥ గురుడుతన నెంతమెచ్చిన । వరశిష్యుడు లొంగితిరుగ వలయునుమదిలో । మురిసె భయభక్తిలేకను । తిరిగిన చేటౌదవు నిజము । తెలియగదోయీ ॥ * * * ౧౯౮

కం॥ శూరత్వమాత్మపనికై । వైరాగ్యము గురునిగొల్చు । వర్తనకెపుడున్ । యారీతి వృత్తిగలిగిన । నారీనరులేగిచనరె । నరకములోనన్ ॥ * * * * ౧౯౯

కం॥ మేలైన బోధవినుటకు । చాలావిఘ్నములు వచ్చి సమకూడినయే । లీలన్ విడుసచ్ఛిష్యుడు । వాలాయము బోధయుండె । వర్తించుజుమీ ॥ * * * ౨౦౦

కం॥ గురుకనుసౌజ్ఞనుగనుగొని । పరిచర్య యొనర్చుచుండు భక్తుడు భక్తిన్ ॥ పరిపూర్ణబోధజెందును । పరమహాదారప్రచండ । బంగరుకొండా ॥ * * * ౨౦౧

కం॥ కమలంబులున్న కొలనుకు భ్రమరములే తెంచినట్లు । బాగుగబోధన్ । తమమదిగోరి గురునిపద । కమలములను గొల్వ సుజన । గణమే తెంచున్ ॥ * * * ౨౦౨

కం॥ త్ర్యక్షుని నిందించినయా । దక్షునిగని ప్రాణమిడిన । త్ర్యక్షు సతివలెన్ । యీక్షితి తన దేశికుని । నుపేక్షించిన జనుల తాను । పేక్షించదగున్ ॥ * * * ౨౦౩

కం॥ గురుని కపరాధియగునా । నరనాదుని దృపదునొంచు । నరుని విధమునన్ । ధరసచ్ఛిష్యవరుడు తన గురుశత్రునిచేతనైతె । కొప్రవ్రణచదగున్ ॥ * * * * ౨౦౪

కం॥ పతిభక్తిగల యువతివలె । సతతము గురుభక్తి గలిగి । సచ్ఛిష్యుడిలన్ । స్థితిగుదుర సేవజేయును । ప్రతిరహితాద్భుతచరిత్ర పరమపవిత్రా ॥ * * * * ౨౦౫

—(బోధకు ఆనధికారులు)—

కం॥ మనసున నొక్కటి దలచు । వాక్కుననొక్కటి బలుకు

చుండు । కుటిలుడు మరితా । తనువుననొక్కటి జేయును । విను వానికి బోధదెల్ప । విహితమటోయీ ॥ * * ౨౦౬

కం॥ గురుడుతనయాజ్ఞలోపల । చరియింపగగోరునట్టి శిష్యున కెపుడున్ । దురితంబు వృద్ధియైతా । నరకమునన్ గూలకున్నె । నరనుత చరితా ॥ * * * ౨౦౭

కం॥ సురవరుడహల్యకోసము । మరులొందిన రీతినెపుడు । మగుదురురజ్ఞుల్ । పొరుగూరు సాధులకుతమ । పురమునగల సాదు లందు ॥ బుద్ధినిలుపకన్ ॥ * * * * ౨౦౮

కం॥ కనకసుమగంధవాసన। తనకొనగాదలచిమట్పదము గొన ఢటులన్ । వినదులేనహమె బ్రహ్మం । చనిపల్కె నృతతినిల్వ । ననీయీబోధన్ ॥ * * * ౨౦౯

కం॥ జఠరజ నితులైననుబహు । కఠినమనస్కులకుఘోర । కలుషాత్ములకున్ । శఠులకు జడమతులకివకు । పఠనాసక్తులకు బోధ పట్టుమటంచున్ ॥ * * * • * ౨౧౦

—(అధికారి నిర్ణయము)—

కం॥ మనుసున వాక్కున తనువున । పనియొక్కటె జరుపు నట్టి । భక్తునికిదయన్ । వినుపించుము వినుమని । యీఘనబోధను వానికతుక । గలదుడుగకుమీ ॥ * * * ౨౧౧

—(శిష్యవిజ్ఞాపన)—

కం॥ అనిగురుడు బోధజేసిన । విని శిష్యుడు హర్షమంది । వేడుకతోడన్ । తనగురునితోటి విజ్ఞాపన మీరీతిగ నొనర్చె । పటువాక్ప్రౌఢిన్ ॥ * * * ౨౧౨

కం॥ నాకొరకు కష్టపడితిరి । మీకై మీరిటకువచ్చి । మిము బొగడుటకా । కాకోదరేశుడోపం । డాకార్యము నాతరంబె యచల మనస్కా ॥ * * * * * ౨౧౩

కం॥ తల్లివి దండ్రివి దాతవు । వల్లభుడవు బాంధవుడవు । వసుధీశుడవున్ । తెల్లమిగ దేవుడవు – నీ వల్లగదా యిట్టిబోధ । వర్తన వినుటల్ ॥ * * * ౨౧౪

—(గురుని కోరిక)—

కం॥ అనిశిష్యుడన్న మాటకు । మనమున హర్షించి గురుడు మరియిట్లనియెన్ । వినవోయి శిష్యరాయా । వినినాకోరికనుదీర్చ వేడుకయైనన్ ॥ * * * ౨౧౫

కం॥ నేజెప్పినట్ల జెప్పర । నేజెప్పిన బోధలెన్న నీకతికుంటె । నేజూతు నీచమత్కృతి । । రాజితసుగుణైకసార । రమ్యవిచారా ॥

—(శిష్యప్రబోధము.)—

కక॥ అనగురుడు తనను బల్కిన । వినిశిష్యుడు లేచిమ్రొక్కి వినుతించి ముదం । బునజెప్ప దొణగెమునుతా । వినినట్లుగ గురుని మ్రుదిశ । వేడుక వోపన్ ॥ * * * ౨౧౭

కం॥ నేమొదలులేని మేనును । నాముచ్చట స్వప్నమనుచు। నమ్మదగునుమీ । నేనేలుకొన్న లేనని । నాముచ్చట నేనునిల్వ । నరఘుడియైనన్ ॥ * * * ౨౧౮

కం॥ లేనినే లేకవచ్చిన । నేనేగిన నుండుబయలు । నేనెరుగనుయీ । నేనుండి దాన్నిగనుగొని । నేనేగితే మరలబుట్ట । నిక నెన్నటికిన్ ॥ * * * * * ౨౧౯

కం॥ లేని నారాకపోకలు । దేసందున దోచబడె । నదె యజులునుమీ । దానిని గురుకృపచేగని । నేనేగిన రానుపోను । నిజమెన్నటికిన్ ॥ * * * * ౨౨౦

కం॥ తనువుకు నాకును వేరని యనగూడదట్టులనిన । నన వంతంబున్ । పనులన్ని తనువునేలేకను । జేయుగ వశముకాదు । కావుననామీ ॥ * * * ౨౨౧

కం॥ ననురమ్మని పొమ్మనితా । ననదునుమీ బట్టబయలు । నాకైనేనే । తనువును జగమును గైకొని । చనుదెంచుట చనుట నాకు । సహజముతండ్రీ ॥ * * * ౨౨౨

కం॥ ప్రకటమగు బట్టబయలున । సకలముతో లేకవచ్చి । చనుధర ఘుడియైన్ । నొకకోటిమాట్లనేరా । నొక నేళ్ళను లేనటంచు । నూహాపాడమినన్ ॥ * * ౨౨౩

కం॥ లేనినే నెరుగకుండిన । మేనుండదు నేనునిల్వ । మేనుం
డకయీ । మేనగు నాజోలొల్లని । దానిని గుర్తెరిగినేను । తలగితె
చాలుర్ ॥ * * * * * ౨౨౪

కం॥ మనము మనపెద్దలందరు । చనుదేరక మునుపువారు ।
చనినర్ గలయీ । ఘనమునుగని - మనమేగిన । చనదుగదా
మనలబోలి । సారవిచారా ॥ * * ౨౨౫

కం॥ నేను మజ్జనని నేనే । నేనికి జనకుడను నేను । నేను
లోకటిస్తై । దేనందు సంచరింతుమొ । దానిని పరిపూర్ణమనుచు
దలచెదనయ్యా ॥ * * * * ౨౨౬

కం॥ నేనున్నదె నేలేకను । నేనెరుగను నేనులేక । నేనిల్వ
నుయీ । నేనుకు నేనేమూలము । గానునుమము నేమెసృజన ।
గావింతుమయా ॥ * * * * ౨౨౭

కం॥ నేనిల్వ జగములేకను । నేనేగిన జగములేదు । నిజమీ
జగముర్ । నేనును లేనప్పుడుగల । దానిని పరిపూర్ణమనుచు । దల
పోయదగుర్ । * * * * ౨౨౮

కం॥ లేనినే మాయమైనను । మానవులది మరుపుమూర్ఛ ।
మనిణంబునుగా । ఘానిద్రయు సిన్నదైన । నేనపివిని మృషనినమ్మ ।
నేర్తునెవాటిర్ ॥ * * * * ౨౨౯

కం॥ పనుభాష్యములను శాస్త్రలను । జనములునను గట్టి
యుంచి జనక నిలుతునా । చనుదొత్తు నాకునేనై । కనుక నెనను
నమ్మరెపుడు । ఘనులగువారల్ ॥ * * ౨౩౦

కం॥ నానాభాషలచేతను । నానావిధశాస్త్రతతుల । నను
నమ్మట్టకై । నేనేరచించిపెట్టితి । నానాదేశములయందు । నరరూ
పమునర్ ॥ * * * * ౨౩౧

కం॥ ఒకచోట నవ్వుదును । వేరొకచోటను మిడుకుచుందు
నొకచోటను నే । ప్రకటముగుదు లేకుందును । నొకచోటనుయిట్టిచేష్ట
లుండునునాకుర్ ॥ * * * * ౨౩౨

కం॥ కావేటి కాలువవలవలె । నావల్లనె కల్పనాను । నానా విద్యల్ । యీ విశ్వమందువిశ్వము । నావెంటనె వచ్చుపోవు ॥ నా వలెనెసుమీ ॥ * * * * * ౨౩౩

కం॥ నేనాడదాన నోదును । నేనేమగవాడనోదు । నేనే నన్నుఁ । నేనీవటంచుగూడుదు । నేనేనను జరుపమనుప నీగుదు సుమీ ॥ * * * * * ౨౩౪

కం॥ నేనుల మేనులకుప్పను । నేనుబయల్ నన్నెరుగదు । నేచనుదొతుఁ । మేనై నిమిషములోనిది । మానుగనావృత్తినేనె మాయెనుసుమీ ॥ * * * ౨౩౫

కం॥ నేనుగాకొకటిశుద్ధ । జ్ఞానము గలదనుచు బల్కు । జ్ఞానులమాటల్ । వూనివినదగదు - శుద్ధ జ్ఞానంబన నేనె నేను । లేనిది యానే ॥ * * * * ౨౩౬

కం॥ నేమాత్ర ముందున నియెను । నామాయల కూత లన్ని యరసిన సుప్తిఁ । యేమాయె మరణ మప్పుడు । యేమాయెను గురునిమాట నేమాయె నయా ॥ * * ౨౩౭

క ॥ నేనన్న నహ మహంబన । నేనుసుమీ యహమటంచు నేనెప్పుడంటే । నేనపుడు బుట్టుటది । జన నేను గతించుట మటంచు నీవెరుగయ్యా ॥ * * * * * ౨౩౮

కం॥ నేనన నాలవ దేహము । మేనన నాలోని మూడు మేనులు సుమ్మీ । నేను మేనన నవొక్కటై కానిది తనమూల మరయ । గనరాదు సుమీ ॥ * * * ౨౩౯

కం॥ అంగము లింగము గలసుటై । లింగ శరీరం బటంచు లెక్కకు వచ్చెఁ । లింగం బంగము నెడసిన । లింగము శక్త్యైను నేనె లింగంబనినఁ ॥ * * * ౨౪౦

కం॥ లింగము విక్షేపంబన । నంగం బావరణమనిన నగునీ రెండే । లింగ శరీరము దీనికి । భంగము తనమూల మరయు బడి నప్పుడెసుగుఁ ॥ * * * * * ౨౪౧

కం॥ ఎరుకన మరుపన రాసిది । పరిపూర్ణం బీశ్వరుడన బడు నెరుకెరుకన్ । మరచిన జీవుండనబడు । నెరుకచలము । నెరుగ నరుగు । నెరుక మరుపులున్ ॥ * * * ౧౭౨

కం॥ ఎరుకన సత్వగుణంబని । మరుపన తామస మటంచు మరి యీ రెండున్ । సరియైన రాజసంబని నరులెన్నిరి మూటివి డువ నర్థము సుమీ ॥ * * * * ౧౭౩

కం॥ నన్నెరుగ నట్టి బయిటన్ । యెన్నడు లేనట్టి నేను యీ విశ్వమునై । వున్నట్టు లుండి నేలేందున్నది గని । నేనుబోతే దుందణగుసుమీ ॥ * * * ౧౭౪

కం॥ ఈ యచల మొకటి బ్రహ్మని । మాయా మయమైన విశ్వ మంతయు । నేనంచాయ మెరుంగక ననునరు । లీయడబ్రహ్మం బటంచు లెక్కిడ నగుదున్ ॥ * * * ౧౭౫

కం॥ భూమనుభద్రాచలమని । రాములనుచు లేని । నన్నర తుణమున నే । మీమాట నెరిగుళ్లక్కని । నామాటను మరచియు నికి నయమని తోచెన్ ॥ * * * ౧౭౬

కం॥ నాగురుడు నాకు దెల్పిన । యీగురు బోదంత మీకు యిప్పుడు నేనున్ । బాగుగ విన జెప్పితిసుమి । యోగురువర్య యని శిష్యు డూరక యున్నన్ ॥ * * * ౧౭౭

—(గురుని హర్షము)—

కం॥ విని శిష్యుని వచనోక్తులు । మనమున హర్షించి గురుడు । మస్తకమున జెయ్యునిచి తొడమీద జేర్చుక తనశిష్యుని మేనునివిరి తానిట్లనియెన్ ॥ * * * * ౧౭౮

కం॥ నీవంటి ఘుట్టి వాడిక । భూవలయము నందు ముందు బుట్టడు వెనుకన్ । నేవిన లేదున్నాడం । చీవేళ్ళకు నిన్నెచూస్తి నిట భళి శిష్యా ॥ * * * * ౧౭౯

కం॥ చందురుని చీమ ముద్దాడిందని నట్లిపుడు । నీవు యీ

సద్బోధర్ । జెందితివి నీకుసరి జగ మందెవ్వరు లేరు నిన్ను మది మెచ్చితిరా ॥ * * * * * ౨౫౦

—(గురు దక్షిణ)—

కం॥ అని మెచ్చి యేమి యిచ్చెద । నని గురుదక్షిణ నటం చు నతడడిగిన నన్నని పల్కె శిష్య రత్నము । వినియిది యిక ముట్టబోక విహరించు మనర్ ॥ * * * ౨౫౧

—(బోధ స్థితి నిర్ణయము)—

కం॥ విని శిష్యుడు గురుమూర్తిని గనుగొని చిత్తమువు ప్రీతి మగా నిలిచున్నన్ । తనశిష్యుని హస్తములన్ గొని దగ్గరదీసి కొని కొడుకా యనుచున్ ॥ * * ౨౫౨

కం॥ పరమ హంసాశ్రమ ధరుని । పరిపూర్ణపు బోధవాని పనులు సమమె । వార్నెరు గెరుకక నుతి నిందలు । గనపిన తప్పలము ప్రజలకగు నిజము సుమీ ॥ * * ౨౫౩

కం॥ అర్థము దెలియక గ్రంథము । వ్యర్థంబని నిందజేయు వ్యర్థుల మాటల్ । వ్యర్థములని యీ గ్రంథం । బర్థము సద్గురుని వలన బాగుగ వినుడీ ॥ * * * * ౨౫౪

కం॥ ఈ చెప్పిన గురుబోధను । తాచెవి నిడి బయలుగాంచి తన లేమినిజంబై చనియె శిష్యుడప్పుడు । లేచెను గురు డనలమాట లేదామీదన్ ॥ * * * * ౨౫౫

—(గ్రంథ సమాప్తి)—

కం॥ శరధి కరితురగ శితకర (౧౭౮౪) పరిమిత మైనట్టి శాలి వాహన । శకమందు రచిస్తి మాఘ పౌర్ణిమ । నరకివి దుందుభి యనేటి వత్సర మపుడున్ ॥ * * ౨౫౬

కం॥ పది యిరువై యైదులు యీ । పదముల కందములు వీట్ని (౨౫౦) పదయూ మతమైతె । ముదమున మీరు వినెదరని మదిలోపల దలచి చేస్తి మానవులారా ॥ * * ౨౫౭

కం॥ ఇతర మెరుంగని సతమందతి మృషయై కానుపించు । నట్టి మనము । యీ కృతి గురు శిష్యులు । వారల యితరేతర వాగ్విలాసలివి మృషిలు సుమీ ॥ * * ౨౫౮

—(గ్రంథ ఫలశ్రుతి)

కం॥ ఎవరీ పద్యము లన్నియు । వివరింతురో వారికెల్ల విద్యావిద్యల్ । దవిలి బాదింప వెన్నడు । భవనాశ స్థితులు లేక ప్రబలుదు రెపుడున్ ॥ * * * * ౨౫౯

కం॥ పాటసుమీ భక్తులకిది । బాటసుమీ బోధజెంద భ్రమ రాకుండన్ । కోటసుమీ కందములను । తోటసుమీ దీన్ని తొలగ ద్రోయక వినుడీ ॥ * * * * ౨౬౦

కం॥ ప్రతి దినము జదివి యెవరీ ప్రతి నర్చన జేతురట్టి ప్రజలకు బోధ స్థితి కుదుర గలదు । గురుకృప కతి పాత్రులు వారు వారి కడ్డము గలదే ॥ * * * * ౨౬౧

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ విరచిత క్షురాక్షురోపాధి
ద్వయ దోషరహిత పరమ తత్వ కంద పద్య
ములు ప్రబోధ చూడామణి
సంపూర్ణము.

శ్రీ సద్గురు మహారాజుకు జై.

ఓం

శ్రీసద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణస్వాములవారి స్తోత్రం

భక్తిపూర్వకముగా చేయబడిన

సీస పద్యములు.

—(o)—

సీ॥ గురుపుత్రులార మద్గురుమూర్తి స్తోత్రంబు । రచియింప బూను నావచనములను । వినవేడ్క గలిగిన వినరయ్య వినిపింతు । తప్పులుండిన వాటి దాచబోక । దిద్దవలసినది మీ దేశికేంద్రుని మీద । మీకుభక్త్యున్నట్టి నాకుగలదు । గాని మీవలెనేను కవిత జేయగజాల । చాలనంచని విడజాలతోచి ॥ నట్లుజేయుదు మీరందర భయమిడిన । ననుచు విజ్ఞాపన మొనర్చి యాజ్ఞగొంటి । భాగవత వంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్ర ॥ ౧

సీ॥ శ్రీకాంతతో బుట్టు శ్రేకదాయనజాలు । మోమున చిరునవ్వు మొలకలెత్త । అరవిందములకిందు పరుపజాలినగొప్ప । కనులందు కరుణదా గడలుకొనగ । కోటి మన్మథులైన దీటుగానటువంటి । సుందరత్వము మేను సందడింప । అజ్ఞాన వృతతి మోహాతిరేకమడంచు పలుకుల నమృతంబు జిలుకుచుండ । నభయవరదానములు చేతినాశ్రయింప । వచ్చి కనుపించుక నెదనావాంఛదీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ ౨

* * * *

సీ॥ సారివమాపసిడి జల్తారంచు ధోవతి । కటిభాగమునజేరి కాంతులీన । పగడాల డాలును నగజాలు కుళ్ళాయి । తలమీద గూర్చుండి ధాటుజేయ । అతిచిత్రపటవి నిర్మితమైన కవచంబు ।

అద్దినట్లుగ మేనునావరింప । పాటలద్యుతిగల్గు పంచతో జతగూడి । ముతుకదుప్పటిమీద మురుపుజూప । కామధేనుపుభుజమెక్కి గంతు లిడగ । వచ్చికనిపించుక నెదనా వాంఛధీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౩

సీ॥ మంచిగంధము కుంకుమనుగూడి నొసలందు । మూడు రేఖలు గల్గి ముద్దుగుల్క । రజితసూత్రాన్వితరమ్యపవిత్రాళి । హార ము కంధరప్రదేశమున వ్రేల । మిళితమై యొక వ్రేల మేలిమిబంగారు వుంగరంబులురెండు చెంగలింప । స్మరసతికుచముతో సరిదూగు మారేడు । బుర్ర హస్తమునందు విర్రవీగ । గురుని పేరు వచింపుచు పురముదిరిగి । వచ్చికనిపించు కనెదనా వాంఛదీర । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౪

సీ॥ కుంభినీధవుడైన గోవిందుడిలమీద । జంభభేదికి యను । జన్ముడగుచు । అదితిగర్భమున కశ్యపునకు వామన । మూర్తియై జన్మించి ముదిముతోడ । యాచకాగ్రణివేష మమరదాలిచి తమ । కులధర్మమనెకదా బలినిజేరి । యాచించె నొకటి రెండడుగుల మేదినీ । తలమును ద్విజులది దలచికాదె । భిక్షమెత్తగబూనిరి బిడియమేల । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులాని కక్షయమగు । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౫

సీ॥ ఈజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీతండ్రి తాతముత్తాతలు ఖ్యాతిగొనుడ । యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీరంత । శుభశోభనములను చూరగొనుట । యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్ళు మీరైన । భూసురోత్తములచే పొగడబడుట । యీజోలెతోగదా యికనైనమీరలు । బ్రతికినన్నిదినాలు మెతుకుదినుట । గాన యీ జోలె మంచిదే మానకయ్య । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులాని కక్షయమగు భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥

* * * ౬

సీ॥ గ్రంథమొక్కటిసీవు కందార్థములతోటి । చేసినావని వింటి చెప్పవయ్య । అధ్యాత్మలల్లినీ వఖిలదేవతలను । స్తుతిజేస్తివట

వాటిజూపవయ్య । నిఖిలవేదాంతార్థ నివహంబు కొద్దిలో। యిమి
డిస్తివట వాటి నివ్వవయ్య । యీయన్నిటికి అర్థమేమొనాకెరిగించి
పుట్టుచావులను బోగొట్టవయ్య । జన్మమరణములనుజెంద చేతగాక॥
చాటుజొచ్చితి మన్నించు సదయహృదయ । భాగవతవంశ భవకృష్ణ
యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥. * ౭

సీ॥ నన్నేలనేకదా నారాయణునివల్ల జానకమ్మకునీవు జనన
మగుట । నాకుజెప్పనేకదా నయమైన గ్రంథముల్ । చేసి నీవవి
యెల్ల వ్రాసికొనుట । నాకుజూపనేకదా నానావిధముతైన । యోగ
ముల్ సాధించి బాగుపడుట । నాకోసమేకదా శ్రీకారమాదిగా। స్వర
యుక వర్ణముల్ చదువుచుంట । ముక్తినాకిచ్చుటకేకదా యుక్తిజేసి
యనుదినము కోపగించినా మనసుగనుట । భాగవతవంశ భవకృష్ణ
యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౮

సీ॥ నీవుజూపితెగదా నేజూడకన్నది । యైదుముద్రలనులక్ష్య
ములమూటి । నీవునేర్పితెగదా నేనేర్చుకున్నది యష్టాంగయోగ
ముల్ స్పష్టముగను । నీవుదెల్పితెగదా నేదెల్సుకున్నది । యష్ట
తనువులవాటి కవలిదాని । నీవు జేయగగదా నిరుపమానాఖండ ।
పరిపూర్ణమునుగని భ్రాంతివిడుట । నీవునాపాలి వేల్పవై నెగడినగద
నేను యిటువంటివన్నియు నేర్చుకొనుట । భాగవతవంశ భవకృష్ణ
యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౯

సీ॥ తనయునిగానిన్ను గనిపెంచినట్టి నీతలిదండ్రి భాగ్యంబు
తరమె పొగడ । వల్లభుగానిన్ను వరియించినట్టినీ యిల్లాండ్రభోగం
బునెన్నదగునె । సఖునిగాగొనినిన్ను సరసోక్తులాడు నీస్నేహితుల
శిరి జెప్పనౌనె । గురునిగానిన్ను గైకొని సేవగావించు । శిష్యుల
ఫలము చర్చింపవశమె । శేషభాషాపతులకైన దోషదూర । భూరి
వేదాంతశాస్త్ర విచారసార । భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ ।
ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * ౧౦

సీ॥ నఖశిఖపర్యంత మఖిలావయవపూర్తి । మూర్తివౌనిన్నతి
మోదమునను । ధ్యానించి పిల్చి రత్నస్థగితాసన మునునుంచిపాద్యా

ర్ఘ్యములనొసంగి । యాచమనాభ్యంజనాదులుగావించి । వస్త్రమా
ల్యాదిసద్వస్తువులిడి । పత్రిపూల్ ధూపదీపాన్నముల్ । తాంబూల
ములు దక్షిణార్తిక్యములును । మంత్రపుష్ప నతినుతులొనరింతు
పుచ్చుకొనుము । తక్కువెక్కువ లేమియు దలచబోక । భాగవత
వంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ ౧౧

సీ॥ నీపాదతీర్థంబు నేగ్రోలుచుండేటి వారిదేకద మోక్షవైభ
వంబు । నీత్రిప్రసాదంబు నేరుచిగొనుచుండు వారిదేకద మోక్ష
వైభవంబు । నీపూజనమునిత్య నేమంబుగాజేయు । వారిదేకద మో
క్ష వైభవంబు । నీనిజతత్వంబు నీచేనెరింగిన వారిదేకద మోక్షవైభ
వంబు । నిన్నుగని నన్నుమరిచేటి నిష్టబూను । వారిదేకద యా
మోక్షవైభవంబు । భాగవతవంశ భవవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశా
రద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * * ౧౨

సీ॥ ఈగురుస్తోత్రంబు నెవ్వారాలించిన వారికిభాగ్యంబువచ్చు
చురుదె । యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరువ్రాసిన వారికి స్వర్గంబు వచ్చు
చురుదె । యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరునేర్చిన వారికి మోక్షంబువచ్చు
చురుదె । యీగురు స్తోత్రార్థ మెవ్వరుజేశిన వారికిభ్రాంతులు వదలు
చురుదె । గాన యీగురునుతి నతికాంక్షతోడ। చదివెదను జన్మమర
ణాముల్ సమసిపోన । భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశా
రద మామక దేశికేంద్రా ॥ * * ౧౩

సీ॥ ఈగురుస్తోత్రంబు యింపుతో జదివిన వారాపదలబట్టి
వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతో వ్రాసిన । వారంతకుని
బట్టి వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోనేర్చిన వారు
మిత్తినిబట్టి వంచగలరు । యీగురుస్తోత్రార్థ మింపుతోజేసిన। వారు
మనసునుబట్టి వంచగలరు । గాన యీగురునుతి నతికాంక్షతోడ ।
చదివెదను జన్మమరణముల్ సమసిపోవ । భాగవతవంశ భవకృష్ణ
యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా ॥ * ౧౪

ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహారాజ రాజయోగీంద్ర చంద్రులగు
శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక స్వామిస్తోత్రసీసపద్యములు సంపూర్ణము.

జాలమాంబ తత్వములు

—(౦)—

దోహేరా హిందుస్తాని.

సఖీక హేసంసార్ మే బాలరూపబన్ జాయె ।
జిసూక్రకహలుంబ్రిహ్మజ్ఞానినామరూపమిట్ జాయె ॥౧॥

కీర్తన.

పథమూ జెందాకానుముక్తీ పదవీగలుగాదూ । మంచి బుధుల శేవాలేకా తత్వాబోధదెలియాదూ ॥ ప ॥

నిధనోద్భవములు అధికసూక్ష్మములు । క్షుధతృష్ణలనే వ్యధలులేనిగురు ॥ * * * * ౧

కులగోత్రనామధేయాదిగురుతూలేకా । యపుడు విలయా వృద్ధిత్వాములాను వెలయాబొందాకా । పలుకూలకందాక యేతలపు లేకా । మిగుల । కలిమీ బలిమీలేకాను చిత్కళలూ గాకా । చలనములేక యచల భావమ్మైన । గలశి మెలశి సంకల్పశూన్య గురు ॥ * * * * * ౨

తరుణీపురుషూడ నేటి భ్రాంతితనకూలేకా నిరతా । మెరుకా మరుపులాకుపరమై మరుగూలేకా । గురుతూగ వర్ణావర్ణములా నరయారాకా । సర్వపరిపూర్ణమై యించుకంతాబాధలేకా । తరతర భావము దగలకకాలాం । తరములేక పరతత్వమైనగురుపథమూ ॥ ౩

యందూజూచినాను యేడసందూలేకా । నిత్యానందమై బుద్ధీహీనూలకందరాకా । నిందానిందాలకెల్లాను । అఱడబోకా । నాద । బిందూకళలతోటియేపొందూలేకా । మందామందములందు నుడగులమి । నొందకమది నిస్పందియుడగు గురు ॥ * ౪

పట్టాముట్టారా సీవుత్త బట్టాబయలై । వునికి । పట్టూలేకా స్థూల కాస్పదముతానెయ్యై । గుట్టూమట్టూలేకాను శ్రీగురుగోప్య

మయ్యా । యింతా । మట్టానేటికొలదీ కీసమానరహితమై । యిట్టిదియని వచియింపరాక । గన్పట్టనశక్యంబై వెలిగెడుగురు ॥

నీమాకర్మామూలానేటినిష్టలేకా । వితత । భూమ్యాది పంచాభూతములా పోలుపూలేకా । కామాది శతృవర్గవికారి గాకా । ధర్మా । కామామోక్షఫలమూల సత్కాంక్షలేకా । భ్రామికలను పెంపారనియాత్మా । రాముడైన శివరామదీక్షితుని ॥ * ౬

పథముజెందాకానుముక్తిపదవీగలుగాదూ । మంచి । బుధులా శేవాలేకా తత్వాబోధా దెలియాదూ ॥ * *

దోహ్రా హిందుస్తాని.

హీరాపడాబజార్మే రహేఖాక్ లప్టాయే
మూరక్ థేసోచెలేగయేచాతూర్లియె పుఠాయె

కీర్తన.

నరులారా త్వరగారారయ్యా గురునీగొల్తామూ । అంతః । కరణాయందా గురుమూర్తి నేమరకా తల్తామూ ॥ప॥ *

గురువూలనగా మేనెరుకాల నెరుగానీవారూ । యెట్లు । గురువూలయ్యేరీబోధా గుర్తెరుగానీవారూ ॥ * ౧

భక్తీసల్పాగురునీచేస । ద్యుక్తీ వినవౌనూ । యిట్టీ । యుక్తీ వినినామీదబంధాముక్తూలెడలూను ॥ * * ౨

రాజబాటగావించె శివ । రామాదీక్షితులూ । అదిమన । మీజన్మానవించె యాడీవికమును పటిగతులూ ॥ * ౩

భాగావతకృష్ణాభిధాన బ్రాహ్మణునిజేరి । వినెనూ । జాగూలేకా జాలమాయీసద్బోధకోర్రీ ॥ * * ౪

కీర్తన.

ఈదారితో సాటిదేదారి గాదయ్యా । యేదారిద్రొక్కినాను కాధార మానుమనసు ॥ప॥ సారామా దీక్షితియ్య సారాముదీని

కియే । ఘోరాము లేదువట్టి నేరాములెన్నవచ్చు ॥రీ॥౨॥ దేహి దేహాములుగాని దేశాము జూపియువల । దేహీ దేహాముల దీసె దేశికో త్తములు మెచ్చ ॥రీ॥౩॥ మోదాముజెంది జనులు సాదాము బెట్టుటాకు । వేదాముజదివి వట్టి వాదాము జేసెరిందు ॥కీ॥౪॥ జ్ఞానాజ్ఞానముల నెరిగే జ్ఞానానికన్నపైది । యీనేను జెప్పేమాట దీనాగడ తేరవచ్చు ॥యీ॥౫॥ చలనాము లేనిదొకటి చలియించే దొకటిమీరీ । చలనామొలేక నిశ్చలనామొ తెలసికోరు ॥రీ॥౬॥ యెరుకామరుపూల నెరిగేయెరుకాకు । దొరుకనట్టీ । పరిపూర్ణబోధ దీనినెరిగితె తిరిగిపుట్టా ॥రీ॥౭॥ యెంతోచదివీని వారలంతామీకెరుకె నాచే । రంతూజేయించీ వినసంతోషమైన దేమొ ॥యీ॥౮॥ వాలాయముగను భాగవత కృష్ణదాసుచే యీ । జాలామూంబీకవిని జన్మామరణములాబాసే ॥యీ॥౯॥ • * * *

మంగళహారతి.

౧ మామగురునకు మంగళం । బ్రహ్మాండ నగరునకు మంగళం ॥

ప॥ మానరహితునకు మంగళం । అసమాన చరితునకుమంగళం॥

౨ ద్వంద్వశూలునకు మంగళం । నిర్ద్వంద్వఖేలునకు మంగళం ॥

౩ శూన్యశూన్యునకుమంగళం। బహు। మాన్యమాన్యునకుమంగళం॥

౪ శబ్దలోపునకు మంగళం । నిశ్శబ్దరూపునకు మంగళం ॥

౫ ఖేదముక్తునకు మంగళం । నిర్భేద రక్తునకు మంగళం॥

౬ త్రిపుటిదూరునకు మంగళం । నిస్త్రిపుటిసారునకు మంగళం ॥

౭ బుధ్యతీతునకు మంగళం । నిర్బుధ్యుపేతునకు మంగళం ॥

౮ గళితతాపునకు మంగళం । నిర్గళిత పాపునకు మంగళం ॥

౯ గోప్యగోప్యునకు మంగళం । అప్రాప్యప్రాప్యునకు మంగళం ॥

౧౦ దేవదేవ్యునకు మంగళం । నిర్భావ భావ్యునకు మంగళం ॥

౧౧ దీనభరణునకు మంగళం । అభి । మాన హరణునకు మంగళం॥

౧౨ కృష్ణనామునకు మంగళం । దుస్తృష్ణ భీమునకు మంగళం ॥

౧౩ జాలమేశునకు మంగళం । స్మృతి । జాలనాశునకు మంగళం

౧౪ మామక గురునకు మంగళం । బ్రహ్మాండనగరునకుమంగళం॥

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ సద్గురు పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమత్ ఫీల్ ఖానా శంకరాయకృత

దండకం

—)o(—

శ్రీసద్గుణోపేతులై । శ్రీచిదోల్లాసులై । నిత్య నిర్లేప్య । నిష్ప్రంశ యాత్యంత । మాహాత్మ్యముం జెంది । శ్రీభాగవతవంశ దుగ్ధాబ్ధి । చంద్రస్థితిం మించు । శ్రీమద్గురుస్వామి । కృష్ణాఖ్య ధీరోత్తమానా । మనోవిత్తమా । చిత్తమానందముంబొందగా । ప్రాణులంబ్రోచు దేవా । యనంతప్రభావా । సుమంత్రాసుభావా । పరశ్వాఖ్య రామాంఘ్రిసేవా । నివాసైక భావా । భువిన్నేను మీవారిలో వాడనై । మిమ్ముసేవింతు । భావింతు । ధ్యానింతు । పూజింతు । పూర్వంబునం । మీరనేక ప్రజానంఘముం । జ్ఞాన దీపంబుగల్పించి । గుర్వంఘ్రి గొల్పించి । లక్ష్యంబుదాల్పించి । యుద్యత్తమంబెల్ల । నిర్మాలముం వేడ్క గావించి । యుండంగ । తద్వార్తలాలించి । మీపాదసాన్నిధ్యముంగాంచి । హర్షించి । యర్చించి। యుండంగ । నానాజన శ్రేణీజూడంగ । నన్నుండ జేరంగ । నేమించి యోరోరి ఫీల్ ఖానయం పేరెలర్పంగ । నాంపల్లిలోనుందువా । శంకరాభిఖ్యరాయా । భవన్మాన సాయాస మేమయ్య । నీయాత్మలోనున్న । భావంబిక । దాచగా నేటికిం దెల్పరా । నిల్పరా । చిత్తముం గూల్పరా । యార్వురం స్వల్పరాగంబులం బూనగా । నేటికంచాడగం । భక్తిసాష్టాంగముంజేసి । యోస్వామి నిష్కామిచామీ । కరాభాసమీచీన గాత్రా । పవిత్రాభవత్రాసజైత్రా । విచిత్రాతిచారిత్ర। మీసత్కృపాదృష్టి । సంలబ్ధికై వచ్చియున్నాను । నన్నెట్లు రక్షించెదో । యీ దృగాగోచరానేక । రూపంబులెల్లన్ సుఖాద్యంత దుఃఖంబులన్ । దేహసంబంధమున్ । జీవసంబంధమున్ నిత్యమంచున్ । నిజంబంచు । నేనమ్మి యున్నాను । నేనెవ్వడో ।

యీదృగాగోచర । వ్యక్తవస్తుప్రజం । బెప్పఁడున్ । నిత్యమో
కాదో । భావింపగా । దీనలాభంబు చేకూరుటల్ । చూడఁగా నెన్న
డో । ప్రేమబోధింపవే । యాత్మశోధింపవే । ప్రీతి నంధింపవే ।
దింపవేశంక । పొందింపనే । తాల్మి నొందింపవే । తెల్వినందింపవే।
చేతికిన్ నీప్రసాదార్థము । న్నాదు నిక్షేపిమా। బ్రహ్మదేవోపమా।
జ్ఞాన దృగ్ధీపమా । యింక తత్త్వోప దేశంబు గావింపుమా । దృంపు
మా । క్లేశమున్ దెంపుమా । జన్మపాశంబులన్ । మంత్రమూర్తీ ।
దయాసారవర్తి । దిగంతస్థకీర్తీ । సదాభంజితార్తీతి । జ్ఞానేక్షణ
ప్రాప్తితో ॥ మూడునేత్రంబునన్ । మించువా శంకరా । పాపనా
శంకరాశంఖ చక్రాంకహస్తంబులన్ మించు । దామోదరా । సల్ల
లామోదరా । నిత్య సత్యాధికారత్వమున్ బూను । భాషావిలా
సాతి తీక్షానివాసా జనాశ్చర్యచర్యా । హిమాహార్యధైర్యా।మహా
దార్యధుర్యా । అనిందాముకుందా । సనందా మరిందావక ధ్యాన
మున్ । మీసమస్తాగ మామోఘవాక్యంబులన్ । స్తోత్రమున్
జేయఁగన్ । రెండు వేల్నాల్కలున్నట్టి । దర్వీకరస్వామికైనం వశం
బే । మహీదేవతాముఖ్య । నేనెంతవాఁడన్ । నరుండన్ । జడుం
డన్ । ఖలుండన్ । విటుండన్ । శఠుండన్ । కుబుద్ధిన్ । దురా
చారుడన్ । నీచుడన్ । తామసుండన్ । నృశంసుంఁడ నత్యంత చో
రుండనయ్యా । మృషాభాషణుండన్ । విషాదంబులన్ జెందు
దుర్మార్గ శీలుండనా । పాపకృత్యుండ నేమందునో దేవ । నా చిత్త
సందేహమున్ బాపవే । శీర్షమందున్ । భవత్పాదముల్ మోపవే
నీదయాదృష్టియుం జూపవే । యోనవే నాదుతప్పుల్ । ప్రపంచోప
కారా । స్మరాకారధీరా । అహంకారదూరా । సుధీరాజరాజా ।
మహారాజయోగానుకారా । వికారాత్రిఘోరాంధకారాళిసూరా।
ఘోరావిన్ పరాకీ । మొరాలింప రాదాయటం । చామహాభాగునిం
చిత్తసింహాసనంబందు । పొందించి । యావాహనంబున్ । వేసం
జేసి । గంగాంబు రేఖాఘటశ్రేణితో । పాద్యమర్ఘ్యంబు । శుద్ధాచ
మానంబు । స్నానంబు । వస్త్రోప వీతంబులున్ । గంధమాల్యంబు

లున్ । భూషణవ్రాతమున్ । దీపమున్ । ధూపమున్ । మంచి
నైవేద్యమున్ । దక్షిణా న్వితతాంబూలమెల్లన్ । సమర్పింపుచున్
జట్టుగావచ్చి వేడ్కన్ । నమస్కారముల్ । చాలపన్నెండుగావించి।
భక్తిన్ చతుర్ముఖ్య శిష్యాళిపలన్ జేసి । బద్ధాంజలివ్యక్త హస్తుం
డనై నిల్చియున్నట్టినా । విన్నపంబెల్లనాలించి । ప్రేమన్ విలోకించి
తామిట్లుభాషించిరో । వత్స నీప్రశ్న మేత్రైనదా । నీప్రకారం
బుగా । నీకలక్ష్యోశిలో దెల్పుమంచాడగా । నెవ్వరున్ లేరు । సద్యో
ఘృతంబింపు శ్శ్రావాళికిన్ । గాని చందాన । సాధూక్తులుం సొంపు
గావంచు । తామందు రేమందు । నీవిందు విచ్చేయుటల్ । పొందుగా
ముచ్చటౌనాకు । యీపెంపుబోధింపుదున్ । రక్తిబోధింపుదున్ ।
యుక్తిరెట్టింపుదున్ । వింటివావత్స । లోకాచలంబున్ । చలంబీ
యుగంబున్ । విమర్శించి । యీరెంటియాద్యంతమెల్లన్ । గురుశ్రీ
కటాక్షంబునన్ । దానెరుంగన్ । మదోన్మత్తమాతంగమున్ ।
సింహమున్ స్వప్నమందున్విలోకించి । తానాశమున్ బొందుచుం
దాన । మాయావికారంబు । నిర్మూలమైపోవు । నీరీతియున్ గాన
కన్ । తామువేరొండురీతిన్ । పరీక్షించితే । తద్వివేకంబె హీనం
బగున్ । తాల్మినాలింపుమంచన్న । తత్పాదధూళిన్ తలందాల్చి।
విజ్ఞాపనంబల్లనన్ జేసితిన్ । దేశికాయీచలంబెట్టిదో । యాచలం
బేమియుంలేని వస్తువ్రజంబెట్టిదో । వీనిపుట్టించువాడెవ్వడో స్వామి
యీరెండునెందుండునో । యేడకుంబోవునో । ప్రశ్నలుంచేయు నే
నెవ్వడో । నేడునిత్యాదిసందేహముందెల్పి । డెందంబునంటంగ ।
వేశ్వరునేర్పాటుగా । నానతియ్యంగదేయంచు ప్రార్థింప । నిట్లా
నతీసాగిరోయన్న । యష్టాంగయోగంబులున్ । లెస్సగానష్టసిద్ధుల్
మతప్రక్రియాజాలముల్ । జూడగానన్నియున్ । నిత్యమంచున్న
దారందరున్ । శాస్త్రజాలంబనేతాలముల్ । పెక్కులుంగల్గి । జీవే
శ్వరవ్యక్తమైనట్టి ప్రాకారమా । దుర్గమంబౌ । మహాద్వారభాగం
బుకుం మొక్కుచుంగాని । తద్వారముందగ్ధమున్ జేయుచుంవచ్చి ।
యానిత్యవస్తుక్రమం బంతయుంగాంచినట్లౌనె । యాతాళముల్ ।

గూర్పగా । తీర్పగా । జాలుధీమంతుడే సద్గురుండౌను । పాటింపగా
నాతడే నామరుద్ధేను చంచత్తమో । భానుబల్ తాలిమిఁబూను ।
విశ్వప్రియుండౌను । వేరెవ్వరైనఁ । వెసందియ్యబోతే । అసాధ్యం
బు । తానొక్కటెందియ్యబోతే । బడుఁ తాళముల్ । కోటిలక్షల్
సహస్రింబు । తియ్యంగ కేలాడ దెవ్వారికిఁ । నొచ్చి వేసారియుఁ
నిల్వకఁ । బారియుఁ । బుద్ధినిఁ । దూరియుఁ । తెల్వినేమారి
యుఁ । తాము నేదారియుఁ । బట్టకఁ । గుందుచుఁ । చచ్చు
చుఁ । బుట్టుచుఁ । భ్రాంతులైయ్యుందురా । మేలువీక్షింపరా ।
భూమిలో నింకవింటే । అహం బ్రహ్మమస్మ్యాది । భాష్యోక్తమహా
నీమహావాక్యముల్ । బట్టువారందరుఁ । మాయయేకాని । వేరొం
డుగాదయ్య । వీక్షించు మీ వియ్యడఁ తండ్రి । యింకఁ మరిఁ
దెల్పుదుఁ । కుర్ర । యష్టాంగయోగంబులఁ । ముద్రలుఁగాంచి ।
యజ్యోతిముఖ్యప్రలక్ష్యంబులఁ జూచి । యానొనిదే బ్రహ్మమం
చుఁ । లయాతీతమంచుఁ । స్థిరాపూర్ణ మంచుఁ । భవక్షేమ నాశ
ప్రదూరం । బటంచుఁ । పునర్జన్మ నిర్హేతువంచుఁ । నిరంతంబ
మా యాస్ఫుటంబంచు । నేతత్ప్రభావచ్ఛటా పూర్ణమంచుబ్బి ।
యదృష్ట తన్నష్టవాక్యంబుపై జ్ఞప్తిలేకఁ । ప్రవర్తించు వారంద
రుఁ । మాయలోఁజేరువారేతలంపంగ । నాజ్యోతి యేయాదిగాగల్గు
వస్తువ్రజింబెల్ల బైలంచనంతంబటంచుఁ । మదినమ్మి విభ్రాంతి
యుఁ । వీడియుఁ । మాయయైనట్టి నేనంచు । నుల్లంబులోనమ్మి ।
నాకేంతయుఁ । మీదుగానిలడియుండే । నిరాకార । నిర్గుణ్య ।
నిర్వంచ । నాద్యంత । శూన్యంబునౌ । బట్టబైలై । స్వతస్సిద్ధమై ।
నిత్యమై । సత్యమై । సర్వకర్తృత్వ । భోక్తృత్వ । మంతృత్వ ।
యంతృత్వ । రక్షత్వ । శిక్షత్వముల్ లేనిదైయున్న దానిన్ ।
గురూక్త ప్రకారంబునన్ । దానెరుంగఁ । మరిందాను నేనంచు ।
భాషించు వాక్యాళితో । తానలేకుంటె । పైమాటబల్కంగ ।
రాదెన్న డెట్లంటె । గాఢాంధకారంబు । విశ్వాస సంసిద్ధికింమ్రొక్కి
తానాశ్రయించఁ । సహస్రాంశు ముందుఁ । నిలంబోయి । యే

మేమి లేనట్లు । తానేమియుఁ లేకపోతే । గణింపంగ । తారాకముం
దున్న । చందానసే । యెప్పుడున్నట్లుగానుండు । యీతెల్వి రీతిం
బ్రవర్తించకఁ । తమ్ముతామెప్పుడున్ । జూచుచుఁ । నిక్కుచుఁ
నిల్గుచున్ । విర్రవీగంగ నున్నట్టివారిఁ । గనంజోలినీకేల । నామా
టలఁ నమ్మి । నీవున్నదున్నట్లు । మున్నున్నదే నిశ్చయంబంచు ।
సందేహమున్ మానుమా । లేక । నేతత్ప్రకారంబునఁ । నీవు
వర్తింపవైతేని । నానాపురాణేతిహాసార్థ । శాస్త్రిక శబ్దాంబు
వీచీ మహాబుద్బుదగ్రాహ బిందుచ్ఛటాయుక్తిచే । గానవైనట్టిబల్
సుళ్ళలో జిక్కుబోయ్యేవు । మున్నెన్నబదేనాల్గు । లక్షప్రజన్మంబులఁ
బద్ధఖేదంబులన్ । వెర్రిమోదంబులఁ । దెల్విలేదా । మహాచింత
గాదా । మనభ్రాంతిబోదా । యమర్యాదగాదా । పరీక్షించరాదా ।
సదాయాస మింకేల నోయన్న । నీకింతగా సత్కృపాదృష్టితో జెప్పి
నఁ । జుల్కగా నందరుఁ దెల్పువాక్యంబు । లట్లింతయున్నేడు ।
సామాన్యరీతిఁ విచారింతువో । యీసరక్షేత్రమందుఁ । సుబీజం
బులఁ గూర్చు । చందంబులఁ । నాదుసల్లాపముల్ । నిష్ఫలప్రా
యముఁ । చేయకోయయ్య । యీనెయ్యమయ్యో । వృథారీతిగా
తోచెనా । సేయుమాలోచనఁ జక్కగా । నెట్లుగా నేర్పుడుఁ నీకు ।
నేనర్థకామంబునఁ । ఖ్యాతి లాభాభిరామంబునఁ । దీప్రతిష్ఠాల
లామంబునఁ । లంచముఁ గాంచు । సామంబునఁ దెల్పుటఁ గాదు
నాసద్గురుశ్రేష్టుండు । నీచమార్గంబుతో మానతీలేదురా । రాజ
మార్గం బనుష్టింపగా జేసినారయ్య । వారంత వారెవ్వరుఁ లేరు ।
భూమండలిఁ వారికిఁ సాటివారేకదా । మింటికిఁ సాటిమిన్నే
సముద్రంబుబోలఁ సముద్రంబె । యిబ్భూమికిఁ । సాటియిబ్భూ
మియేకాని । యింకొక్కటింలేని చందాన । తాముండి కారుణ్యసం
శీలురై । యీనతీజాలు వాక్యంబులఁ । కొందరాలింప రారీతి ।
యెట్లంటె । లోకంబునఁ । వ్యాఘ్రముఁ జేరి । నన్నిప్రుభక్షించు
మంటే । రవంతైన భక్షింపదా । తాన తావచ్చి భక్షించునే
గాని । బల్మింప్రబోధింపగా । బుట్టునే తెల్వి । చాలామనశ్శుద్ధి

యుఁగల్గి । యత్యాతురుండైన ధీశాలికే లబ్ధమౌఁగాక। సందేహి
యావానికిఁ । పెక్కురీతుల్ విజృంభించు । శాస్త్రంబులుఁ ।
సత్యమంచుండు నెవ్వండో । యా దేవతాభ్రాంతిలోనుండు నెవ్వం
డో । పల్మారు వాదించు నెవ్వండో । గుర్వంఘ్రి సంపూజనల్
సేయఁడెవ్వండో । తానెట్టులఁ బల్కునో । తద్విధానంబుగాఁబల్కు
నెవ్వండో । వారిజనభ్రాంతుఁడెవ్వండో । విజ్ఞాన విభ్రాంతుఁడెవ్వం
డో । సద్భక్తి విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । వైరాగ్యమే శ్రేష్ఠమం
చాడు నెవ్వండో ॥ బల్ మోక్ష విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । బద్ధుండనం
చుండు నెవ్వండో । యెంతో భయంబొందు నెవ్వండో । ద్వైత
ప్రవర్తింతునంచుండు నెవ్వండో । నిత్యంబదే నైతినంచుండు ।
నెవ్వండో । నిత్యానుభావం బింకంగావలెన్నెడటంచుండు
నెవ్వండో । నేనేనెనె వేరొండు లేదంచు భాషించు నెవ్వండో ।
లోకంబునఁ నామతం బెక్కువంచుండు నెవ్వండో । అద్వైత
విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । యాద్వైత విభ్రాంతుఁడెవ్వండో । ఆకర్ణవ
భ్రాంతుఁడెవ్వండో । బల్ మన్నన భ్రాంతుఁడెవ్వండో । దుర్బుద్ధి
యెవ్వండో । యిత్యాదులౌ వారికిఁ । జెప్పరాదంచు నిర్దేశముం
జేసిరౌ । విన్మునేడొక్కటైనఁ । సదాభ్రాంతియుంబుట్టకుండఁ ।
నిజంబెవ్వరుం సూచనఁ జేతురోయంచు । నత్యంత మాసక్తియుఁ
గల్గి । సందేహముల్ లేక । బఁ సూక్ష్మబుద్ధిఁ । విజృంభించి
యుఁ । సూచనఁ జేయుచుండంగనే । యింగితంబంతయుఁ ।
గాంతలైనఁ । భువిఁ పూరుషప్రాణులైనం । తదీయాశయం
బంతయుఁ గాంచు । సన్మానసశ్రేణికిఁ । ద్వారశబ్దంబులఁ ।
తన్మనోనిష్ఠలెల్లఁ పరీక్షించి । యీరాజమార్గంబు బోధింతు
రంచుఁ । వసిష్ఠుండు । సాందీపుడుఁ । భూమిపుత్రి । పితృ
తూమ్నతలేశుండు । ప్రహ్లాదుడుఁ । నారదుండుఁ । మరిం దేవకీ
పుత్రుడౌ । యాదిగాగల్గు వారందరుఁ బల్కిరౌ చాల । విద్వైక
శూన్యం । బవిద్వైక శూన్యంబునైనట్టి మార్గంబోగిఁ । దుర్ల
భంబంచు । చోరస్థితిఁ వచ్చినఁ । జెప్పరాదంచు బోధించి । కారు

న్యాదృష్టిఁ విలోకించినఁ । చెంతకుఁ జేరరావించి । వేడ్కఁ చతు
స్సాధనస్ఫూర్తియుఁ గల్గు వాడంచు నుల్లంబులో మెచ్చి । యిట్లా
డెనో వత్స । నీచిత్తముఁ నిశ్చలంబందగా । నిన్ని చందంబులఁ జెప్పి
తిఁ । దీనికన్నన్ పరంబెద్దియుఁ । లేదు లేదయ్య ॥ నాసద్గురుస్వా
మి పాదంబులానయ్యయంచున్ । త్రిదీక్షావిధిఁ గల్గగా జేసియున్ ।
హస్తమస్త్రప్రనంయోగమున్ జేసియున్ । సుప్రపాదంబులున్ ॥
మూఁడు గల్పించి వేడ్కఁ । చతుర్వేద యుక్తంబులౌ । నాల్గు
వాక్యంబులెల్లఁ కటాక్షించి । తర్వాత సంపూర్ణ బోధాస్థితిన్ ।
ద్వాదశీషోడశీదారలన్ । వేడ్కనేల్కొల్పి । పన్నెండులో నున్న
యర్థంబదే చూడుమయ్యా । స్వతసిద్ధమై । నిత్యమై । సత్యమై ।
వెల్తియుఁ లేనిదై । పూర్ణమయ్యున్నదంచుఁ । కనఁ జేసి ।
తర్వాత తామిట్లు భాషించిరోయప్ప । నీవిప్పుడుఁ చూచు టెల్లఁ ।
దయున్నేను చూపించు టెల్లఁ । వేసం షోడశీమంత్రరీతిఁ । భువిఁ
దానసన్నం విచారింగోకింతైనయుఁ । లేక తానున్న దంచెంతయుఁ
దెల్పినీరీతి నాదెల్పుచుఁ బల్కఁ । నీమాయ మేలాఘునం । బందు
లఁ బుట్ట లేనబ్ధికిఁ । మీనముల్ బుట్టకఁ మించి తామేమి లేనిట్లు ।
నీవెప్పుడుఁ మూలముఁ లేని వాడయ్యు । నుత్పత్తి ముఖ్యాదు
లుఁ లేకయుఁ । గల్గినట్లంతయుఁ । నీకెత్తోచుఁ గదా కుర్రయం
చుఁ ప్రబోధించి । నీవప్పుడుఁ జేయు ప్రశ్నాళికిఁ । మారువాక్యం
బులఁ । దెల్పెదఁ బాలకావిఁ । చలంబంటెయూ । మాయనిత్యాలు
చలంబంటె । నిర్మాయపుట్టించు । వాడెవ్వడుం లేడు । విఁ తెల్పెదా
నేయనేక ప్రకారంబులుఁ జేయుపాటింపగానాది వాక్యార్థమే శాశ్వ
తంబౌను । విన్ మాయతద్వ్యాప్తి । తానేయనేక ప్రకారంబులుఁ ।
జేయు వాక్యార్థమాపోదు । విన్మాయ తామాయమైపోవు । విఁ
ప్రశ్నలంజేయు నీవెప్పుడుఁ । మాయ వేదృష్టికిఁ । గోచరంబైన
వెల్లఁ । వెసం మాయయైనప్పుడుఁ । లాభమే లేదు లేదంచు బోధిం
చి యున్నట్టి । తద్వాక్యమేమంచు । వర్ణింతువర్ణింపగా నెద్దియుఁ లేదు
నేనేమియుఁ లేదు । నీవేమియుఁ లేదు । లేదుగాకొందరల్పుల్ భువి

స్దీనినాలించి । గర్వింతురావారు। గర్వించగానేమియూ। సంపంగన్
భృంగముంపిడితే । దానికిందక్కు వేమాను। నీబోధయుత్తుంగమా
దీనినిప్పుడున్ । బోధయున్ జేయుమం చాడగనిట్లైరించితిన్ ।దిన్నగా
దీనిమేల్పద్దలన్ జేరి । తత్పూజగావించి । యీతీరెరుంగన్ । దగున్
వింటివా మిత్రమా। మద్దేశికుంధ్యానమున్ జేతు । కృష్ణాఖ్యగురువగ్ర
గణ్యా । యగణ్యప్రపుణ్యా । సువాణ్యాఢ్యకారుణ్య । తారుణ్య
మూర్తీన్ । ప్రముఖ్యాసు విఖ్యాత । సౌఖ్యానిరాకార నిర్లేప్య ।
నిష్కార్యనిష్కామ్య నిదోషనిస్సామ్య । నిర్వాచ్య నిశ్చింత ।
యోగీన్ ॥ నమస్తే । నమస్తే ॥ నమస్తే నమః ॥ * *

శ్రీమత్ పీల్ఖాన శంకరార్యకృత దండకం సంపూర్ణం.

ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజమహారాజ యోగీంద్ర చంద్రులగు
శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికాచల పాండిత్య స్వగురు పరమ
గురు పరమేష్టిగురు సద్గురు జగద్గురు నిజగురు పరి
పూర్ణగురు చరణార వింద్రార్పణమస్తూ.

సర్వం సంపూర్ణం.

పెరల్ ప్రెస్, మహాకాళివీధి, సికింద్రాబాద్ – (ద.)